ANTOLOGIA DESCÂNTECELOR POPULARE ROMÂNEȘTI

COLECȚIA MIORIȚA

ANTOLOGIA DESCÂNTECELOR POPULARE ROMÂNESTI

Ediție îngrijită și prefață
de
RADU RĂUTU

EDITURA „GRAI ȘI SUFLET - CULTURA NAȚIONALĂ"
București, 1998

De *albeață*

1

A plecat nouă feti cu nouă mătureli
Și nouă flăcăi cu nouă lopățăli.
S-a dus la fântâna lu Adam
S-o curățe di tină, di rugină,
Di paie, di gunoaie,
Di lemne, di surceli.
- Nu vă duceți la fântâna lu Adam
S-o curățați di tină, di rugină,
Di paie, di gunoaie,
Di lemne, di surceli,
Și veniți la ochii lu Ion
Și curățați-i
Di roșeli, de albeți,
De lovituri, de izbituri,
De ciasuri răle.
Fugi, albeață, nu te așeza,
Nu te logodi, nu ti cinui,
Nu ti culca.
Du-te la balina-n Dunăre
Că balina te știe
A te bea, a te ospăta,
A te cinui, a te culca.
Fugi, albeață, nu ti-așeza,
Fugi, că ieu cu mătura ti-oi mătura
De albeață ti-i curăța;
Cu mătura te-am măturat
De albeață s-a curățat.
Să rămâie Ion curat,
Luminat
Ca spuma cea de mare,
Ca roua cea de soare,
Ca ceasu cân s-a născut iel.

A.I.E.F. Mgt. 3187 II Z.

inf. Crăciun Neculai Ioana, 38a. Vrancea, Nereju, Culeg. C. Eretescu.

2

Din munți plecară
Pe cale, pe cărare
Nouă sambe albe
Sfinte și dalbe,
Cu grabă mergând,
Cu nouă cuțite tăind,
Cu nouă ștergare ștergând,
Cu nouă măturí măturând.
Și se întâlniră cu nouă sfinți
Nouă părinți.
Sfinții în picioare se sculară,
Căciulele de pe cap își luară,
Și pe sambe le întrebară:
- Unde porniți,
Unde grăbiți
Voi nouă sambe albe,
Sfinte și dalbe,
Cu grabă mergând,
Cu nouă cuțite tăind,
Cu nouă ștergare ștergând,
Cu nouă măturí măturând ?
- Am plecat la *Ion*
Albeața să i-o vindecăm,
Cu cuțitele să i-o tăiem,
Cu ștergarele să o ștergem,
Cu măturile să o măturăm.
Ion să rămână curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat !

Prexl, *Descântece, Conv. lit.*, 25 (1891) nr. 4, p.354-355. [Transilvania]

3

Sinicatu-s-o,
Mânecatu-s-o
Nouă fete curate,
Luminate,

4

Din nouă sate
Curate,
Luminate,
Cu mânecele suflecate,
Cu rochiile-nfulicate,
Cu nouă hârlețe,
Cu nouă sape,
Cu nouă lopeți,
Cu nouă coveți,
Cu nouă furcuțe,
Cu nouă măturițe,
Cu nouă seceri,
Cu nouă greble,
Cu nouă părale,
O gândit,
O socotit
Că nime nu le-aude
Și nime nu le vede.
Da le-o auzit
Și mi le-o văzut
Maica Domnului
Din poarta ceriului.
Și cum le-o auzit,
Cum mi le-o văzut,
Pe scară de argint
S-a scoborât
Și-n scaun de-aur o șezut,
Și mândru le-o-ntrebat,
Și așa le-o cuvântat:
- Unde vă duceți,
Încotro mergeți,
Voi, nouă fete curate,
Luminate,
Din nouă sate
Curate,
Luminate,
Cu mânecele suflecate,
Cu rochiile-nfulicate,
Cu nouă hârlețe,
Cu nouă sape,
Cu nouă lopeți,
Cu nouă coveți,
Cu nouă furcuțe,
Cu nouă măturițe,
Cu nouă seceri,

Cu nouă greble,
Cu nouă parale ?
- Că noi ne ducem,
Și noi că mergem
La fântâna lui Iordan
Cu hârlețele s-o săpăm,
Cu sapele s-o rădem,
Cu seceri s-o secerăm,
Cu parale s-o tăiem,
Cu greblele s-o greblăm,
Cu mături s-o măturăm,
Cu furcile s-o scobim,
Cu lopeți să o rănim,
În coveți să o punem,
Cu mânecele s-o ștergem,
S-o curățim,
S-o sfințim !
- Voi, nouă fete curate,
Luminate,
Din nouă sate
Curate,
Luminate,
Cu mânecele suflecate,
Cu rochiile-nfulicate !
Nu vă duceți,
Să nu mergeți
La fânâna lui Iordan,
Că fântâna lui Iordan
E de Dumnezeu lăsată,
Curățită și curată,
De el binecuvântată.
Da voi să mergeți
Și să vă duceți
Cu cuvântul meu,
Cu leac de la Dumnezeu
L-a lui *Ion* albeață
Și la a lui ceață,
Cu hârlețele-o săpați,
Cu greblele mi-o greblați,
Cu furcile mi-o scobiți,
Cu lopețile-o răniți,
Cu paralele-o tăiați,
În coveți să mi-o puneți,
Cu mânecele-o ștergeți,
Cu secerele-o secerați,

Cu măturile-o măturați,
Cu lopețile-o aruncați,
Peste Marea Neagră-o dați,
Acolo să piară,
Acolo să răspiară,
Acolo să se prăpădească,
Acolo să se topească
Ca roua de soare,
Ca spuma de mare.
Ion să sară,
Să răsară,
Să nu-i rămâie albeață,
Nici ceață,
Nici pohoeală
Cât un fir de mac uscat
În patru despicat
În vânt aruncat.
Ochiul lui *Ion* să rămână
Curat,
Luminat,
Cum e de Dumnezeu dat
Și de maică-sa aflat.

Marian, *Descântece*, p. 9-13. Ruxandra Ienachievici, Siret, Suceava,

De apucat

4

Pleacă *Ion*
Pe cale,
Pe cărare,
La fântâna mare.
Fântâna o scârțâi.
Ion lângă fântână era culcat.
Treizeci lei
Arhelei
Îl deșteptară,
După *Ion* se luară,
Îl goniră până-l doborâră,
Cu măciuca în spinare-l loviră,
Spatele cu pieptul l-împreunară,
Oasele i le încleștară,

Sângele i-l tulburară.
De acolo se sculă
Şi mai departe plecă.
Se întâlni în cale
Cu un arap mare,
Buzat,
Minunat,
Cu căciula de ţap în cap;
Cu ochii ca stelele,
Dinţii ca secerile,
Măselele ca râşniţele;
Cu mâinile păroase,
Cu tălpile lăboase,
Îl luă pe *Ion;*
Îl strânse
Şi-l pătrunse.
De aici se sculă,
Şi mai-nainte plecă;
Se întâlni în cale
Cu-n întâmpinător
Şi cu-n apucător.
Îl luă pe *Ion,*
Îl strânse,
Îl sfărâmă,
Îl luă de grumajii gâtului,
De furca pieptului,
Şi de mâini
Şi de picioare,
De toate oscioarele,
De sfârcurile coastelor,
De podurile palmelor,
De pleoapele ochilor.
Aşa să cureţe *Ion*
De toate junghiurile,
De toate apucăturile.

Ionescu, Daniil, *Culegere,* p. 27-29. Elena Ilie, Fl. Ivan, 42a, Osica de Jos, Mehedinţi

5

A plecat *Marin*
Pă cale, pă cărare,

Într-o pădure mare.
Multe lemne a luat,
Rău a ostenit,
La o fântână a venit
Și a hodinit;
Multă apă a băut,
S-a uitat pă drum la vale
Și-a văzut pe Șoitan vind
În fuga mare,
Din copite
Schintei dând,
Din gură
Hopaie lăsând,
Din urechi
Sânge curând.
- Ce-ai cătat, *Marine*,
De mi-ai luat lemnele,
Mi-ai tăvălit iarba
Și mi-ai beut apa ?
Nu ți-ă frică
C-oi lua trei peri
După pântece di la mine
Și i-oi arunca
Între spete la tine ?
Și-ei tot umbla,
Leac n-ai avea !...
- Nu mi-e frică,
Ucigă-te crucea
Și cu Maica Precestea !
Că cu usturoi
Te-oi usturoia,
Cu pieptenu
Te-oi desclești,
Cu tămâie
Te-oi tămâia
Și pă foc te-oi arunca !
. . . . .
Leacu să-ți fie
Di la mine, *Marine* !

Tocilescu, *Materialuri*, I, 2, p. 1602. De la Sanda lui Zamfir, Cernișoara, Vâlcea

De aprindere

6

Lângă mare
Oaia zbiară în cărare,
Fata cântă și lucrează,
Și voinicul ceterează.
Dar îndată se înfricoșa,
Oaia sta de-a zbiera,
Fata iar de-a cânta,
Și voinicul de-a cetera.
Așa să stea, să piară,
Să nu vie iară
Junghiul de a-l mai junghia,
Durerea de a-l mai durea.
Ion să rămâie curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Prexl, *Descântece, Conv.lit.*, 25 (1891), nr.4, p. 357. [Sebeșul săsesc - Transilvania]

De argint viu

7

Când cocoșii or cântat
Te-am strigat din Ion și-ai plecat;
Când cocoșii or fâlfâit,
Te-am strigat din Ion și-ai pornit.
Când ți-am poruncit,
Tu să fii pornit;
Când te-am strigat,
Tu să fii plecat
Pă descântecul meu,
P-ajutor de la Dumnezeu.
Te-am strigat din creerii capului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân vârvu capului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân ceafă

Și-ai plecat;
Te-am strigat dân găurile urechilor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân vinele grumajilor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân crucile umerilor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân spate
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân spinare
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân cârcă
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân rărunchi
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân splină
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân slăbie
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân mijloc
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân râni
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân șezut
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân gârbovenie
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân pulpi
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân căputa piciorului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân călcânie
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân tălpi
Și-ai plecat;
Șus, voinice, sus
Pă descântecu meu,
P-ajutor de la Dumnezeu.
Te-am strigat dântre degetele picioarelor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân fruntea capului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân gheocii ochilor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân lumina ochilor

Și-ai plecat;
Te-am strigat dân gene și dân sprâncene
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân zgârciu nasului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân gușă
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân ghițitoare
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân grumaji
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân rădăcina limbii
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân șele și dân măsele
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân fața obrazului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân barbă
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân piept
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân țâțe,
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân inimă
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân maiu
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân plămâni
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân toate măruntăile
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân rânză
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân borf
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân mațe
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân buric
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân gemănări
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân foale
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân pișători
Și-ai plecat;

Te-am strigat dân genunchi
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân flueru picioarelor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân noadele deștelor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân unghii
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân chiucirile omului
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân coaste
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân subsuori
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân flueru mâinilor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân coate
Și-ai plecat;
Te-am strigat dă după pumnii mâinilor
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân pălmi
Și-ai plecat;
Te-am strigat dân cheieturile degetilor
Și-ai plecat.

Conea, *Clopotiva*, II, p. 462-464. Sâmziana Simonesc, 72a Clopotiva, Hunedoara.

8

Tu, voinice,
Peste mare crescut,
Peste mare născut,
Grecii afla,
La tine venia,
În disagi te lua,
În prăvălii te scotea.
Ion afla,
La tine venia
Și te cumpăra.
Nu te cumpăra
De vreo hoție,

De vreo mișelie,
De vreo curvăsărie;
Și te cumpără
Ca tu să-l lecuești
Și să-l vindeci.
Să-mi umbli
Trei zile
Și trei nopți.
Unde-i găsi păinjineala,
Unde-i găsi amețeala,
Unde-i găsi sfârșiala,
Acolo tu să-mplinești,
Unde l-oi găsi înecat
Să-l desneci,
Unde-o fi junghiu
Tu să-l scoți,
Unde-i găsi răni
Să le speli
Și să le lecuiești.
Pe *Ion* să-l tămăduiești,
Carnea să i-o grămădești.
Cum e oul alb, gras și împlinit,
Așa să se facă *Ion* roșu, gras și frumos.
Cum nu se mistuie mirosul de usturoi,
Așa să nu se mistuiască toate păsurile
În trupul lui *Ion*;
Și pe el să-l lecuiască
Și carnea să-i îngrămădiască.
Și să umbli trei zile și trei nopți
Pân tot trupul lui *Ion*,
Să-l speli,
Să-l curățești,
Să-l lecuiești
Și să te duci unde cocoș nu cântă,
Unde bivol nu răcnește,
Unde fată mare cosiță nu-mpletește,
Unde om nu chiotește.
Și pe *Ion* să-l lecuiești,
Să-l hărăniți
Carnea să i-o-ngrămădiți,
Și să rămâie *Ion*
Curat,
Luminat,
Ca steaua din cer,
Ca roua din câmp,

Ca poala Maicii Domnului.
Descântecul lui Dumnezeu
Și al Maicii Domnului
Și al Sfintei Marii,
Și al Ionii vrăjitoarea,
Leacul lui *Ion* să fie !

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.658-659. De la Ioana Măldăianca, Roșiorii de Vede, Teleorman

9

Tu, răchiule, voinicule,
Îți dau soroc trei zile și trei nopți
Șerpe să te faci,
Șerpe gălbior,
Șerpe cu solzii de aur,
Să umbli pe la Ion
Pân piept,
Pân spate,
Pân oasele toate,
Argintul rău să-l cauți,
Cu calu să-l calci,
Cu bastonu să-l bați
Din trupu lui Ion afară să-l tragi.
El a beut pe vadu de sus,
Eu îl trag pe vadu de jos.
Eu-l trag din carne în oase,
Din oase în piele,
Din piele în păr,
Din păr afară.
Și-o rămas numai cât un bob de mei,
Ș-ăla l-am făcut în trei
Și-n suliță galbenă l-am luat,
Din trupu lu Ion afară l-am dat.
Argintu din Iele,
Argintu cu balele zmeului,
Argintu cu spurcu,
Argint beut din apă,
Argint dat de femeie,
Argint dat cu sorocitură,
Argint dat cu făcătură.

Dătătură în țuică,
Dătătură în vin,
Dătătură în ciorbă,
Dătătură în cartofi,
Dătătură-n piftii,
Dătătură-n fasole,
Dătătură în brânză,
Dătătură în miere de stup,
Dătătură cu sorocitură.
L-o fi petrecut pin bot de porc,
Pin lanțul de pe coș,
Pin țărâna de la mormânt
Pin toarta țăstului,
Pi su găini de clocesc,
L-o fi sorocit să spargă,
L-o fi sorocit să umfle,
L-o fi sorocit să gâmfe.
- Nu umfla, nu gâmfa,
Nu săgeta, nu cuțita,
Că eu te trag, tu să te tragi,
Eu te mut, tu să te muți
Pe vână de mână
Până jos la rădăcină.
Din pământ ai ieșit,
În pământ să te bagi.
Acolo-i scară cu aviere
Și buți cu bani mărunți,
Din trupu lui Ion să te muți
Că eu te-am rânduit în vârfile munților,
În ciuta brazâlor,
În coarnele cerbilor,
Acolo să te duci,
Acolo să te muți,
Acolo să umfli,
Acolo să gâmfi,
Acolo să săgetezi,
Acolo să cuțâtezi.
Argint cu cancer,
Argint cu sifilitic,
Argint cu tumură,
Argint cu dix,
Să te duci în păduri pustii,
Acolo une popa nu toacă,
Une câne nu latră,
Une cocoșii nu cântă.

C-or pleca trei negri
Într-o pădure mare neagră
Cu trei săcuri negre
Ca să taie un copaci mare negru,
Să facă un plug negru,
Să are țărână lină,
Jundurile, durerile, cuțâtele,
Argintu viu să nu mai fie,
Să aline di la Ion
Din piept, din spate,
Din oasele toate,
Din mâni, din picioare,
Din 99 de oscioare.
Că eu cu mătura ți-am măturat,
Cu descântecu ți-am descântat,
Nouă hotară ți-am depărtat,
În coadele mărilor ți-am băgat.
Să piară argintu viu din corpu lu Ion
Cum piere roua de soare
Și spuma de pe mare,
Că Ion în zâ bună ce e născut
Nici o nevoie n-a avut,
El a rămas cu somnu și cu Domnu,
Și-a rămas curat,
Luminat,
Ca auru strecurat,
Cum Maica Precista l-a lăsat
De când a fost el botezat.
El în zâ bună ce e născut
Nici o nevoie n-a avut
A rămas cu somnu șî cu Domnu,
Să-nvăliască carnea pe oasele lui de sănătate
Cum să-nvălește mierea-n stupină
Șî busuiocu-n grădină.
Doamne, Maică Sântă Mărie,
Liac și sănătate de la Maica Domnului
Șî de la Sânta zi să-i fie.
Am termenat.

A.I.E.F., Mgt. 3240 II u Inf. Vlăduț Grigore, 63a. Culeg. C. Eretescu, Dobrița, Gorj

10

Ieșiți aruncături,
Ieșiți făcături,
Ieșiți țipături,
Ieșiți giunghiuri,
Ieșiți săgeți,
Ieșiți răutăți !
Ieși, duh necurat,
Duh înpelițat !
Nu face dureri,
Nu face supărări,
Nu face strășnicie,
Nu face mânie.
Nu da dureri,
Nu da supărări,
Nu da minte necuvioasă,
Nu da vorbă necuviincioasă,
Ieși, duh necurat, și-l lasă !
Ieși, duh necurat,
Duh înpelițat,
Că de nu-i ieși
Eu te-oi prăpădi.
Cu toporu te-oi tăie,
Cu cuțitu te-oi giunghie.
Aruncături
Și făcături,
Țipături
Și giunghiuri,
Săgeți
Și răutăți,
Dureri
Și supărări,
Ieșiți
Și pieriți
Ca roua de soare,
Ca stupitu-n cărare,
Că de nu-ți ieși
Și de nu-ți pieri
Eu v-oi înpunge,
V-oi străpunge.
Să ieșiți,
Să pieriți:

Din cap
De su cap,
Din păr
De su păr,
Din crieri
De su crieri,
Din urechi
De sub urechi,
Din ochi
De sub ochi,
Din auzu urechilor,
Din vederea ochilor,
Din nas
De su nas,
Din gură
De su gură,
Din dinți
De su dinți,
Din măsele
De su măsele,
Din rădăcina dinților,
Din cununa măselelor,
Din fălci
De su fălci,
Din barbă
De su barbă,
Din bărbie
De su bărbie,
Din grumaz
De su grumaz,
Din piept
De su piept,
Din coaste
De su coaste,
Din spate
De su spate,
Din șele,
De su șele,
Din carne
De su carne,
Din ciolane
De su ciolane,
Din pântece
De su pântece,
Din inimă

De su inimă,
Din rărunchi
De su rărunchi,
Din plămâi
De su plămâi,
Din mai
De su mai,
Din mațe
De su mațe,
Din șăzut,
Din născut,
Din picioare,
Din gură vorbitoare,
Din tăte câte le are.
Din nărtițele nasului,
Din fața obrazului,
Din creștetul capului,
Din rădăcina părului.
Din mii și sute de vânuțe,
Din douăzeci de degetuțe,
Din mii și sute de-ncheieturele,
Din douăzeci de degețele.
Din tăte ciolănelele,
Din tăte degețelele,
Din tăte-ncheieturelele.
Din creștetu capului
Până-n tălpile picioarelor.
Ieși, duh necurat,
Duh înpelițat
Cu lucru rău amestecat.
Că de nu-i ieși
Și de nu-i pieri,
Cu maiu te-oi zdrobi,
Cu toporul te-oi tăie,
Cu cuțitul te-oi giunghie,
Cu furca te-oi înpunge,
Cu furcuța te-oi străpunge,
Cu foarfecele te-oi dumica,
Pe fereastră te-oi arunca,
Pe ulița satului te-i lua,
Pe ulița satului
Pân' la casa vinovatului.
Îi încălica pe casă,
De pe casă
Îi pica pe masă,

De pe masă
În solnița cu sare,
Din solnița cu sare
În blidu cu mâncare,
Din blid în lingură
Cu îmbucătură
Și cu sorbitură.
Cu voi să trăiască,
Cu voi să vecuiască.
Că acest om n-are
Nici o stare
Cu ce vă ține,
Nici cu ce vă mângâie,
N-are cu ce vă apleca,
Nici cu ce vă sătura.
Vă luați,
Vă cărați !
Că de nu vă veți lua
Și de nu vă veți căra,
Cu foarfecele v-oi dumica,
În drum v-oi arunca,
În pulbere v-oi mâna,
În mare v-oi țipa;
Acolo vă veți topi,
Acolo vă veți prăpădi,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
În mare sunt vaci albe,
Vaci cudalbe.
În coarne v-or lua,
În picioare v-or călca,
Mii sfărâmi v-or sfărâma.
Acest om rămâne curat
Și luminat
Cum e de Dumnezeu lăsat
Și de popa botezat...
Cum întoarce plugu
Pământu
Și scoate
Pietrile toate,
Toate pietrile
Și rădăcinile
Care-s acolo făcute
Și crescute.
Aruncăturile
Și făcăturile,
Țipăturile

Și giunghiurile,
Săgețile
Și răutățile.
Durerile
Și supărările
Nu-s făcute
Și crescute,
Ci-s luate
Și-aruncate.
Toate-aruncăturile
Și făcăturile
Din *Ion* să iasă
Și să se ducă,
Să se cam mai ducă
Pe capu cui le-o făcut
Și le-o avut,
Pe capu cui le-o luat
Și le-o aruncat.
Ion să rămâie curat,
Luminat,
Cum e de Dumnezeu lăsat
Și de popa botezat...
Nu-ntorc cămeșa,
Ci-ntorc aruncăturile
Și făcăturile,
Țipăturile
Și giunghiurile,
Săgețile
Și răutățile,
Durerile
Și supărările
De pe capu lui *Ion*
Să se ducă de unde-s venite.
Ion să rămână curat,
Luminat,
Cum e de Dumnezeu lăsat
Și de popa botezat.
Cine-o făcut cu lucru rău
Eu întorc cu Dumnezeu.
Cine-o făcut cu dracu
Eu îl străpung cu acu.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu daru !

Marian, *Descântece*, p. 18-25.
Vatra Dornei, Suceava

11

S-o luat omu negru
Ponegru,
De la casa neagră
Poneagră,
Și s-o dus la pădurea neagră
Poneagră,
Cu topor negru
Ponegru,
Și-o tăiat lemn negru
Ponegru,
Și-o făcut plug negru
Ponegru,
Cu grindeiu negru
Ponegru,
Cu coarne negre
Ponegre,
Cu corman negru
Ponegru,
Cu plaz negru
Ponegru,
Cu bârsă neagră
Poneagră,
Cu custură neagră
Poneagră,
Cu fiere negre,
Ponegre,
Cu foitău negru
Ponegru,
Cu cucoș negru
Ponegru,
Cu potâg negru
Ponegru,
Cu cobilă neagră
Poneagră,
Cu otie negru
Ponegru,
Cu cotigă neagră
Poneagră,
Cu osia neagră
Poneagră,
Cu rotițe negre

Ponegre,
Cu spițe negre
Ponegre,
Cu cârceie neagri
Ponegri,
Cu tânjei negri
Ponegri,
Cu juguri negre
Ponegre,
Cu resteie negre
Ponegre;
Negri tânjei o-ntins,
Negri boi o prins,
Prin sfânta Luni,
Prin sfânta Miercuri,
Prin sfânta Vineri,
La arat o plecat
Beșică rea o căpătat.
Ce-o mâncat
Și nu i-o plăcut,
Ce-o băut
Și nu i-o suferit!
Da stăi, *Ioane*, nu gândi,
Că nemică nu ți-a fi,
Că *Ana*[1] te-a lecui.
Beșică prin deochiu cel mare,
Beșică prin strigare,
Beșică prin râgna cea mare
Pe cuțit de bici lua-oi
Îndărăpt îndărăpta-oi;
Bine alege-oi,
Bine culege-oi
Din toate nodurelele
Din toate-ncheieturelele,
Din creierii capului,
Din pielița obrazului,
Din zgârliciu nasului,
Din ochiu ochiului,
Din vederea ochilor,
Din auzu urechilor,
Din geană,
Din sprânceană,
Din cununa dinților,

[1] numele fictiv al descântătoarei.

Din rădăcina măselelor;
Din inimă
De sub inimă,
Din mai
De sub mai,
Din plămâi
De sub plămâi,
Din ficați
De sub ficați,
Din ciolane
De sub ciolane,
Din carne
De sub carne,
Din sânge,
Din piele
De sub piele;
Bine alege-oi,
Bine culege-oi,
Pe cuțit de brici lua-oi
În mare da-oi.
Acolo să pieie,
Să respieie.
Ca spuma pe mare,
Ca stupitu sub picioare!

Marian, *Descântece*, p.49-52.
Comunicat de Simeon Cojocariu.
Scheia, Iași.

De brâncă

12

Tu, brâncă topsecată,
Brâncă veninată,
Brânca brâncilor,
Sora câinilor,
Nu coace,
Nu răscoace,
Puroi cu sânge nu face,
Nu te lăți ca broasca,
Nu te-ntinde ca șarpele,
Nu junghia,

Nu cuțita,
Pleacă d-aici:
Din carnea asta,
Din creerii capului,
Din fața obrazului,
Ion să rămâie
Curat și luminat.
Veni carte-mpărătească
Toată lumea să slujească,
Și mici
Și mari;
Toți slujură,
Rându-și făcură;
Veni și la brâncă carte-mpărătească
Să meargă să slujească.
Ea fu goală,
În pielea goală,
N-avu cal de călărie,
Nici arme de bătălie,
Rău se necăji,
Rău se chinui,
Rău se mânie,
Pe furcă-ncălecă,
La mare plecă.
Iar la mare
O adastă o fată mare
Cu mese întinse,
Cu pahare pline;
Mâncă, bău, se sătură
Și pe *Ion* îl lăsă
Curat și luminat
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Bălășel, *Versuri*, p.40-41. De la Tudora I. Lăzăroiu, Bogdănești, Vâlcea.

De bubă

13

Se ie omu roș
Poroș
De la casă roșie
Porosie,

Pe drum roș
Poroș,
Cu secure roșie
Poroșie,
Merge-n pădure roșie
Poroșie,
Tae lemn roș
Poroș,
Și-l pune-n car roș
Poroș,
Și vine acasă roșie
Poroșie,
Cu boi roși
Poroși;
Face foc roș
Poroș,
Pune la foc roș
Poroș,
Oală roșie
Poroșie,
Cu pește roș
Poroș,
Face borș roș
Poroș,
Pune pe masă roșie
Poroșie,
Borș roș
Poroș,
Pește roș
Poroș,
Și pită roșie
Poroșie,
Și chiamă:
- Aideți, oameni buni,
Și mâncați!
Că nu mâncați
Borș, pește și pită,
Că mâncați
Buba
Cu zgaiba
Și cu roșața
Și cu albeața,
Ca *Ion* să rămâie curat,
Luminat,
Ca auru curat,

Ca argintu strecurat.
Descântecu de la mine,
Leacu de la Dumnezeu.

Marian, *Descântece*, p.305-307.
Transilvania.

14

Buba ciumii,
Buba zgaibii,
Bubă roșie,
Bubă merie,
Bubă de 99 feliuri,
Bubă cu 9 guri,
Nu te înălța,
Nu te boboșa!
Ieși din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din rădăcina dinților,
Din cununa măselelor.
Pe *Ion* nu-l săgeta,
Nu-l pușca,
Că el nu poate răbda,
Că el se culcă
În haine zdrențoase,
Mâncă pită tărâțoasă
Și bea apă tulburoasă.
Da te du la o preuteasă
Frumoasă,
Că-n haine albe te-a culca,
Cu pită albă te-a sătura,
Cu vin roș te-a adăpa,
În mare te-a arunca.
Acolo să piei,
Acolo să răspiei
Ca roua de soare,
Ca scuipitu-n cărare.
Ion să rămâie curat
Luminat,
Cum îi de Dumnezeu lăsat.

Marian, *Descântece*, p.307-308.
Transilvania.

15

Ciutele din Recea
Mare nuntă-și face:
C-un cap mare de berbece.
Câte ciute, câte mute,
Câte noime, câte bube,
Pe toate la nuntă le-a chemat,
Numai pe astă bubă n-o chemat.
Ea de ciudă și de bănat
Vârful i s-a uscat
Și rădăcina i-o secat.

Candrea, *Folclorul medical*, p.369. Satu-Mare, Transilvania.

De cuțit

16

Plecai să toc ogoru,
Fugi, junghiu, că te-njunghiu![1]
Ogoru tocai,
Cânepa o semănai,
Cu sapa o coperii.
Cânepa o culesei,
În lac o băgai,
Cânepa se topi.
Nu se topi cânepa,
Se topi junghiu de la *Ion*.
Din lac o scosei,
Cu melița o meliței.
Nu meliței cânepa,
Și meliței junghiu de la *Ion*.
Trăsei fuioarele.
Nu trăsei fuioarele,
Și trăsei de la *Ion* junghiurile.
Depănai tortu,
Urzii pânza.
Nu depănai tortu,
Nu urzii pânza,
Depănai și urzii junghiurile.

[1] Se repetă după fiecare vers.

Învălii pânza,
Năvădii pânza.
Nu-nvălii pânza,
Nu năvădii pânza,
Învălii și năvădii junghiurile.
Gurii pânza.
Țesui pânza.
Nu gurii pânza,
Nu țesui pânza,
Gurii și țesui junghiurile.
Pânza o tăiai,
La amoi o băgai.
Pânza n-o tăiai,
La amoi n-o băgai,
Tăiai și la amoi băgai junghiurile.
Pânza o-nălbii,
Pânza o uscai.
Nu-nălbii pânza,
Nu uscai pânza,
'Nălbii și uscai junghiurile.
Trâmbii pânza,
Croii cămașa.
Nu trâmbii pânza,
Nu croii cămașa,
Trâmbii și croii junghiurile.
Croii cămașa,
Îmbrăcai cămașa.
Nu croii cămașa,
Nu-mbrăcai cămașa,
Croii și-mbrăcai junghiurile.
Purtai cămașa,
Se rupse cămașa.
Nu purtai cămașa,
Nu se rupse cămașa,
Purtai și rupsei junghiurile
Și toate cuțitele
Și tăieturile;
Iar *Ion* rămase curat
Și luminat
Cum Maica Precista l-a lăsat.
Descântecu meu
Și leacu de la Dumnezeu
Și de la sfânta zi de azi.

Bălășel, *Versuri*, p.47-49. De la Tudora I. Lăzăroiu, Bogdănești, Vâlcea.

17

Tu, cuțit cununat,
Tu, cuțit alămat,
Tu, cuțit plăselat,
Tu, cuțit sâmcelat
Și de dracu sângerat!
Voi, nouăzeci și nouă de cuțite:
De la fină,
De la vecină,
De la drac,
De la drăcoaică,
Să ieși din trupul lui *Ion*!
Ei te-a pus cu un cuțit neascuțit,
Eu te întorc cu un cuțit ascuțit
Din creierii capului,
Din zgârciul nasului,
Din ficați,
Din bojoci,
Din plămâni.
Ea te-a pus cu două,
Eu te-ntorc cu nouă.
Ea te-a pus cu nouă,
Eu te-ntorc cu zece,
Din zece nu mai trece,
Ea te-a trămis colac,
Eu te trimet vârcolac
În cai de olac
La casa cui te-a dat!
Te trimet în cai de zmei,
În coadele mărilor,
În coarnele ciutelor,
Unde popă nu toacă,
Unde cocoș nu cântă,
Unde bivol nu răcnește,
Unde casă nu se spoiește,
Unde fată mare cosița nu împletește.
Că *Ion* nu știe a te odihni,
A te prânzi
Și a te cina.
Și să te duci acolo,
Că te-adastă
Și te-așteaptă
Cu mese-ntinse,
Cu făclii aprinse,

Cu pahare pline;
Să mâncați,
Să ospătați,
Pe *Ion* să-l iertați
Și să-l lăsați curat,
Luminat,
Ca steaua din cer.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.579-580. De la Ioana Măldăianca, Roșiorii de Vede, Teleorman.

18

Ea te-a pus cu una,
Eu te iau cu două;
Ea te-a pus cu două,
Eu te-ntorc cu nouă;
Ea te-a pus cu nouă,
Eu te-ntorc cu nouăzeci și nouă.
Și pe urmă te-ntorc cu zece,
Numai una trece.
Și fac brâul colac,
Toate cuțitele-n cai de olac:
În casa cui le-a mânat.
Să te faci un șarpe mare,
Mare bălăure,
Cu dinții de fer,
Cu măselele de oțel.
În dinți să mi-o clănțănești,
În aripi să mi-o pleznești.
Că-s meșteră și mă taie capu,
Vezi cum îți iau cuțitu de la alta.
Vorbele tele-roată spartă,
Pe coastă la vale dată,
De nimini în samă băgate.
Și să fie fermecătoarea ca o trupină pârlită,
Ca o mătură dezlegată,
De toată lumea aruncată.
Cuțit din zece, cuțit din nouă,
Cuțit din opt, cuțit din șapte,
Cuțit din șase, cuțit din cinci,
Cuțit din patru, cuțit din trei,

Cuțit din două, cuțit din una,
Să nu fie nici una.
Leac de la nouăzeci și nouă de părți,
Dar mai vârtos
De la Isus Hristos!

Bălășel, *Versuri*, p. 52-53.
Vâlsănești, Oltenia.

De deochi

19

De-o fi deochiat de om,
Crepe-i boașele,
Cure-i pișatul;
De muere -
Crepe-i țâțele,
Cure-i laptele;
De-o fi deochiat de fată,
Să-i pice cosițele;
De-o fi deochiat de soare,
Dogoarea să i se potoale;
De-o fi deochiat de vânt,
Bătaia să i se potoale.
- De ce te vaiți și te olicăești?
De vaetele tale nu poci să mă hodinesc
În jețurile mele.
Taci,
Nu te văita,
Nu te olecăi,
Nu plânge!
Să dusă tare,
'N fuga mare,
Pân-la o salcie:
- Bună ziua, salcie!
- Măi șezi, Maica Domnului, jos!
- N-am venit să șez,
Am venit să te întreb:
De deoichietori și de deoichietoare,
De mirători și de mirătoare,
De râmnitori și de râmnitoare,
De zmei, de zmeoaice,
De lei, de leoaice,

De diavoli și de diavoloaice,
De mamulani și de mamuloaice.
- N-am văzut, n-am auzit!
-Dar-ar Dumnezeu să-nfrunzești,
Să nu rodești,
Poame din tine nimeni să nu mănânce,
Salcie!...
Să duse tare,
În fuga mare,
Pân-la un pom dulce:
- Bună ziua, pom dulce!
- Mai șezi, Maica Domnului, jos!
- N-am venit să șez,
Am venit să te-ntreb:
De deoichietori și de deoichietoare,
De mirători și de mirătoare,
De râmnitori și de râmnitoare,
De zmei, de zmeoaice,
De lei, de leoaice,
De diavoli și de diavoloaice,
De mamulani și de mamuloaice.
- Am văzut, am auzit,
Maica Domnului sfânt,
Du-te tare
'N fuga mare
Până la Câmpu Mare.
- Dar-ar Dumnezeu, pom dulce,
Toată lumea din tine roade să mănânce!
Acolo lua și mânca,
Și voie bună se făcea
În inima lui *Ion*.
Și dac -așa auzea,
Îndărăt la *Ion* se-ntorcea
Și punea:
Păr la păr,
Spate la spate,
Inimă la inimă,
Ficați la ficați,
Sânge la sânge
Și os la os:
L-a făcut mai sănătos
De cum a fost.
Maica Domnului
De mână l-a luat
Și l-a aruncat

În sorbu mărilor,
În bătaia vânturilor,
În apa lui Irod l-a aruncat
Și l-a spălat pă trupu tot.
Durerile de vârv le-a aplecat,
Din rădăcină le-a săcat,
Cuibu le-a fărâmat
Și câinii le-a mâncat.

Șezătoarea, VI, (1901), p.95-96.
De la baba Rotăroaea, Stroești, Vâlcea.

20

La răchita cea-nverzită
Șede-o fată despletită.
La răchita rămurată
Șede-o fată-nzorzonată
Și s-aruncă de pe-o piatră
Pân' pe alta-ncolțurată.
Ea-i c-un ochi de sânge,
Cu unu de foc,
Cel de sânge stânge
Pe ochiu de foc,
Stânge cel de apă
Pe ochiu de foc.
Așa mi se frângă
Și să mi se stângă
Diochiturile,
Săgetăturile,
Uităturile
Și pocitura
Și toată râhna,
Cum se potolește
Și se liniștește
Vântu pe pământ,
Furiosu vânt;
Așa să se potolească
Și să mi se liniștească
Diochiturile,
Săgetăturile
Și uităturile,
Și pocitura

Și toată râhna.
Diochiturile,
Săgetăturile
Cele grele,
Măscățele,
Cele rele.
Și de este diochiet
De femeie cu băiet
Crape-i țâțele,
Cură-i laptele,
Să se mire noroadele!
De-i diochiet de vro fată
Mândră și-npopoțonată,
Crepe-i țâțele
Pice-i cosițele!
Și de-i diochiet
De vr-un băiet,
Crepe-i pulpele,
Cură-i sângele!
De-i diochiet de-o vădană
A unui copil mic mamă,
Moară-i copilu
Mândru ca bujoru!
Codru de l-o diochiet,
Pice-i frunza de pe fag!
Câmpu de l-o diochiet,
Pice-i florile,
Ardă-i frunzele!
De l-o diochiet
Ochi verzii,
Sau căprii,
Sau negrii,
Sau albăstrii,
Ochii să-i pleznească,
Sângele-l năpădească,
Sângele-l 'năbușească!
El să rămâie curat,
Să rămâie luminat
Ca și roua florilor
În revărsatu zorilor,
Ca lacrima ochilor,
Ca poala Sântă-Măriei,
Sfânta Maic-a veșniciei;
Ca mă-sa când l-o născut,
Când s-a născut pe pământ...

Pasăre albă peste *Ion* o zburat,
Diochiu în patru o crăpat.
Nici cât un fir de mac uscat
În patru părți despicat
În fundu mării aruncat,
Nici atâta n-o rămas,
Căci *Ion* s-o curățit și s-o spălat
Ca auru strecurat,
Ca argintu cel curat.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu daru.
Descântecu de la mine,
Leacu de la Dumnezeu,
Că așa voesc eu!

Marian, *Descântece*, p.107-110.

21

D-o fi *Ion* deochiat de om:
Crepe-i capu,
Cază-i nasu,
Să râză tot satu;
D-o fi deochiat de muiere:
Crepe-i țâțele,
Cure-i laptele,
Să râză suratele;
D-o fi deochiat de fată mare:
Cadă-i viță
Din cosiță,
Să-i rămâie capu-n tiviță.
D-o fi deochiat de soare:
Pieie-i razele;
De lună:
Pieie-i lumina;
De vânturi:
Moară-le caii;
De codru:
Brumă să dea,
Frunza să-i pice;
De câmp:
Usuce-i-se iarba,
Pieie-i florile;
De izvor:

Sece-i apele,
Să rămâie pietrele;
De gard:
Cază-i proptelele,
Să-i cure nuielele;
Iar *Ion* să rămâie curat
Și luminat,
Ca auru spălat,
Ca argintu stricorat.
Păsărică albă
Codalbă,
Sări ici, sări colea,
Sări-n piatră nestemată.
Crăpă una,
Crăpă două,
Crăpă trei,
Crăpă ochii deochetorilor,
Ai moroilor
Și ai strigoilor
Și ai mâncătorilor de inimă;
Iar *Ion* rămase curat
Și luminat,
Ca auru spălat,
Ca argintu stricorat.
Voi, oameni, omenașilor,
Copii, copilașilor,
Fete, fetițelor,
Mătuși, mătușelor,
Vecini, vecinașilor,
Cumnate, suratelor,
Nu vă mirați de *Ion* că-i gras
Și frumos,
Râzător
Și vorbitor,
Ori slab și urât;
Mirați-vă de cei ogari
În coade-nodați,
În guri încleștați,
În picioare proptindu-se,
Peste drum aruncându-se.
Vă mirați,
Vă dezmierdați;
Iar pe *Ion* să-l lăsați curat
Și luminat,
Ca auru spălat,

Ca argintu stricorat.
Ca poala Sântei Marie,
Ca strugurii din vie,
Leacu din gura mea să fie.
Ca-n ceasu-n care s-a născut,
Nici o vină n-a avut.

Bălăşel, *Versuri*, p.21-23. De la Catrina Şerban, D. Stoica, Ştefăneşti, Vâlcea.

22

Se sculă un Rumân
Mare, minunat,
Luă o secure
Mare, minunată,
Se duse-ntr-o pădure
Mare, minunată,
Tăie un tufan
Mare, minunat,
Făcu nouă ţăndări
Mari, minunate,
Lău nouă oale, ulceluşe,
Luă nouă străchini, străchinele,
Luă nouă linguri, lingurele
Şi s-a suit pe bordei.
Puse masa să mănânce;
Chemă moroii, strigoii,
Moroaicele, strigoaicele,
Deochetorii, deochetoarele:
Care cum veniră, pleznră,
Care cum gustară, crăpară.

Şezătoarea, XII, p.184. Judeţul Vâlcea.

23

Fugi, deochi, dintre ochi,
Fugi, deochi, dintre ochi,
Fugi, deochi, dintre ochi!
Sufletu în frunte,

Deochiatu-n munte;
Muntele crăpă,
Deochetura intră,
Iar *Ion* rămase curat,
Luminat,
Ca steaua-n cer,
Ca roua-n câmp.
Linge vidra puișorii
De frumușei,
De pistricei;
Eu ling pe *Ion*
De moroi, de moroaice,
De leoi, de leoaice,
De strigoi, de strigoaice,
De deochetori, de deocheturoaice,
Ion să rămâie curat
Și luminat
Cum Maica Precesta l-a lăsat.

Bălășel, *Versuri*, p.20-21.
Bogdănești, Vâlcea.

24

Deochiu-i greu ca pământu!
Să fugă ca vântu!
Ieși deochiu
Dintre ochi,
Din gene,
Din sprâncene,
Din fața obrazului,
De la zgârciu nasului,
Să rămâie *Ion*
Curat, luminat,
Ca și câmpu rourat.
De-o fi de ochi de borească:
Să-i crepe țâțili
Să-i cure laptili.
De-o fi de fată mare:
Să-i cază păru,
Să rămâie pleșugă!
De-o fi de vânt:
Să-i moară calu!
De-o fi de codru:

Să-i sece rodu!
Să rămâie *Ion*
Luminat,
Cum Maica Precista l-o lăsat.

Cristescu-Golopenția, *Drăguș*, p.66-67.

25

A plecat *Ion* pe cale, pe cărare,
Pe soare-răsare,
Pe drumul cel mare;
S-a-ntâlnit cu deochetorii-n cale.
Cu deochetorii,
Cu râmnitorii,
Întâlnitorii,
Mirătorii,
Striga, râmna, Muma-pădurii;
De *Ion* să mirară
Că-i mare, că nu-i mare,
Că-i gras, că nu-i gras,
Că-i frumos, că nu-i frumos,
Că-i urât, că nu-i urât,
De el să mirară,
Vlaga din el că luară.
El rămasă-n dureri, în văietări, în cântări,
Nimea-n lume nu-l auzî,
Maica Domnului în ceri auzî,
Pe pământ să coborî
Și la *Ion* veni:
- Taci, dragu meu, nu te cânta,
Nu te văieta,
Și cură tare, în fuga mare,
La Grigore descântătoriu.
Eu liac am pus și-am încetat moroi de ziuă,
Moroi de noaptie,
Moroi de nouăzăci și nouă de niamuri,
De nouăzăci și nouă de feluri,
Și-am rânduit în vârfile munților,
În ciute brazilor,
În coarnele cerbilor.
Acolo să mire, să dezmire,
Să procească, să râmniască,

Să-și facă casă și masă
Și leagăn de mătasă.
Că *Ion* în zâ bună ce e născut
Nici o nevoie n-a avut,
El a rămas cu somnul și cu Domnul,
Și-o rămas curat,
Luminat,
Ca aurul strecurat,
Cum Maica Precista l-o lăsat
De când a fost el botezat.
Să-nvăliască carne pă oasele lui, de sănătate,
Cum să-nvălește mierea-n stupină
Și busuiocu-n grădină.
Doamne, Maică Sfântă Mărie,
Liac și sănătate di la Maica Domnului
Și de la sânta zi să-i fie.
Di-o fi diochiat din codru,
Să-i pice rodu
Și-aminte să-și aducă
Liacu lui să i-l aducă;
Di-o fi din apă,
Să-i săce vadurile,
Să rămână vadurile săci,
Aminte să-și aducă
Liacu lui să i-l aducă;
Di-o fi de om însurat,
Să-i crape boașele,
Să-i curgă pișățîi,
Aminte să-și aducă
Liacu lui să i-l aducă;
Da' di-o fi de fată mare,
Să-i pice cosița,
Să-i rămână capu ca lubenița,
Aminte să-și aducă
Liacu să i-l aducă;
Di-o fi de nevastă cu copil mic,
Să-i crăpe țâțele,
Să-i curgă sângele
Și-aminte să-și aducă
Liacu să i-l aducă;
Da' di-o fi de băiat,
Să-i crape boașele,
Să-i curgă pișățîi,
Aminte să-și aducă
Liacu să i-l aducă.

Că deochetorii, întâlnitorii, mirătorii,
Strâga, râmna, Muma pădurii
S-a dus cu vântu,
Vântu-o ocolit pământu,
Vântu-napoi a venit,
Dedeochiu și strâga p-acolo o udit.
Că el în zâ bună ce e născut
Nici o nevoie n-o avut.
A rămas cu somnu și cu Domnu,
Ș-a rămas curat,
Luminat,
Ca auru strecurat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.
Să-nvăliască carnia pă oasele lui de sănătate
Cum să-nvălește mierea-n stupină
Și busuiocu-n grădină.
Că din apa asta când o bea și s-o spăla,
Va pune îndemn la-ndemn
Și spor la spor
Și os la os,
S-o face Ion de cum a fost.
Am terminat.

A.I.E.F. Mgt. 3240 II n inf. Vlăduț Grigore, 63 a. Dobrița, Gorj. Culeg. C. Eretescu.

Desfacerea ursitei

26

Eu nu trag cepurile,
Ci eu trag giunghiurile,
Aruncăturile
Și făcăturile
Din capu lui *Ion*,
Din grumaz,
Din piept
De sub piept,
Din spate
De sub spate,
Din inimă
De sub inimă,
Din mânuri

De sub mânuri,
Din deșert
De sub deșert,
Din coaste
De sub coaste,
Din picioare
De sub picioare,
Din șezut,
Din născut
Amu le-am tras
Și-afară le-am scos
Din toate vinele
Și din toate încheieturile,
Din mii și sute
De vânuțe,
Din douăzeci
De degetuțe,
Din mii și sute
De închieturele,
Din douăzeci
De degețele.
Din toate le-am tras,
Pre toate le-am scos
Și le-am sucit
Și le-am învârtit
Pe capul cui le-o mânat,
Pe capu cui le-o țipat,
Pe toate mădulările lui,
Pe toată carnea lui
Și pe tot trupul lui.
Ion să rămâie curat,
Luminat,
Cum Dumnezeu l-o lăsat!

Marian, *Vrăji*, p.143-144. Vatra Dornei, Suceava.

De fapt

27

S-o sinecat,
S-o mânecat
Ion la sfânta zi de astăzi

Să cineze,
S-ospăteze.
Dar nici n-o cinat,
Nici n-o ospătat,
Că el are mare fapt.
Da voi, nouă Zori,
Voi, nouă surori!
Veniți, alergați,
Faptul îl căutați
În ocolul vacilor,
În sălașul boilor,
În porcăreața porcilor,
În custireața găștelor,
În pătulul găinilor,
În calea lui,
În cărarea lui,
În lazul lui,
În prilazul lui,
În tinda lui,
În casa lui,
În masa lui,
În patul lui,
În așternutul lui;
Că voi știți mai bine
Decât orișicine
De-i face fată voinică,
De-i face copilă mică,
De-i face nevastă,
De-i face vădană,
De-i face femeie de măsură,
De-i face fată părăsită,
De-i face babă părăsită,
De-i face flăcău părăsit,
De-i face moșneag părăsit;
De-i face rus,
De-i face ruscă,
De-i face țigan,
De-i face țigancă,
De-i face lipovean,
De-i face lipovancă,
De-i face arman,
De-i face armancă,
De-i face neamț,
De-i face nemțoaică,
De-i face ungur,

De-i face unguroaică;
De-i din câmp, de-i de prin vii,
De pe munți, de prin pustii.
Că el singur n-o știut
A face fapt,
Că altul o trebuit
Anume să fi plătit
Ca să-i facă.
Și-o plătit cui o știut
Și-acela fapt i-o făcut.
Da voi, nouă Zori,
Nouă surori!
Voi știți mult mai bine
Decât orișicine:
De i l-o suflat
Cu gâtlan de lup,
Cu labe de iepure,
Cu usturoi împuțit,
Ori cu mălai mărunțel,
Ori cu mâncături de câne,
Unde cânii s-au mâncat,
De-i face în pădure
La un rug de mure,
Ori la un butuc căzut,
Ori la o țișitură
În picioare cu țepușe
De nouă feliuri de lemn,
Și făcând le bate
Cu muchea securii
Ori cu muchea bărzii;
Ori îi face faptu
Cu cuie de fier găsite,
Ori cu fuse părăsite,
Ori cu linguri părăsite,
Și-l închipuiește
Pe părete
Ori su părete,
Pe pat
Ori su pat,
La cahlă
Ori su cahlă;
Ori îi face faptu
Cu untură de arici,
Ori cu mațe de arici,
Ori cu crieri de mâță,

Ori cu jare de broască,
Ori cu cap de șoarec,
Ori cu scârnav de mâț,
Ori cu scârnav de om,
Și cu duhoț negru
De pe drum aflat;
Ori îi face fapt
Cu cenușă din obroc,
Ori cu scurmătură de cioară,
Ori cu cuib de rândunică părăsită;
Ori îi face cu lut
De la cuptiori părăsit,
Ori cu lut din râpă,
Și o sorocit:
Când s-or tâlni râpele,
Atunci să se tâlnească
Și ei unul cu altul;
Ori i-o făcut
Cu lut
De la capătul punților,
Și i-o sorocit:
Când s-or tâlni capetele
Unul cu altul,
Atunci să se tâlnească
Cei ce-s de Dumnezeu dați
Și de dânsul drept lăsați.
Și de i-o făcut fapt
Cu piedică de la mort,
Ori cu măsură de la mort,
Ori cu lumină
Ce s-o ținut mortului în mână;
Ori îi face fapt
Cu scăldătoarea
În care mortu s-o scăldat,
Ori cu gunoi măturat
După mort;
Ori îi face fapt
Cu cioturi de pânză,
Ori cu ață
De mătură părăsită,
Ori cu ață de la sac
Cu făină furată
De la altă casă;
Ori îi face fapt
Cu clonț de cioară,

Cu cap de pupăză;
Cu ochi de codobatură
Și cu hârburi
Din nouă târguri,
Cu hârb de oală părăsită,
Ori de strachină părăsită,
Cu hârb de șip părăsit,
Cu pietri din nouă vaduri
Cusute cu mătasă roșie
În gură la nouă broaște;
Ori i-o făcut fapt cu ață
Cu care s-o întors trei buhai,
Ori s-o întors șepte,
Ori s-o întors nouă
Și-o-ntors lumea și norodul
De la omul cela
Căruia i-o făcut faptul;
Ori i-o făcut
Cu ceară de la mort
În vatra focului,
Și i-o sorocit:
Cum se topește ceara de foc,
Așa să topească omul
Căruia îi face faptul,
Și cum s-o uitat
Cânepa cea de vară
Prin cânepa cea de toamnă,
Așa să-l uite lumea
Și tot norodul;
Ori o prins un rac
Și l-o ținut nouă zile
Într-o ulcică nouă,
Cu apă neîncepută;
Ori îi face fapt
Înfocat
Și-nfiorat
Și o legat cinstea omului
Și dragostea lui,
Și i-o-nchis drumurile
Și toate cărările.
Da voi, nouă Zori,
Voi, nouă surori!
Voi știți mult mai bine
Decât orișicine
Cu ce i-o făcut

Aiestui om faptul.
De i-o făcut
Cu lut
De la mormânt
De om mort,
Din țințerim,
Și i-o-ngropat
În crucile drumului,
Unde se-ntroloacă
Trei garduri la un loc,
Ori i-o pus sub piatră
De-naintea ușii,
Să calce-n picioare.
Da voi, nouă Zori,
Voi, nouă surori!
Veniți, alergați,
Faptul istui om căutați
Din aiesta ceas înainte,
Cu 99 coase cosiți-l,
Cu 99 greble greblați-l,
Cu 99 mături măturați-l,
Cu 99 furci încărcați-l
Pe 99 cărări porniți-l,
Pe 99 drumuri duceți-l
La vinovatul,
Că eu trimit faptul
Din vad
În vad
Pe capul celui vinovat.
Când s-or desbrăna
Ciolanele vinovatului de la piele,
Atunci să se curățească
De faptele
Cui i-o făcut el grele.
Cu-atâta nu m-oi lăsa,
La Maica Domnului m-oi ruga,
Că Maica Domnului are o cățea
Neagră ca corbul
Și iute ca focul...
Eu atunci oi îngenunchia
Și la dânsa m-oi ruga,
Faptul și ura oi lua
Și pe codru că l-oi da,
Ori pe carpeni groși,
Pe butuci borțoși,

Cu atâta nu m-oi lăsa.
Când s-or desbrăna
Ciolanele vinovatului
De la piele,
Atunci să se curățească
De făpturile care-o făcut
Aiestuia om grele.
De ești fapt rătăcit,
Ori prăpădit,
Ori ai fost trimis aiurea,
Ori ai dat
Peste aiest om
Din vânt,
Ori din soare,
Ori din noapte,
Ori din ziuă,
Apoi te alege
Și te culege,
Să nu rămâi l-aiest om
Cât un fir de mac curat
În 77 despicat,
În mare aruncat.
Și te du-n codri pustii,
Unde paseri nu zboară,
Să rămâi acolo,
În mușchegai
Și-n putregai.
Aiest om
Ce i-am desfăcut
Să rămâie curat,
Luminat,
Ca argintu la sleit,
Ca apa la izvorât,
Ca busuiocu-n floare,
Ca sfântul soare
Când răsare.
Cum am zis, așa să fie,
De leac în veci să rămâie!

Marian, *Vrăji*, p.196-205. Comunicat de Dim. Onciu Vicovul de sus, Suceava.

28

Venit-au venit,
Pe-ascuns c-au sosit
Cine cinerițele
Și vecinărițele,
Cu ciungi mari ciungiți,
Cu câni împuțiți,
Cu hârcăituri
Și cu stopituri,
Cu aruncături
Și cu făcături,
Cu gâtlan de lup
Și cu păr de lup,
Cu lut
De la mormânt,
Cu piedică de om mort
Legată de 99 ori ciot,
Cu smoală
De la moară,
Cu os de la miserniță,
Cu puzderie de la meliță,
Cu rositură de pe copaci,
Cu scoarță de pe răslogi,
Cu surcele de la feresteu
Și cu scântei de ceatlău,
Cu ouă clocite,
Cu ițe părăsite,
Cu coș de rac
Și cu piei de drac,
Cu cânepă de pe câmp rămasă,
Cu piele de broască râioasă,
Cu râcâitură
Și cu scurmătură
Neagră, de găină,
Și cu tină
De găină,
Cu tină de la topilă,
Cu scursuri de pe tocilă,
Cu țărnă neagră din râpă
Și cu coadă de nopârcă,
Și-n prag lui Calistrat le-o turnat,
Și-acolo că le-o lăsat,
Și mi-o turnat
Fapt în cale

Fapt în cărare.
Calistrat din casă a ieșit
Și-ntr-însele a pășit,
Seama bine n-a luat
Și-ntr-însele a călcat,
Cât ochii mai nu și-a scos,
Cât mânele nu și-a rupt,
Picioarele nu și-a frânt.
Și-a prins Calistrat a plânge
Cu lacrimi de sânge,
Și-a se văera,
Și-a se căina,
Și-a se tângui,
Și-a se glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ.
Nime nu l-a văzut,
Nime nu l-a auzit,
Numai Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului.
Numai ea că l-a văzut,
Numai ea l-a auzit
Și pe nume l-a strigat
Și din gur-a cuvântat:
- De ce plângi tu, Calistrat,
Ce te văirezi,
Ce te căinezi,
Ce te tânguiești,
Ce te glăsuiești
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ?
- Da eu cum n-oi plânge
Cu lacrimi de sânge,
Cum nu m-oi văera,
Cum nu m-oi căina,
Cum nu m-oi tângui,
Cum nu m-oi glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ,
Dacă mi-au venit,
Pe-ascuns au sosit
Cine, cinerițele
Și vecinărițele,
Cu ciungi mari ciungiți,
Cu câni împuțiți,

Cu hârcăituri
Și cu stropituri,
Cu aruncături
Și cu făcături,
Cu gâtlan de lup
Și cu păr de lup,
Cu lut
De la mormânt,
Cu piedică de om mort
Legată de 99 ori ciot,
Cu smoală
De la moară,
Cu os de miserită,
Cu puzderie de la meliță,
Cu rositură de copaci,
Cu scoarță de pe răslogi,
Cu surcele de la feresteu
Și cu scântei de cetlău,
Cu ouă clocite,
Cu ițe părăsite,
Cu coș de rac
Și cu piei de drac,
Cu cânepă de pe câmp rămasă,
Cu piele de broască râioasă,
Cu râcâitură
Și cu scurmătură
Neagră, de găină,
Și cu tină
De găină,
Cu tină de la topilă,
Cu scursuri de pe tocilă,
Cu țărnă neagră din râpă
Și cu coadă de nopârcă;
Și-n prag mi le-o turnat
Și-acolo mi le-o lăsat,
Și mi-o turnat
Fapt în cale,
Fapt în cărare;
Eu din casă am ieșit
Și-ntr-însele am pășit,
Seama bine n-am luat
Și-ntr-însele am călcat,
Încât ochii nu mi-am scos,
Picioarele nu mi-am frânt
Și mânele nu mi-am rupt!

- Taci , Calistrate, nu mai plânge
Cu lacrimi de sânge!
Nu te căina,
Nu te văera,
Nu te tângui,
Nu te glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ,
Că eu-s vrednică
Și puternică
Să te lecuiesc
Și să-ți folosesc.
De mâna dreaptă te-oi lua,
Pe scară de aur te-oi înălța,
Pe cal galben te-oi încălica,
Pe drumul lui Traian
Porni-te-oi,
La fântâna lui Iordan
Duce-te-oi,
De trei ori te-oi cufunda,
De toate relele, câte-i avea,
De toate te-oi spăla!
Sântă Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului,
Astfel i cum a cuvântat
Sucnă de mătasă alb-a luat,
Pe brațele lui Calistrat a întins-o,
Scară de aur a slobozit,
Înaintea lui Calistrat a ieșit,
De mâna dreaptă l-a luat,
Dipe soare l-a-nturnat,
Pe scară de aur l-a-nălțat,
Pe cal galben l-a-ncălicat;
Și-apoi la drum c-au plecat
Și-au mers pe drumul lui Traian
La fântâna lui Iordan.
Și-acolo, cum au ajuns,
De mâna dreaptă l-a luat,
Dipe soare l-a-nturnat,
În fântână l-a băgat,
De trei ori l-a cufundat,
De răutăți l-a spălat.
Coroană de spini
Din cap i-a luat,
Coroană de aur

În loc i-a așezat.
Scoarță de stejar
De pe obraz i-a dezlipit,
Coală de hârtie albă
Pe obraz i-a lipit.
Din cămeșă de urzică
L-a dezbrăcat,
În cămeșă de dragoste
L-a îmbrăcat.
Din brâu de șerpe
L-a descingat,
Cu brâu de dragoste
L-a încingat.
Din opinci de câne
L-a desculțat,
În papuci de buiemastru
L-a încălțat.
Și-ncă Maica Domnului
Cu atâta nu s-a lăsat,
Nouă armăsari a strigat,
Nouă armăsari negri
Ponegri,
Negri ca corbul.
Și iuți ca focul,
Nouă armăsari strigat-au,
Nouă armăsari venit-au,
De gură muțiți,
De vederi orbiți,
De ochi înholbați,
De picioare-mpiedicați,
Cu cozile înnodați.
Maica Domnului,
Cum armăsarii au sosit,
Gura că le-a desmuțit,
Vederea le-a desorbit,
Ochii că le-a desholbat,
Picioarele că le-a despiedicat,
Cozile le-a desnodat.
Armăsarii au îngenunchiat
Și pe Calistrat că l-au spălat
De toate făcăturile,
De toate aruncăturile,
De toate hârcăiturile,
De toate stopiturile,
De toate răutățile,

De tot faptul
Și de tot datul.
Bine spălatu-l-au,
Bine limpezitu-l-au.
Fapt și ură i-au luat
Și pe codri că le-au dat,
Pe butuci borțoși
Și pe carpini groși.
Cu limbile că l-au lins,
Făcăturile le-au strâns,
Cu nările au suflat,
În vânt că le-au aruncat,
Unde câni negri nu latră,
Unde cucoși negri nu cântă,
Vacă neagră nu se mulge,
Și unde fată fecioară
Cosiță neagră nu-mpletește...
Cine i-a făcut c-o mână
Eu îi desfac cu două;
Cine i-a făcut cu două
Ei îi desfac cu trei;
Cine i-a făcut cu trei
Ei îi desfac cu patru;
Cine i-a făcut cu patru
Ei îi desfac cu cinci;
Cine i-a făcut cu cinci
Ei îi desfac cu șese;
Cine i-a făcut cu șese
Ei îi desfac cu șepte;
Cine i-a făcut cu șepte
Ei îi desfac cu opt;
Cine i-a făcut cu opt
Eu îi desfac cu nouă;
Cine i-a făcut cu nouă
Ei îi desfac cu amândouă
Mânele mele
Toate făcăturile cele rele.
Să se ducă
Fapt și făcătură,
Dat și-aruncătură
Din vad
În vad
Până-n nouă vaduri,
Și-apoi să sară pe uscat,
Să se ducă

Pe capul celui vinovat,
Și acela din veac în veac
Să nu-și mai dee de leac!
Calistrat să rămână curat,
Luminat,
Ca argintul
Și ca aurul.
Cum nu pot mârsiții
Fără sare
Și flămânzii
Fără mâncare,
Însetații
Fără apă,
Așa să nu poată
Lumea toată
De-acum înainte
Fără de acest om cuminte
Căruia i-am desfăcut.
Desfacerea de la mine,
Leacul de la Dumnezeu!
Cum am zis, așa să fie,
De leac în veci să rămâie!

Marian, *Vrăji*, p.207-216. De la Domnica Popescu

29

Voi, 44 de buruieni,
Nu v-am pus să înfloriți,
Ci să odrăsliți
Și lumea s-o tămăduiți;
Să plecați cu miroasele,
Să găsiți leacurile.
D-o fi din ape,
D-o fi din drumuri,
D-o fi din somn,
D-o fi din vis,
D-o fi din dragoste,
D-o fi din iuțeală,
D-o fi din vânturi,
D-o fi din iele,
A venit cu zece,
Eu l-am întors cu nouă;

A venit cu nouă,
Eu l-am întors cu opt;
A venit cu opt,
Eu l-am întors cu șapte;
A venit cu șapte,
Ei l-am întors cu șase;
A venit cu șase,
Eu l-am întors cu cinci;
A venit cu cinci,
Eu l-am întors cu patru;
A venit cu patru,
Eu l-am întors cu trei;
A venit cu trei,
Eu l-am întors cu două;
A venit cu două,
Eu l-am întors cu una.
Să pleci, faptule,
Datule,
Din vecini în vecini,
Din streini în streini,
Din cumnate în cumnate,
Din nașă în nașă,
Din moașă în moașă.
Nici atunci n-oi sta,
La groapă te-oi ducea.
Oasele le-oi scotea,
Judecată cu ele vei avea.
Nici acolo nu e lăsată,
Nu e pribeagă,
Nu e uitată.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.660. De la Ilinca Mântuleasa. Roșiorii de Vede, Teleorman.

30

- Voi, nouă ciute înciutate,
Din nouă vetre de foc luate,
Arse și pârlite,
Unde ați purces așa de iute,
Iute ca gândul
Și tare ca vântul?
- Că noi am purces

Grâie să ardem,
Ogoare să uscăm,
Pâraie să secăm!
- Voi, nouă ciute înciutate,
Din nouă vetre de foc luate!
Nu purcedeți așa tare,
Stați de pe această cale,
Duceți-vă la *Ion.*
Acolo întrând,
Casa salutând,
Luați fapt din casă,
Luați fapt din masă
Și vă duceți asupra cui a dat
Un atare fapt,
Mergeți din vad în vad
Până la al noulea vad.
Rămână la acela care mi l-a dat,
Să fie lume ca un ciung uscat.
Înapoi întornu-i faptul înfocat
Încins de-a lui rele și-mpărat
Cu nouă ace împungătoare,
Cu nouă bice ce-s pălitoare,
Din casa mea în casa ei,
Din viața mea în viața ei,
Din ocolul meu în ocolul ei,
Din ograda mea în ograda ei,
Eu să știu bine de azi înainte
Că m-am curățit
Și m-am izbândit
De toată îngânătura
Și fermecătura,
De fapt de săteană,
De fapt de poporană,
De fapt de vecină,
De fapt de străină.
Eu m-am sinecat
Și m-am mânecat
Pe la ziori de ziori,
Pe la cântători,
Pe iarba necălcată,
Pe roauă nescuturată,
Și m-am dus
Pe aripi de vânt,
Pe sus de pământ,
Pe apa de mir,

La izvor de vin
M-am dus de m-am spălat
Și m-am curățit
De faptul legat
Cu duh necurat,
Să meargă pe capul cui mi l-a dat.

Marian, *Descântece*, p.290-291.

De făcătură

31

Sinecatu-m-am,
Mânecatu-m-am,
Desdemineață
Sculatu-m-am,
Și purcesu-am
Pe cale,
Pe cărare,
Și m-am dus,
M-am dus
Până ce-am ajuns
La mărul cel alb,
Cu totului alb,
Cu trupina albă
Și cu coaja albă,
Cu crengile albe,
Cu frunzele albe,
Cu florile albe,
Cu merele albe,
Cu toatele albe.
Acolo erau adunați
Strigoi și strigoaice,
Moroi și moroaice,
Zmei și zmeoaice,
Tricolici și tricolice.
Numai Irodianca nu era,
Numai ea singură lipsea.
Dară a veni și ea;
Și cum a venit,
În cale că m-a oprit,
De picioare m-a împiedicat,

De mână m-a luat,
În șanț m-a prăvălit,
Cu spini m-a acoperit.
Eu am prins a mă cânta,
A mă văeta
Și-a mă văeta,
Și din gură a striga:
- Așteaptă, Irodianca, așteaptă,
Și 'napoi te îndăraptă,
Că de nu ti-ndărăpta
Cuțit în mâini că ți-oi da,
Cercală roș-oi lua,
Peste mijloc te-oi lega,
Și-ndată mi te-oi mâna
Pe capul cui te-o trimis!
Și multe altele-am mai zis.
Dar nime nu m-o văzut,
Nime nu m-o auzit,
Numai Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului.
Și ea cum m-o auzit
La mine s-o repezit
Și din gură mi-o vorbit:
- *Ioane*, de ce te văerezi,
De ce mi te căinezi?
- Da' cum nu m-oi văera,
Și cum nu m-oi văeta,
Că m-am sinecat,
M-am mânecat,
Desdemineață
M-am sculat
Și-am purces
Pe cale,
Pe cărare,
Și m-am dus, m-am dus
Până ce-am ajuns
La mărul cel alb,
Cu totului alb,
Cu trupina albă
Și cu coaja albă,
Cu crengile albe,
Cu frunzele albe,
Cu florile albe,
Cu merele albe,
Cu toatele albe.

Acolo erau adunați
Strigoi și strigoaice,
Moroi și moroaice,
Zmei și zmeoaice,
Tricolici și tricolice.
Toți erau adunați,
Numai Irodianca nu era,
Numai ea singură lipsea.
Dară a venit și ea;
Și cum a venit,
În cale că m-a oprit,
De picioare m-a-mpiedicat,
De mână m-a luat,
În șanț m-a prăvălit,
Cu spini m-a acoperit!
- Taci, *Ioane*, nu te văera,
Nu mi te mai văeta,
Din gură nu mai striga,
Că eu mi ți-oi ajuta,
Din pat că te-oi rădica,
Și cum ai fost mai 'nainte
Îi fi și de acu 'nainte,
Sănătos
Și voios,
Că te-oi însănătoșa,
Și tu-i rămânea
Curat,
Luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca aurul cel curat,
Ca soarele de luminat,
Ca soarele pe senin,
Ca mă-ta când te-a născut.
Răul și faptul să piară,
Făcătură să răspiară
Cum piere spuma pe mare,
Stupitul în cărare
Și bruma de soare!
Nu rămână boală și rău
În tot trupul tău
Nici cât un fir de mac,
În 44 despicat
Și-n mare aruncat!

Marian, *Vrăji*, p. 162-166. De la Toader Prelipceanu. Satu Mare, Suceava.

32

Duminecă dimineață m-am sculat,
Pe cale, pe cărare am apucat.
Dar' cum m-am pornit
M-am și întâlnit
Cu Vasilinele
Și cu Mădălinele,
Cu cămeși nouă îmbrăcate,
Cu poale albe suflecate
Și cu ciobote încălțate,
Cu 99 de sape,
Cu 99 de greble,
Cu 99 de mături,
Cu 99 de lopeți.
Și cum le-am tâlnit
În cale le-am oprit,
Din gură le-am vorbit:
- Unde vă duceți voi, fete,
Cu cămeși nouă îmbrăcate,
Cu poale albe suflecate
Și cu ciobote încălțate?
Cu 99 de sape,
Cu 99 de grape,
Cu 99 de mături,
Cu 99 de lopeți?
- Ne ducem la biserică!
- La biserică nu mergeți,
Ci mai curând vă întoarceți,
Pe *Ioana* căutați
La *Ioana* alergați,
Fecăturile
Și toate urile
Din capul ei le-apucați,
Cu sapele le săpați,
Cu greblele le greblați,
Cu măturile le măturați,
Cu lopețile le luați,
În Marea Neagră le-aruncați;
Că din Marea Neagră-a ieși
Armasar negru, s-a ivi,
Și peste *Ioana* c-a sări,
Foarte mândru a spăla-o,
Foarte mândru a limpezi-o,
Foarte mândru-a curăți-o

De toate făcăturile
Și de toate urile,
Și *Ioana* a rămâne curată
Și luminată,
Ca argintul strecurat
De Maica Domnului lăsat.

Marian, *Vrăji*, p. 237-238.
Comunicat de V. Turtureanu.
Stulpicani, Suceava

33

M-am sinecat,
M-am mânecat,
Pe cale,
Pe cărare
M-am pornit
Și m-am întâlnit
C-o cățea linsă
Prelinsă,
Cu gura căscată,
Cu limba-nbălată.
- Unde-apuci,
Unde te duci,
Tu, cățea linsă
Prelinsă,
Cu gura căscată,
Cu limba-nbălată?
- Că eu apuc
Și mă duc
Unde-oi găsi,
Unde-oi nimeri
Casă cu ură
Și cu făcătură
Și cu scârbe rele
Și cu valuri grele!
- Tu, cățea linsă
Prelinsă,
Tu știi de toate adusăturile,
De toate făcăturile,
De toate pusăturile
Din talpa casei
Până-n vârvul casei,

Din vârvul casei
Până-n talpa casei.
Toate făcăturile,
Toate pusăturile,
Toate adusăturile
Te grăbești și le-adună
Și le ia-n gură,
Și te du la cea haită de câne
Care are ură pe mine,
Care mi-a făcut,
Și le dă pe capul ei.
Te silește
Și pe ușă le vârește;
De nu pe ușă, pe fereastră;
De nu-i încăpea pe fereastră,
Prin vârvul casei;
Și le pune-n salărița cu sare,
În blidu cu mâncare,
În patul cu culcare,
În bucățica cu îmbucătură,
În lingura cu sorbitură.
Te silește
Și mațele-i zborește.
De-s de la nevastă cu casă
În față le șiclește,
În năframă le-nvălește;
De-s de la vădană grasă
În față le șiclește,
În ștergari le-nvălește;
De-s de la fată
În cosiță le-nvălește
Și-n față le șiclește;
De-s de la bărbat
În față le șiclește,
În pălărie le-nvălește.
Eu să rămân vișin înflorit
De la munte coborât
Și spre soare răsărit,
Cu vin roșu stropită,
Cu miere îndulcită,
De toți îndrăgită;
De ea, cloșniță spurcată,
Sub gard aruncată,
Mătură părăsită
Pe uliță azvârlită,

De toți porcii guzuită,
De toată lumea urâtă!

Marian, *Vrăji*, p. 174-176.
Pătrăuți, Suceava.

34

Bou breaz, bolibreaz,
Ieși de unde ești:
De ești în pod,
De ești su pod;
De ești pe icoană,
De ești su icoană;
De ești în ladă,
De ești pe lada cu straiele;
De ești pe poliță,
De ești su poliță;
De ești pe laiță,
De ești su laiță;
De ești pe vatră,
De ești su vatră;
De ești în hoarnă,
De ești su hoarnă;
De ești în sacu cu făină,
De ești su sacu cu făină;
De ești în budăiul cu borș,
De ești su budăiul cu borș;
De ești în drobul cu sare,
Ieși de unde ești
Și te du la vinovata mea
Și o cată, și o nimerește,
Și prin sânge o tăvălește.
Și te du prin garduri fără pârlazuri,
Prin ape fără vaduri.
Și te du prin stuh pustiu,
Prin văi pustii.
Și o cată și o nimerește
Și prin sânge o tăvălește,
Să se cunoască că-i vinovata mea.

Că eu oi lua o ologiță grasă
Să-ți fie de masă,
Și o bute de vin
Să-ți fie cheful deplin.

Gorovei, *Descântece*, p. 284-285. Tătărușl, Iași.

De floarea beteșâgului

35

Să luă domnul roșu,
Cu săcure roșie,
Să taie lemn roșu.
Și acolo să-ntâlnea
Cu un moș bătrân.
Și el întreba:
- Unde meri, domn roșu?
- Mă duc la pădure roșie
Să tai lemn roșu,
Să fac curte roșie!
- Acolo nu te duce,
Acolo nu te acolisi,
Ci te du
'N tulpina urzâcii,
În floarea macului
Și-n vârvu acului!
Acolo să piei,
Să răspiei,
Cum piere roua de soare
Și stopitu su picioare!

Scurtu, *Cercetări*, *A.A.F.* 6 (1942) p. 133 Mărică Coțan, 70 a. Gherța Mare, Satu Mare

De friguri

36

- Barză, barză, ce ai în gușă?
- O căpușă.
- Dar în piept?
- Lapte fiert.

- În picioare?
- Două răşchitoare.
- În pene?
- Frigurile tale.
- Să te duci 99 de ani cu ele!

Pamfile, *Boli şi leacuri*, p. 63.

De gâlci

37

Gâlcilor,
Mostofâlcilor,
La bâlci plecarăţi,
Plecă una,
Plecă două,
Plecară trei,
Plecară patru,
Plecară cinci,
Plecară şase,
Plecară şapte,
Plecară opt,
Plecară nouă,
Plecară zece.
Se întoarseră nouă,
Se întoarseră opt,
Se întoarseră şapte,
Se întoarseră şase,
Se întoarseră cinci,
Se întoarseră patru,
Se întoarseră trei,
Se întoarseră două,
Se întoarse una.
Se întoarse niciuna,
Şi rămase copilul curat,
Luminat,
Ca argintul cinat.
Gâlcile,
Mostofâlcile,
Trei babe le păzia.
Lupii veniră
Şi le speriară.

Una nu văzu,
Una nu auzi,
Una nu putu
Lupii le mâncară,
Gâlcile din gâtul lui *Ionică* secară.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p. 639. De la Stana D. Lungoci. Oprișor-Dâmbovița.

38

O avut Samca nouă feciori
Și-ntr-o zi i-o botezat,
Și-ntr-o zi i-o cununat,
Și-ntr-o zi la oaste i-o luat.
Și-o venit din nouă opt,
Din opt șepte,
Din șepte șese,
Din șese cinci,
Din cinci patru,
Din patru trei,
Din trei doi,
Din doi unu,
Din unu
Nici unu.
Așa să piară gâlcile
Năsalnicele;
Gâlcile ca merele,
Gâlcile ca perele,
Gâlcile ca bobu,
Gâlcile ca fasolea,
Gâlcile ca mazărea,
Gâlcile ca lintea,
Gâlcile ca macu,
Gâlcile ca un fir de mac uscat
În patru despicat
În mare aruncat...
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu daru.

Marian, *Descântece*, p. 129-130.

39

Gâlcă, nădâlcă,
Încalică pe furcă
Și te du la Dunăre
Și bea apă tulbure.
Gâlcuță, nădălcuță,
Încalică pe-o trocuță
Și te du la mare
Și bea apă de mare
Și te-ntinde la soare
Și creapă ca o cicoare!

Marian, Descântece, p. 130-131.

De junghi

40

Boier din țara muntenească
A venit în țara moldovenească
Ca să cate calul junghiului,
Cu șaua de fier,
Cu frâul de fier.
Junghiul pe cal a încălecat
Și la neagra mare a plecat,
Și șaua și-a atârnat,
Și pe-junghiu că l-a înecat,
Și a rămas curat, luminat,
Ca maica ce l-a lăsat.

Gorovei, *Descântece*, p. 350. Baloteşti, Bacău.

41

. . . . . .
Junghiurile
Petrundule,
Iosif cu opinci de cal s-a-ncălțat,
După tine s-a luat,
Cu paloșul te-a tăiat,

În mare te-a aruncat.
Să ieși din revărsatul zorilor,
Din cântarea cocoșilor,
Din răsăritul soarelui,
Să ieși din văi,
Din căi.
Eu cu gura te-am descântat
Cu cuțitul te-am înțepat.
Să ieși de la *Ion*,
Să te duci,
Să te risipești
Ca roua din câmp
Ca focul din fața apei;
Unde cocoș nu cântă,
Unde fată mare cosiță nu-mpletește,
Unde flăcău mustață nu răsucește,
Carul nu scârțâie;
Acolo te-așteaptă pe tine
Mese-ntinse,
Făclii aprinse,
Scaune scrise.
Să ieși de la *Ion*!

Neagu, *Descântece*, *Preocupări literare*, 5 (1940) nr. 9, p. 551. De la Marica Mitran, 65 a. Cunești, Muntenia.

42

Apucai p-un drum de vale,
Mă întâlnii cu un turc călare,
Cu slugulița după el:
- Slugă, slugulița mea,
Încetează și ascultează:
Ce s-aude p-a vale mare,
Ce s-aude d-un ramăt mare.
Nu știu, șarpe din protap,
Sau muiere din bărbat?
- Nu e muiere din bărbat,
Ci e *Ion* bolnav.
- Leac să-i fie din mâna dreaptă,
Din inimă curată.
Stai junghi, nu junghia!

Tocilescu, *Materialuri* I, 1, p. 584. De la Ioana Trașcă Papus. Valea cu Apă, Gorj.

43

Au purces pe cale, pe cărare,
Și l-a întâlnit giunghiul cel mare.
Giunghi prin dedeochi,
Giunghi cu pocitură,
Giunghi cu săgetătură.
Fugi, giunghi, din trupu lui *Ion*,
Din coasta lui,
Din spetele lui,
Din toate mădulărelele lui.
Dacă nu-i fugi,
Să ai munca cânepii:
Să fii arat,
Semănat și grăpat;
Să crești, să te înfloreșți,
Să te coci, să te smulg,
Să te leg, să te pun în baltă,
Să te putrezești și topești,
Să te bat în meliței și meliță,
Și din meliță în ragilă;
Să te trag și din ragilă,
Să te dau prin perie.
După ce te-oi peria,
Să te pun în furcă să te torc,
Să te rășchii pe rășchitori.
Te-o zoli și pune la fiert,
Te spală, te usucă;
Te pune pe vârtelniță
Și te dapănă pe mosoare
Să te pue pe alergătoare.
Te deapănă, te coțește,
Te urzește, te învelește
Și apoi te nividește
Prin iță și prin spată;
Și te țesă, te ghilește,
Te usucă, te croește
Și te coase și te poartă,
Te rupe, de nu se alege
Nimica din tine.
Așa să nu se aleagă din giunchi,
Ca să rămâie *Ion* curat, luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat
Și maică-sa ce l-o făcut.

Lupașcu, *Medicina babelor*, p. 37.

44

Ieși, junghi din vânt,
Să ieși din ceas rău,
Din presurat,
Din deochi,
Din frică,
Din vânt,
Cu soarele nerăsărit.
Vântule,
Nebunule,
De s-ar rupe strunele,
Că tu cânți de mormântare
Florilor de pe cărare.
Ia-le după urmă
Și du-le-n pustii
Și îngroapă-le
Și lasă voinicul curat,
Luminat,
Ca argintul de curat.
Descântecul de la mine,
Leacul de la Maica Precista.
Maica Precista, voinica,
Ea lecuiește toți voinicii.

Neagu, *Descântece, Preocupări literare*, 5 (1940) nr. 10, p. 623. De la Tinca Pavel, 74 a. Pietroiu, Ialomița

De lungoare

45

Amin! amin!
Cosmă Dămin!
Unde purcezi
Codrii ciuntezi...
Toate fântânele,
Toate izvoarele
De mâluri
Și de gloduri
Să le curățești,
Să le limpezești,

Lungoarea s-o izgonești!
Lungoare prin foame,
Lungoare prin sete,
Lungoare prin osteneală,
Lungoare prin tăhuială,
Lungoare cu nebuneală,
Lungoare de nouă feliuri,
Lungoare de nouă neamuri,
Alege-te,
Culege-te
Din crierii capului,
Din fața obrazului,
Din auzu urechilor,
Din vârvu degetelor.
Din inimă
De sub inimă,
Din toate ciolănelele,
Din toate-ncheieturelele.
Alege-te,
Culegete
Că eu nu te-oi alege,
Nici nu te-oi culege,
Ci cu secera te-oi secera,
Cu mătura te-oi mătura
Și-n Marea Neagră te-oi arunca,
Ca acolo să pieri,
Acolo să răspieri
Cum piere spuma de mare
Și roua de soare
Și stupitu-n cărare.
Ion să rămâie curat,
Curat și luminat
Ca maica ce l-o făcut,
Ca Dumnezeu ce l-o crescut,
Ca sfântu soare
Ce-n sănin răsare.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu leacu.

Marian, *Descântece*, p. 148-150.
Comunicat de P. Prelipceanu,
Horodnicu de Jos, Suceava

De lipitură și zburător

46

Avrămească,
Cristinească,
Drăgan,
Leuștean
Și odolean,
Mătrăgună,
Sânge de nouă frați,
Iarba ciutei
Și muma pădurii.
Cum se sparge târgul
(cum se sparge Oborul)
Așia să se spargă faptul,
Și lipitura
Și zburătorul.
Cum se sparg oalele
Așia să se spargă farmecele,
Și lipitura,
Și zburătorul.
Cum se răspândesc răspântiele,
Așia să se răsipească vrajele
Și lipitura
Și zburătorul.

Teodorescu, *Poesii pop. rom.* p. 380 „Scris la 1860 după baba Neaga, descântătoare din str. Popa Tatu", București

De mătrice

47

Mătrice tătărească
Mătrice vrăcească,
Mătrice verde ca iarba!
Să ieși din mațe
Și din brațe,
Din crierii capului,
Din zgârcitul nasului,
Din fața obrazului,

Că de n-ai ieși de voie
Vei ieși de nevoie,
Că eu cuțite
Ascuțite
De la cuțitari oi lua,
Cu dânsele te-oi dumica,
Cu cizmă neagră te-oi călca,
În cale te-oi arunca,
Vacile-n coarne te-or lua,
În munții Sinaii te-or arunca,
Unde cocoșu nu cântă
Și cânele nu latră,
Fată mare cosiță nu-mpletește,
Nevastă conciu nu-nvălește.
Acolo ți-a fi casa,
Acolo ți-a fi masa;
Acolo să locuiești
Și să vecuiești.
Ileana să rămâie curată,
Luminată,
Cum e de Dumnezeu lăsată...
Mă duceai[1] pe cale
Pân' l-amiaz de-amiază cale
Și găsii pe *Ileana* cu fața-n sus
Văetându-se,
Hăulindu-se.
Maica sfântă din ceri o privit,
Glas de pe pământ o auzit,
Pe scară de aur s-o scoborât,
La *Ileana* degrabă o venit
Și din gură i-o vorbit:
- *Ileană*, ce-ți este ție?
Ce te vaeți,
Ce hăulești?
- Ce să-mi fie, Maică sfântă!
Ia, o venit nouă voinice
Cu sulițe și cu săgeți,
Cu sulițele m-o-nsulițat,
Cu săgețile m-o săgetat,
Inima mi-o străpuns,
Sângele mi l-o vărsat,
Bună de nemică m-o lăsat!
- Taci, *Ileană*, mai curând,
Că eu mai curând

[1]-duceam

Leacu ți-oi trimite!...
Voi, îngrănate,
Îmbrânate,
Cu rochii înrotate!
Să-i sădiți *Ilenii* inima
Ca florile-n grădină,
Ca mierea-n stupină,
Ca usturoiu în grădină,
Că de nu-ți sădi-o de voie,
Iți sădi-o de nevoie.
Că eu cuțite
Ascuțite
De la cuțitari oi lua,
Cu dânsele v-oi dumica,
Cu cizmă neagră v-oi călca,
În cale v-oi arunca,
Vacile-n coarne v-oi lua,
În munții Sinaii v-or arunca,
Unde cocoș nu cântă,
Câne nu latră,
Fată mare cosiță nu-mpletește,
Nevastă conciu nu-nvălește,
Că acolo vi-i casa,
Acolo vi-i masa.
Acolo să locuiți,
Acolo să viețuiți,
Amin, amin,
Cosma Damin,
Eu ce-oi descânta
Cu gura mea
Și cu limba mea,
Leac *Ilenii* să fie,
Descântecu a Sfântei Marie!

Marian, *Descântece*, p. 330-333.
De la Chira Sp. Ganea. Pojorâta,
Brașov.

48

Capră neagră se făcu,
Pe picior de munte se sui,
Unu fără ochi o văzu,
Unu fără mâini o prinse,

Unu fără gură o mâncă.
Veniră nouă surori
Și luară nouă durori;
Veniră trei surori
Și luară trei durori,
Iar *Ion* rămase curat,
Luminat,
Cum maica Precista l-a lăsat.

Bălășel, *Versuri*, p. 101-102.
Făurești, Vâlcea.

De mâncătură la inimă

49

Fata mare prea curată
Pe o bute înfundată
Cu 9 chei alăutește
Și cu 9 plămădește...
Și cum să adună roadele a câmpului
Așè să se adune inima lui *Ion*,
Și cum să adună aluatu după mâini
Așè să se adune inima lui *Ion*.

Păcală, *Monografia*, p. 246.
Rășinari, Sibiu.

De Muma pădurii

50

Tu, Muma pădurii, să te duci
În pădure, în copaci,
Că sunt 'nalți și crăcănați,
Pe ei să-i mângâi,
Pe ei să-i guguli;
Că *Ionel* are mamă să-l mângâie,
Să-l gugule,
Și tată să-l ție.
Tu să te duci în păduri îmbumbite,
În scorburi pârlite,
La fetele lui Ler Împărat,
Că v-așteaptă cu mese întinse,
Cu făclii aprinse,

Să beți, să vă veseliți,
Din trupu lui *Ionel* să lipsiți.

Bălășel, *Versuri*, p. 135.
Făurești, Vâlcea.

51

U, Muma pădurii,
U, Miaza nopții,
Până astă-seară a plâns băiatul meu
De fata ta,
Acum să plângă fata ta
De băiatul meu.
Eu îți arunc o pâne,
Tu să dai somnul și liniștea,
Să doarmă ca mielul,
Și să se îngrașe ca purcelul.

Gorovei, *Descântece*, p. 372.

52

Hui, hui, mududui,
Hui, hui, Muma pădurii,
Eu pe tine-n sara asta
Cu untură di-a legată t-oi descânta
Și tu îndărăt vei da.
Hui, rânjito,
Hui, despletito,
Nu te rânji,
Nu te despleti,
Că Ion, săracu-i năcăjit,
Și toată zâua obosât,
Din cauza urâtului,
Din cauza dobânditului.
Hui, Muma pădurii, din prag,
Că eu mă duc să iau așchie de la săcure tăiată
Și cu untură de porc legată,
Și-atuncia, huiule, Muma pădurii,
Tu vei pleca,
Di la el te-i ducea

În păduri 'nalte,
În drumuri încrucișate,
Une săcure nu sună,
Une popă nu slujește,
Une fată mare nu să despletește.
Hui, rânjito,
Hui, despletito,
Hodinește-te, că tu ești Muma pădurii;
Eu buruiană ți-oi aducea
Și io atuncia te-i culca
Și te-i hodini,
Că ieș' trimiasă de sus
Din toate pădurile,
Din toate buruienile,
Hui, hui, Muma pădurii.
Că eu mă duc și cu săcuria
Te-i tăia în pragu ușii.
Și-i ședea,
Putere n-ai mai avea,
Ș-o rămâne Ion curat
Și luminat,
Ca de Dumnezeu lăsat,
Că el, din mama lui cân' l-a născut,
Nici o nevoie n-a avut.

A.I.E.F. Mgt. 3241 I g inf. Maria Arbagic, 68 a. Runcu, Gorj. Culeg. C. Eretescu

53

Ionică, vezi tu zarea ceia?
Du-te fuga cu picioruțele,
Și ia cu mânuțile
Somnul și hodina
Și vină la mama,
Ea mama în brațe te-a lua,
Țâță ți-a da,
Te-a legăna,
Și pân-în zori tu îi dormi.

Gorovei, *Descântece*, p. 373. Vlăsinești, Botoșani.

54

Fugi, nălucă
Prin prelucă,
Prin răzor
Printre răzor,
Că te tai cu ăl topor.

Gorovei, *Şezătoarea*, 6(1901), p. 39.

55

Muma murelor,
Muma pădurilor,
Eu te strig,
Tu să-mi răspunzi;
Eu îţi dau,
Tu să-mi dai.
Eu îţi dau plânsul copilului meu,
Tu să-mi dai odihna a lui tău.
Să dormă ca lemnul,
Să tacă ca ulmul;
Cum dorm păsările-n tine,
Aşa să doarmă copilul la mine.

Şezătoarea, 23 (1915), nr. 1-3,
p. 10, Turnu-Măgurele.

56

Tu, Muma pădurii,
Tu de astă seară încolo să nu mai vii,
Că tu vii cu mâinile cât rişchitoarele,
Cu picioarele cât prăjinile,
Cu ochii cât sitele,
Cu dinţii cât teslele,
Cu unghiile cât secerile.
Să te duci în coadele mărilor,
În coarnele cerbilor,
Unde fata mare cosiţa nu împleteşte,
Voinic nu chiotește.
Că ele te-adastă cu făcliile aprinse,
Cu mesele întinse,
Cu paharele pline rase,
Puse pe masă.

Acolo să mușți,
Acolo să mănânci,
Acolo să șezi,
Acolo să te odihnești
De astă seară încolo.
Să nu mai vii la *Ionică*
Că te tai cu securea.
Și nici acolo să nu șezi,
Ci să te duci în ăl fund de mare,
Că te-așteaptă o fată mare,
Moașa dumitale.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p. 595. De la Stana Lungoci. Oprișoru, Mehedinți.

57

Bună vremea, pădure!
Domnia-ta ai fete
Și eu am feciori.
Hai, ne-om încuscri
Și ne-om nemuri.
Ia de la feciorul meu
Plânsorile,
Strânsorile,
Întinsorile,
Durerile
Și toate chinurile
Și neodihna.
Și dă odihna
Și creșterea
Copacilor tăi
Feciorului meu.

Marian, *Nașterea*, p. 363-364. Moldova.

58

Dragul mamii puișor,
Iată colo un focșor!
Deci grăbește

Și pornește
De-ți încălzește
Picioruțele
Și mânuțele,
Și-ți lasă acolo
Plânsorile,
Durerile
Și toate chinurile
Și neodihna.
Și-ți ia de-acolo
Odihna
Și creșterea,
Și te-ntoarce acasă
Sănătos
Și voios!

Marian, *Naşterea*, p. 361

De naștere grea

59

Doamne-ajută, Sfântă Marie,
Sfântă zi de astăzi.
Cei mic a *Sânzienii*
De a și ficior cu ochi căprii
Cu păru roșu,
Cu păru negru,
Cu păru galbin,
Să grăghiască și să nască,
Că-l așteaptă plug negata,
Cer neferecat.
Să grăghească și să nască,
Că-l așteaptă boi neadăpați,
Breazdă răsturnată,
Grâu răvărsat.
Să grăghiască și să nască.
De-o și fată
Cu ochii căprii,
Cu ochii roșii,
Cu ochii galbeni,
Cu ochii negrii,
Cu ochii merui,
Să grăghiască

Și să nască,
Că o așteaptă
Casă nemăturată,
Casă nechitită,
Oi nepornite,
Război nețăsut;
Să grăghiască
Și să nască.
Atunci îi desleg crerii
În crerii capului,
Îi desleg muruna părului,
Boboșii ochilor,
Zgârcii narilor,
Fața obrazului,
Rădăcinile dinților,
Dricul spatelor,
Barile inimii,
Îi desleg maiu,
Plumânile, rărunchii,
Foalele, crucile șelelor,
Îi desleg nașterea,
Îi desleg apele,
Îi desleg foaia,
Îi desleg stratu,
Îi desleg picioarele.
Deslegată să șii
Și de mine și de Dumnezo
Și de sfânta zî de astăzi.

Pavelescu, *Cercetări*, p. 180. Inf. Lina Chirilă, 64 a. Sălciua de Sus, Alba

De năjit

60

A plecat nouă feti cu nouă sape
Și nouă flăcăi cu nouă lopățăle,
S-a dus la măru mare
Să-l săpe
Să-l dea pe mare.
Nu vă duceți la măru mare
Să-l săpați, să-l dați pe mare,
Și veniți la urechea lui Gheorghe

Și săpață-i năjâtu.
Fuji, năjîte, nu ti-așeza,
Nu te logodi, nu te șinui,
Nu te culca.
Du-te la balina-n Dunăre,
Că balina te știe
A te bea, a ti ospăta,
A te cinui, a te culca,
Da' Gheorghe nu te știi
A te bea, a te ospăta,
A te șinui, a te culca.
Fuji, năjâte, nu te-așeza,
Fuji, că le ieu cu baligă ti-oi afuma,
Rădășina ți-oi săca.
Cu baligă ti-am afumat,
Rădășina ți-am săcat.
Să rămâie Gheorghe curat,
Luminat,
Ca spuma șea di mare,
Ca roua șea di soare,
Ca șiasu cân s-a născut iel.

A.I.E.F., Mgt. 3187 II x, Inf. Crăciun Neculai Ioana, 38 a. Nereju, Vrancea. Culeg. C. Eretescu.

De obrintit

61

Plecă un om mare niegru
C-o săcure mare niagră,
Într-o pădure mare niagră;
Tăie un copac mare niegru,
Făcu un plug mare niegru,
Cu grindeiu mare niegru,
Cu corman mare niegru,
Cu trupiță mare niagră,
Cu juguri mari niegre,
Cu resteie mari niegre.
Înjugară oameni mari niegri
Boi mari niegri,
Luară grâu mare niegru
Și dusără la loc mare niegru.

Semănară grâu mare niegru
Pă loc mare niegru,
Săcerară oameni mari niegri
Grâu mare niegru,
Și-l legară oameni mari niegri
Cu priviți mari niegre;
Luară sepe mari niegre
Și făcură arie mare niagră,
Cărară grâu mare niegru,
Îl treierară cai mari niegri,
Și-l vânturară în vânt mare niegru,
Și-l băgară-n saci mari niegri;
Și-l pusără-n car mare niegru,
Și-l dusără la mori mari niegre;
Băgară-n coșuri mari niegre,
Îl măcinară pietri mari niegre,
Făcură făină mare niagră
Și-o băgară oameni mari niegri
În cuptoare mari niegre.
Coapsără pâine mare niagră,
Veniră oi mari niegre
Din munți mari niegri,
Cu băcioici mari niegre,
Și făcură strungăreață mare niagră,
Și mulsără oi mari niegre.
Dumicară pâine mare niagră
În lapte mare niegru.
Mâncară oameni mari niegri
Și băcioici mari niegre.
Mâncară
Și să potoliră;
Cum mâncară,
Cum să potoliră.
Așa să se potole
Obrintiturile
Și junghieturile
De la *Ion* din carne
Și din piele.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 2, p. 1585-1586. De la Sanda lui Zamfir. Cernișoara, Vâlcea.

62

Cioban o stat
Azi de fluerat
Și de buciumat.
Oile o stat
Toate de zbierat...
Așa s-o sfârșit
Azi de obrintit
Obrintirile
Dogoririle
Cum nu s-o obrintește,
Nici se dogorește
Ceriu și pământu,
Nu se obrintească,
Nici se dogorească
Rana de la vână, *
Rana de pe mână*
Nu se obrintească,
Nici se dogorească
Dogoritul
Și-obrintitul
Nici prin diochiu,
Nici prin pieri de foc,
Nici prin răceală,
Nici prin fierbințeală.

Marian, *Descântece*, p. 153-154.

63

Plecă om negru
În pădure neagră,
Cu secure neagră,
Tăie plop negru.
Înjugă boi negri
La jug negru,
Cu restee negre,
Ciocâltee negre,
Făcu arătură neagră,
Semănă sămânță neagră
Și răsări alină
Care alină junghiurile
Și durerile.
Taci, cocoș, din cântat

* - partea trupului care are rana...

Și cioban din chiuit,
Să-i treacă lui *Ion* de obrintit!

Bălășel, *Versuri*, p. 103-104.
Făurești, Vâlcea.

De orbalț

64

Merg trei cete de fete
Cu poalele acățate,
Cu mânicile suvulcate,
Cu secera-n brâu băgată.
- Unde mereți, voi trei cete de fete?
- Merem la câmpul Rusalimului,
C-am auzit că orzăle sunt coapte,
Grâile-s în lapte.
- Haidați, voi, trei cete de fete, 'napoi,
Că orzăle le-o cărat,
Grâiele le-o săcerat.
Haideți înapoi, săcerat orbalțul
Din auzul urechilor,
Din lumina ochilor,
Din gene, din sprâncene,
Din gâlciul nasului,
Din fața obrazului,
Din măduva oaselor,
Să rămâie *Ioana* curată și luminată
Cum Dumnezeu Sfântu a lăsat-o!

Nicoară-Netea, *Murăș, Murăș*, I,
p. 239. Transilvania

De pocitură

65

Marți la mânec,
În sinec,
M-am pornit
Pe cale,
Pe cărare,
Grasă și frumoasă;

Când, la jumătate de cale,
De cărare,
Iată că m-am întâlnit
Savatina,
Mărgălina
Și cu ele Rujalina,
Gătițele
'N prouorele,
Cu betițe puchițele,
Cu șistori roși cinsățele,
Mergând iute ca gândul,
Tare ca vântul,
Ne-atingând pământul,
La mărul tufos,
La măr rămuros,
Să facă joc frumos.
Atunci pe Florica
Pe cale au întâlnit,
La ea au răcnit,
Păru-n cap i l-a-nodat,
Crierii i-au turburat,
De gură o au mutit,
De urechi o asurzi,
De mâni o au mocit,
În bătează melițat-o,
Peste gard aruncat-o,
Nici de-a treabă au lăsat-o.
Florica s-a sculat
Și-n dureri o strigat
Cu bociu mare pân-la ceri,
Cu lacrimi până-n pământ,
Olicăindu-se
Și văitându-se.
Nime din lumea aceasta pe dânsa n-a auzit,
Nime dintre oameni durerile sale n-a simțit,
Numai Maica Domnului
Din poarta ceriului
Țipetul și plânsetul ei auzit-a,
Pe scară de aur scoborâtu-s-a,
Și din gură întrebatu-o-a:
- Florică! ce olicăiezi,
Pentru ce te văerezi?
- Cum nu m-oi olicăi,
Cum nu mă voi văicări,
Că eu marți dimineață
Singurică m-am pornit
Pe cale,

Pe cărare,
Grasă,
Și frumoasă.
Când, la jumătate de cale
Și cărare,
Iată că m-am întâlnit
Savatina,
Mărgălina
Și cu ele Rujalina,
Gătițele
'N prouorele,
Cu betițe puchițele,
Cu șistori roși cinsățele,
Mergând iute ca gândul,
Tare ca vântul,
Ne-atingând pământul,
La mărul tufos,
La măr rămuros,
Să facă joc frumos.
Și cum m-au întâlnit
La mine au răcnit,
Părul din cap mi l-au 'nodat,
Crierii mi-au tulburat,
De gură m-au amuțit,
De urechi m-au asurzit,
De mâni m-au mocit,
În bătează melițatu-m-au,
Peste gard aruncatu-m-au,
Nici de-o treabă lăsatu-m-au.
- Florică, taci, nu te-nspăimânta,
Nici în samă nu băga,
Că eu pe dânsele bine le-oi întreba:
- Voi, Savatină,
Magdalină,
Rujalină!
În ziua de astăzi pe unde-ați îmblat,
Și-n urgia voastră pe cine ați stricat?
- Ce să îmblăm,
Ce să stricăm?
Marți de dimineață, doamnă, ne-am sculat
Și-n calea noastră răpede am plecat
Gătițele
'N prouorele,
Cu betițele puchițele,
Cu șistori roși cinsețele,
Mergând iute ca gândul,
Tare ca vântul,

Ne-atingând pământul,
La mărul tufos,
Măr rămuros,
Să facem joc frumos.
Atunci pe Florica
Pe cale am întâlnit,
La dânsa am răcnit,
Părul în cap i-am înodat,
Crierii i-am tulburat,
De gură o am amuțit,
De urechi o am asurzit,
De mâni o am mocit,
În bătează am meliţat-o,
Peste gard am aruncat-o,
Nici de-o treabă am lăsat-o...
- Voi, Savatină,
Magdalină,
Rujalină!
În ziua de astăzi la Florica vă duceți,
Din cap părul-i desnodați,
Crierii să-i alinați,
Gura să i-o desmuțiți,
Auzu-i desasurziți,
Mâni, picioare-i desmociți,
Mădulările-i desmeliţați
Și întreagă s-o lăsați.
Că voi în ziua de astăzi
La ea de nu vă duceți,
De cu zi pe ceea de ceea
Pre voi eu voi lega,
Într-un fedeleș de apă
Câte trele v-oi funda,
În munții Garalivului de-aici voi arunca,
Cu omăt v-oi omăta,
Cu ploile vă voi ploua,
Nici de-o treabă v-oi lăsa!
- Doamnă Maică Preacurată!
De cu zi pe ceea de ceea, te rugăm, nu ne lega,
Într-un fedeleș de apă, te rugăm, nu ne-nfunda
În munții Garalivului pe noi nu ne arunca,
Cu omăt nu ne omăta,
Cu ploile nu ne ploua,
Nici de-o treabă nu ne lăsa
Că noi în ziua de astăzi
La Florica ne vom duce,

Părul i l-om desnoda,
Crierii i-om alina,
De gură om desmuți-o
De urechi om desasurzi-o,
De mâni om desmoci-o,
Mădulările i-om desmelița,
De treabă o vom lăsa!

Marian, *Descântece*, p. 268-273

66

S-o sinecat,
S-o mânecat
Nouă irodițe,
Pe văi, pe costițe,
Pe toate costițele,
Pe toate mlădițele,
Pe toate costișele
Și pe toate iedele
Și pe toate coastele
Descântând de Dânsele.
Irodița cea mai mare
C-un pahar de-argint în poale,
Ce-o făcut lui *Nicolae*,
Cum o cântat,
Cum i-o descântat,
Că ca cu mâna le-o luat
Și le-o pus cap
La cap,
Frunte
La frunte,
Sprâncene
La sprâncene,
Gene
La gene,
Ochi
La ochi,
Nas
La nas,
Obraz
La obraz,
Gură
La gură,

Fălci
La fălci,
Grumaz
La grumaz,
Umere
La umere,
Coate
La coate,
Pălmi
La pălmi,
Nod
La nod,
Degete
La degete,
Unghii
La unghii,
Piept
La piept,
Spate
La spate,
Coaste
La coaste,
Pântece
La pântece,
Mijloc
La mijloc,
Spinare
La spinare,
Cruci
La cruci,
Buci
La buci,
Șolduri
La șolduri,
Spete
La spete,
Fluiere
La fluiere,
Pulpi
La pulpi,
Glezne
La glezne,
Căpută
La căpută,
Tălpi
La tălpi,

Noduri
La noduri,
Degete
La degete,
Unghii
La unghii,
Şi cum le-o pus,
Dânsele s-o dus,
Cum o descântat,
Dânsele-o-ncetat.

Marian, *Descântece*, p. 95-98.
Sân Giorgiu, Transilvania

67

Voi, harnicelor de voi,
Voi, vetezelor de voi!
Pe unde mi-aţi mai îmblat?
Spuneţi-mi, ce-aţi mai stricat?...
Pe George l-aţi întâmpinat,
Puterea voi i-aţi luat
Şi viaţa i-aţi scurtat,
Şi din om frumos
Voi l-aţi făcut ros
Şi putregăios,
De tot urâcios;
Din voinic fecior,
Ca pe un fuior
De cânepă voi l-aţi biciulat,
De-o parte de drum l-aţi aruncat,
Ca pe un om mort l-aţi lăsat.
Voi, harnicelor de voi,
Voi, vetezelor de voi!
Strângeţi-vă toată viţa
Şi sămânţa
Într-această apă sfântă
Care se cântă
Şi se descântă.
Să-i aduceţi lui George sănătate,
Să mi-l scuturaţi de moarte.
Să-i aduceţi sănătate lui,
Şi viaţă lui.
De ochi să mi-l descruntaţi,

De cap să mi-l deșteptați,
De picioare-l despiedicați,
De mâini să mi-l dezlegați,
Puterea înapoi să-i dați!
Iar de nu vă veți strânge
Și de nu vă veți stânge
În această apă sfântă
Care mi se cântă
Și mi se descântă
Toată vița
Și sămânța,
Cu mătură de busuioc mătura-v-oi,
Cu bani de argint răteza-v-oi,
În gura unui fideleș înfunda-v-oi,
Sub 'naltul ceriului arunca-v-oi
Să vă ploaie ploile,
Să vă bată vânturile,
Să vă-nghețe gerurile,
Să pieriți,
Să vă izărâți
Ca roua de soare
Ca stupitu-n cărare!
- Cu mătură de busuioc nu ne mătură,
Cu bani de argint nu ne răteza,
În gură de fideleș nu ne înfunda,
Sub 'naltu ceriului nu ne arunca
Să ne ploaie ploile,
Să ne bată vânturile,
Să ne-nghețe gerurile,
Să pierim,
Să ne izărâm
Ca roua de soare,
Ca stupitu-n cărare.
Că noi ne-om strânge
Și ne-om stânge
Toată vița
Și sămânța
În această apă sfântă,
Care mi se cântă
Și mi se descântă.
Și pe Giorgiaș,
Mândru fecioraș,
De ochi noi l-om descrunta,
Și de cap l-om deștepta,
Și de mâini l-om dezlega,

Și de picioare l-om despiedica,
Boala lui om alunga
Din picioare și din toate
Și i-om da iar sănătate,
Să rămâie sănătos
Și frumos
Și voios;
Să rămâie luminat
Ca argintul cel curat,
Ca aurul strecurat,
Cum Dumnezeu l-o lăsat.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu daru.

Marian, *Descântece*, p. 88-91.

68

Ion de dimineață s-a sculat,
În cântările cântărilor,
În răvărsatu zorilor,
În mirosul florilor,
Din pat de aur s-a sculat,
Pe prag de argint a călcat,
Cu fetele lui Sandu s-a întâmpinat.
Ele-n mâinile lor l-au luat,
În sus l-au ridicat,
În vânt rău l-au dat,
Cu ceasu rău l-au întâmpinat,
Toate oasele i-au fărâmat,
Vinele i le-au încordat,
La inimă l-au stricat,
Rânza i-au rostornat,
Ficații i-au tocat,
Mușchii spinării i-au încordat,
Năduf cu tuse-n piept i-au lăpădat,
Creerii-n cap i-au turburat,
Pofta mâncării i-au luat.
Și pe cale, pe cărare
S-au dus spre soare-răsare,
Unde este o câmpie mare,
Cu flori roșii,
Și flori albe;
Florile frumos străluceau

Și miroseau.
Una-naltă,
Minunată
Și mai frumos îmbrăcată
Pe toate le chiamă
Și pe toate le întreabă:
- Voi, fetele lui Sandu,
Voi, cadânelor,
Voi, domnițelor,
Voi, preoteselor,
Voi, proroci țelor,
Voi, jupâneselor,
Voi, săsoaicelor
Și unguroaicelor,
Voi, românc ilor
Și țigancilor,
Voi cu *Ion* v-ați întâmpinat,
Voi în sus l-ați ridicat,
Voi în vânt rău l-ați dat,
Voi cu ceasu rău l-ați întâmpinat,
Voi toate oasele i-ați sfărâmat,
Voi vinele i-ați încordat,
Voi la inimă l-ați stricat,
Voi rânza i-ați răstornat,
Voi mușchii spinării i-ați încordat,
Voi năduf cu tuse-n piept i-ați dat,
Voi creerii-n cap i-ați turburat,
Voi pofta mâncării i-ați luat.
Faceți-vă milă și-l lăsați
Că el o fi greșit,
Cu vasu gol în cale v-o fi ieșit,
Ori spurcat o fi înemerit
Prin poteca voastră o fi călcat,
Ori din fântâna voastră o fi băut.
Faceți-vă milă de-l tămăduiți,
Și-l lăsați sănătos,
De cum o fost,
De cum mă-sa l-a născut,
De cum popa și nașu l-au botezat,
Curat și luminat,
Ca argintu stricorat.

Bălășel, *Versuri*, p. 129-131.
Ștefănești, Vâlcea.

69

Azi, joi, a plecat la târg
Cu trupu cestui bolnav
Toate Miroaicele,
Toate Diaconesele,
Toate Împărătițele,
Și au plecat la fântână lină
Cu fața de ziuă,
Cu rochia de măslină.
În sus l-au ridicat,
În furci l-au băgat,
Ochii i-au împăiejinat,
Inima i-au mâncat,
Sângele i-au tulburat,
La boală l-au aruncat,
Puterea i-au luat.
Maica Precestă a venit,
Cârjă-n mână a luat
Și la toate a amenințat:
- Îndărăt, voi, Sfintelor,
Milostivelor,
Line ca apele,
Blânde ca oile,
Frumoase ca florile,
Dulci ca mierea,
Bune ca pâinea.
Leacu să-l dați,
Pe *Ion* curat și luminat
Să-l lăsați:
Ochii să nu-i împăiejenați,
Oasele să nu i le-ncordați,
Leacu să i-l dați,
Boala să i-o luați,
Că cu miere vă-ndulcesc,
Cu mătănii vă miluiesc,
În trupul lui *Ion* să nu vă găsesc.
Cu crucea amenințai,
Cu busuiocu vă botezai,
Cu apă vă spălai,
Din trupu lui *Ion* la goană vă luai.
Când îl veți căuta să nu-l găsiți,
Când îl veți găsi să nu-l ajungeți,
Când îl veți pipăi să nu-l prindeți.

Leac de la nouăzeci și nouă de părți,
Mai vârtos
Isus Hristos.

Bălășel, *Versuri*, p.131-133.
Vâlsănești, Vâlcea

70

O purces *Ion*
Cari-i apără Rusaliele,
Pe cale,
Pe cărare.
Și că la mijloc de cale,
Cu Rusaliele întâlnitu-s-o,
În fața lui izbitu-s-o,
Mâinile dămblăgitu-i-o,
Vinele la picioare zgârcitu-i-o,
Cheptu în sus ridicatu-i-o,
Schinarea strâmbatu-i-o,
Creerii tulburatu-i-o,
Mintea din cap schimbatu-i-o,
Vlaga din ciolane luatu-i-o,
Trupu schimonositu-i-o,
Râs de dânsu făcutu-s-o.
Ca un fuior de cânipă l-a zbuciumat,
Într-o bute de roată l-a băgat
Și de lăturea drumului l-a aruncat
Și în pulbere l-a astupat.
L-a lăsat rezemat de gard
Ca pe un om stricat
Și nenorocit,
De pe lume mântuit.
Omul acela până la cer s-a văicărat,
Nimine nu l-a văzut,
Nimine nu l-a auzit,
Numai eu, *Stana*[1], l-am văzut,
L-am văzut,
L-am auzit,
La dânsu am alergat,
De mâna dreaptă l-am apucat,

[1]- numele fictiv al descântătoarei.

Cu limba l-am întrebat:
- De ci țichi?
De ce te văicărezi?
Omu mi-a spus
Că de-acu de pe lume este dus.
- Nu țipa
Nu te văicăra,
Curând la mine vei alerga,
Cu nouă frați bărbați,
Doftori și învățați.
Cu scai voinicești le-oi bate,
Din toate încheieturile le-oi scoate.
Eu de mână te-oi lua,
Pe calea lui Adam voi pleca,
Că am auzit
Că la fântâna lui Iordan
Este o vatră de hărdal
Și o tufă de leuștean,
Și într-însa este o lumină crescută,
Naltă și subțire,
Crescută la răcoare,
Ca fața lui Sfântu Soare,
Și-i bun de durere de picioare,
Și de boala omului
Ci-i în trupul lui, cea molipsitoare.
Și eu,-până la fântâna lui Iordan
Era o limbă de pădure,-
Bolnav când am ajuns la pădure,
Copacii cu crengile la pământ se lăsase.
Înaintea bolnavului se întuneca,
El pe unde călca
Pământul crăpa,
Iarba se usca,
Frunza din copaci chica,
Și în urma lui se dărâma.
La fântână am ajuns,
Pe ghizdele de l-am pus;
În fântână m-am plecat,
Apă neîncepută cu mână am luat,
Din cap i-am turnat,
Cu scai voinicești l-am măturat,
Chicioarele i-am deșchedecat,
Mâinile i-am descurcat,
Limba în gură i-am deslegat,
Trupu i s-a ușurat,

Dumnezeu mintea în loc i-a așezat,
Înaintea ochilor i s-a luminat,
Și el de boală s-a îndreptat.
Pe cale
Pe cărare
A plecat;
Pe scări de aur s-a ridicat,
Sus, la cer, s-a săltat.
Iar acolo o curte -
O curte se vedea:
Nici vântu nu o bătea,
Nici soarele nu o ardea,
Nici ger nu o ajungea,
Nici pulberea de dânsa nu se lipea.
Apucatul de Rusalii acolo s-o dus,
Acolo o ajuns,
Mâna pe retez a pus,
Și-o intrat în case.
Iaca acolo șase fete frumoase,
Ședea la masă -
Rusaliile cele hioroase;
Mânca, bea și se ospăta,
Iar trei dormea.
Dar una dintr-însele o întrebat:
- Ce cauți, *Ioane*, pe aice?
- Cum n-oi umbla,
Și cum n-oi căta?
Peste mine ce boală a dat!...
- Nu țipa, nu te văicăra,
Că acestea sunt hiorile,
De a surorilor mele.
Eu cu trestia cea lungă
Le-oi bate,
Le-oi rade;
Și cu cea ascuțită le-oi mătura,
Jos de pe trup le-om da,
Trupu ți s-o ușura.
Și eu în poale le-oi lua,
La Marea Neagră voi alerga.
Acolo sunt munți crunți,
Cu stânci de petri ziditi.
Stânca de piatră s-o crăpa
Și acolo le-oi băga,

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
V A S L U I
Nr. inv. 307697

Lacât de aur la uşe le-oi aşeza,
Cu cheie de argint le-oi încuia
Şi pe Marea Neagră le-oi arunca.
Cheatra în fundu mării s-o îneca
Şi Rusaliele s-or cufunda.
Acolo se aşeze,
Unde nimine nu nimereşte!
Eu la dânsul m-oi înturna,
Şi în leagăn de mătase te-oi aşeza,
Virtutea în ciolanele tale s-o înturna,
Pe faţa pamântului te-oi lăsa.
Tu când vei călca,
Iarba pe urma ta s-o usca,
Şi acu eşti bun îndreptat.
Voi, bărbaţilor,
Desmăţaţilor
Şi neînvăţaţilor;
Voi, femeilor,
Desmăţatelor,
Puturoaselor şi beţivelor,
Nu vă miraţi de mine
Că-s gros
Şi frumos
Şi sănătos;
Şi vă miraţi de cer că-i nourat,
De pământ că-i lat,
Cum nu se mai lipesc
Rusaliele de om!

Tocilescu, *Materialuri*, I, 2, p. 1537-1538. Dicani, Vaslui

71

Nouă sfinte Şoimane,
Cu nouă lopăţele,
Cu nouă măturele,
Cu rochii negre-mpodobite,
Cu sălbi de galbeni gătite,
Cu rochiile rotate,
Cu iile râurate,
Cu sălbili pă chept lăsate,
Dă la apus s-a ridicat,

La răsărit a plecat,
Cu *Ion* s-a-ntâlnit;
Pă el l-a-ntâmpinat,
L-a săgetat,
Vărsături,
Trecături,
Ameţeală,
Fierbinţeală
În trup i-a lăsat,
Şi la cetate a plecat.
La masă s-a pus,
Lăutari, cobzari, cimpoieri, muscalagii le cânta;
Ion, cu genunchili plecate, înaintea sfintelor se ruga:
- Doamnelor,
Împărăteselor,
Vrednicelor şi
harnicelor,
Puternicelor şi
sfintelor,
Iertaţi pă *Ion*,
Că n-are putere să meargă cu voi,
Să calce locuri curate,
Verdeţuri neumblate,
Munţi înalţi
Şi văi adânci,
Că voi ape mari aţi trecut
Şi bolile în ape le-aţi lăsat,
Şi multă lume şi dobitoace,
Şi pă *Ion* l-aţi pocit.
Hori mari prin livezi voi aţi făcut,
Şi multă lume şi pă *Ion*
Voi l-aţi pocit.
De-o fi *Ion* pocit din apă,
Din băutură,
Din culcare,
Din spălătură,
Din scăldătură,
Noi ne rugăm Sfintei Luni,
Sfintei Miercuri
Şi Sfintei Vineri:
- Lăsaţi-vă heripili
Şi codili,
Şi luaţi junghiurili,

Cuțitili,
Umflăturili,
Spuzelili
Și toată boala dă la *Ion*!

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p. 649.

72

A plecat Gheorghe pe cale, pe cărare.
Pe soare-răsare,
Pe drumul cel mare,
Pe lunca cea mare,
Pe ogoară,
Pe podgoară,
Prin grădinile cu flori,
Pi su pomii roditori.
S-a-ntâlnit cu vânturile Sfintelor în cale:
Vânturi calde,
Vânturi licoroasî,
Vânturi frămoasî,
De la Sfinte suflate.
Peste Gheorghe-a suflat,
Vlaga din trup i-a luat,
A rămas în dureri, în văieturi, în cântări;
Nimea-n lume n-auzî,
Maica Domnului-n ceri auzî,
Pe pământ să coborî,
Și la Gheorghie veni:
- Taci, dragul meu, nu te cânta,
Nu te văieta,
Ci cură tare, în fuga mare,
La Grigorie descântătoriu,
Că el o-ncetat vântur'le Sfintelor,
Că Maica Domnului o luat miere de roi
Și busuioc chitat,
Pe cal de vânt o-ncălecat
Și-o colindat luncile, satile, văile, apele,
comunele și pădurile.
Și-ajunseră pe Ileana, pe Sâmziana,
Pă sora soarelui a mică cu vizechiu lor.

Și-naintea lor îngenunchie
Și poalele le sărută.
Voi, coconețălor, voi jupânești lor,
Voi când ați trecut
Pestă dialuri, pestă codrii deși,
Peste pomii roditori,
Prin grădinile cu flori,
Peste Gheorghe ați suflat
Vlaga din trupu lui ați luat.
Voi aminte să vă aduceți
Și să vă întrebați,
Și liacu lui în această sticlă cu apă să i-l dați,
Că el când o bea
Și s-o spăla,
Va pune-ndemn la-ndemn,
Și spor la spor,
Și os la os,
S-o face Gheorghe cum a fost.
Că Gheorghe în zâ bună ce e născut
Nici o nevoie n-a avut,
El a rămas cu somnu și cu Domnu,
Ș-a rămas curat,
Luminat
Ca auru strecurat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.
Că el în zâ bună ce e născut
Nici o nevoie n-a avut.
Să-nvăliască carnea pe oasele lui de sănătate
Cum să-nvălește mnierea în stupină
Și busuiocu-n grădină.
Doamne, Maică Sfântă Mărie,
Liac și sănătate de la Maica Domnului să-i fie!
Am termenat.

A.I.E.F. Mgt. 3240 II s. Inf. Vlăduț Grigore, 63 a. Dobrița, Gorj Culeg. C. Eretescu.

73

Mă porniai,
Mă duceai
Pe calea câmpului,

Pe calea codrului,
Și mă-ntâlniai
Cu Fetele câmpului,
Cu Fetele codrului.
- Unde vă duceți, voi,
Fetele câmpului,
Fetele codrului?
- La *Ion* ne ducem
Carnea să-i mâncăm,
Sângele să-i bem,
De moarte să-l lăsăm!
- Lăsați-l pe *Ion*
Precum l-o lăsat
Pre el Dumnezeu,
Și vă întoarceți
Și vă duceți
În poalele câmpului
Și-n poalele codrului,
Că voi acolo veți găsi
Ghioceii câmpului
Și ghioceii codrului,
Voi d-elea să mâncați
Și cu d-elea vă dedați!...
De-o fi de pocitură,
De-o fi de cășunătură,
De-o fi de spulberătură,
De-o fi de făcătură,
De-o fi dintru Ele,
Voi puterea să i-o altoiți
Cum se altoiește
Altoiu-n grădină,
Albinele-n stupină
Și ustunoiu-n grădină.
Ion să rămână
Curat,
Luminat,
Cum e de Maica Precista
Lăsat!

Marian, *Descântece*, p. 341-342.
De la Chira Sp. Ganea, Pojorâta, Brașov

74

Din cas-am ieșit,
Pe drum mare-am pornit,
Pân' la un mijloc de cale-am sosit.
Când, la mijloc de cale,
De cărare,
Mă-ntâlniai cu Frumoasele,
Multele,
Măruntele;
Și Frumoasele
Cum mă întâlnia
Minteni mă săgeta
Prin crierii capului,
Prin zgârciu nasului,
Prin fața obrazului,
Prin auzu urechilor,
Prin lumina ochilor,
Prin tot trupu mieu,
Și puterea mi-o lua,
De margine de cale m-arunca
Și nume de moarte mă lăsa.
M-am cântat,
M-am văetat,
M-am tânguit
Și nime nu m-o auzit.
Numai Maica Precesta,
Numai ea
M-auzia
Și din ceri se scobora
Pe scară galbănă de aur -
Și cu glas mare striga:
- Ce stai, *Ioane*, așa?
Ce te cânți,
Ce te vaeți,
Ce te tânguiești
Cu glas mare până-n ceri?
- Cum nu m-aș cânta,
Cum nu m-aș văeta,
Cum nu m-aș tângui,
Cum nu m-aș glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Că din casă am ieșit,
Pe drum mare m-am pornit,
Pân' la un mijloc de cale am sosit.

Când, la mijloc de cale,
De cărare,
Mă-ntâlniai cu Frumoasele,
Multele,
Măruntele;
Și Frumoasele
Cum mă tâlnia
Minteni mă săgeta
Prin crierii capului,
Prin zgârciu nasului,
Prin fața obrazului,
Prin auzu urechilor,
Prin lumina ochilor,
Prin tot trupu mieu,
Și puterea mi-o lua,
De margine de cale m-arunca
Și nume de moarte mă lăsa.
M-am cântat,
M-am văetat,
M-am tânguit,
M-am glăsuit
Și nime nu m-o auzit.
Numai Maica Precesta,
Numai ea
M-auzia
Și din ceri se scobora
Pe scară galbănă de aur...
- Roagă-te, Preacurată,
Maica Domnului curată,
Ca puterea să mi-o lase
Cum se lasă
Soarele,
Și se lasă
Stelele,
Și se lasă
Luna
Totdeauna,
Că eu nu le pot purta
Și nu le pot ospăta...
Maică Preacurată,
Maica Domnului curată,
Cu glas mare striga
Și din gură cuvânta:
- Adunați-vă,
Voi, Frumoaselor,

Multelor,
Măruntelor,
Din copitele cailor,
Din ogășile roatelor,
Cu păiori,
Cu cingători,
Cu brâu roșu
Și cu căruța ferecată,
Și puterea lui *Ion* să i-o lăsați
Cum se lasă
Soarele,
Și se lasă
Stelele,
Și se lasă
Luna
Totdeauna,
Că *Ion* nu vă poate purta.
Nu vă poate ospăta.
Că voi puterea
De i-ți lăsa
Precum Dumnezeu
Pre *Ion* l-o lăsat,
Pre voi v-oi duce
În câmpuri cu flori,
În munți frumoși,
La voinici frumoși,
Și voi veți auzi
Lăute zicând,
Fluiere cântând;
Și veți găsi
Lumine-aprinse,
Mese-ntinse,
Pahare pline,
Și veți bea
Și veți ospăta.
Iar voi puterea
De nu i-ți lăsa
Precum Dumnezeu
Pre *Ion* l-o lăsat,
V-oi duce în munți
Crunți,
În văi adânci,
În câmpuri pustii,
Unde cocoșii nu cântă,
Câinii nu latră,

Popa nu toacă,
Clopotu nu trage.
Acolo ciutele și cerbii v-or călca
De praf de voi nu s-alege!...

Marian, *Descântece*, p. 336-341.
Transilvania.

75

Spre Soare-răsare
Este un deal mare,
După dealu mare
Este-un măr de aur,
Sub măru de aur
Este-un scaun de aur.
Dar pe scaun cine șede?
Acolo cine se vede?
Șede și se vede
Sântă Măria Mare.
În mâna dreaptă
Păhar de aur ține,
În mâna stângă
Păhar de argint ține.
Și caută-n sus
Nu vede nemic,
Și caută-n gios
Și vede Ciumași
Cu Ciumași,
Pocitori cu pocitoraș,
Moroi cu moroaie,
Strigoi cu strigoaie
Ce la *Ion* mergea
Sângele să-i bea,
Sângele să-i beie,
Inima să-i ieie,
Inimă de paie să-i deie.
Sântă Marie Mare
Cum mi-i zări
La ei se repezi
Și le cuvântă
Și mi-i întrebă:
- Unde mergeți,
Unde vă duceți,
Voi, Ciumași

Cu Ciumași,
Pocitori cu pocitorași,
Moroi cu moroaie,
Strigoi cu strigoaie?
- Noi la *Ion* că ne ducem
Sângele ca să i-l bem,
Inima să i-o luăm,
Inimă de paie să-i punem!
- Ba! voi înapoi vă-ntoarceți,
Sângele-napoi să-i puneți,
Inima-napoi să-i tocmiți,
Pe *Ion* degrabă să mi-l părăsiți!
Pocitură de noapte,
Pocitură de miază-noapte,
Pocitură de zi,
Pocitură de miază-zi
Pocitură de ce-a fi;
Pocitură de mâncare,
Pocitură de strigare,
Pocitură din apă,
Pocitură din răhnă,
Pocitură din osteneală,
Pocitură din fierbânțeală,
Pocitură din vânt,
Pocitură cu ceas rău,
Ieși din crierii capului,
Din fața obrazului,
Din auzu urechilor,
Din vederile ochilor,
Din limbă
De sub limbă,
Din piept
De sub piept,
Din inimă
De sub inimă,
Din spate
De sub spate,
Din unghii
De sub unghii,
Din mâni și din picioare,
Din toate câte le are,
Din tălpile picioarelor,
Din vârvu degetelor.
Du-te și te prăpădește.
Unde cucoși negri nu cântă,
Unde oameni nu îmblă,

Unde vitele nu rag.
Acolo să-mi șezi,
Acolo să te pierzi,
Acolo să viețuiești,
Acolo să te prăpădești,
Mai mult să nu te arăți.
În *Ion* să nu fie,
Să nu rămâie
Pocitură de leac,
Și răhnă de leac,
Și durere de leac
Cât un fir de mac
În patru despicat,
În Marea Neagră aruncat.
Ion să rămâie curat(ă),
Curat(ă) și luminat(ă),
Cum e de la Dumnezeu dat(ă),
De la Maica Domnului lăsat(ă).
Descântecu de la mine,
Leacu de la Dumnezeu
Și de la Maica Domnului!

Marian, *Descântece*, p. 188-191. De la Catrina Racolta, Calafindești și Pătrăuți, Suceava.

76

De-i pocit de bărbat
Curat,
Necurat,
Saie-i ochii lui din cap,
Pice-i păru
Ca fuioru...
De-i pocit de femeie
Curată,
Necurată,
Pice-i păru
Ca fuioru,
Crepe-i țâțele,
Pute-i laptele,
Plângă după dânsele.
De-i pocit de fată

Curată,
Necurată,
Saie-i ochii ei din cap,
Pice-i părul
Ca fuioru,
Crape-i pulpele picioarelor,
Pută-i sângele,
Să îmble după dânsele.
De-i pocit de văduvă
Curată,
Necurată,
Saie-i ochii ei din cap,
Pice-i părul
Ca fuioru,
Crape-i mânele,
Pută-i sângele,
Plângă după dânsele.
De-i pocit de codru
Curat,
Necurat,
Pice-i frunzele,
Rămâie-i rădăcinile,
Plângă după dânsele.
De-i pocit de câmp
Curat,
Necurat,
Pice-i florile,
Rămâie-i rădăcinile,
Plângă după dânsele.
De-i pocit de vad
Curat,
Necurat,
Sece-i apa,
Rămâie-i pietrile,
Plângă după dânsele.
Că *Ion* s-o luat
De-acasă,
De la masă,
Cu oasele sănătoase,
Cu carnea vârtoasă.
Când o fost
La miez de cale,
De cărare,
S-o-ntâlnit cu omu
Ca Șchiopu

Cu-barba-cât-cotu.
Acolo s-o tâlnit
Dracii cu drăcoaicele,
Moroii cu moroaicele,
Strigoii cu strigoaicele,
Diochii cu dioaicele,
Carnea i-o mușcat,
Sângele i-o băut,
Puterea i-o luat,
Ceas de moarte i-o dat.
Ion tare s-o cântat,
Tare s-o văerat
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ.
Nime-n lume nu l-o auzit,
Nime nu l-o văzut,
Fără Maica Domnului
Din poarta ceriului.
Ea l-o auzit
Și l-o văzut
Și pe scară de argint
S-o scoborât,
În scaun de aur o șăzut,
Pe *Ion* mândru l-o-ntrebat:
- *Ioane*, ce te cânți,
Ce te văerezi
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ?
- Cum nu m-oi văera
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ...
Că eu m-am luat
De-acasă,
De la masă,
Cu oasele sănătoase,
Cu carnea vârtoasă.
Când am fost la miez de cale,
De cale și cărare,
M-am întâlnit cu omu
Ca Șchiopu
Cu-barba-cât-cotu.
Acolo s-o-ntâlnit
Dracii cu drăcoaicele,
Moroii cu moroaicele,
Strigoii cu strigoaicele,

Diochii cu dioaicele,
Sângele mi-o băut
Bun de nemica m-o făcut;
Carnea mi-o mâncat,
Puterea mi-o luat,
Ceas de moarte mi-o dat.
- Nu te cânta,
Nu te văera
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ!
Că eu te-oi învrednici
În mâna dreaptă cu cuțit
Ascuțit,
Și te-oi lua pe cale,
Pe cărare,
Pe drumul cel mare.
Când a fi la miez de cale
De cărare,
Te-i tâlni cu omu
Ca Șchiopu
Cu-barba-cât-cotu.
Acolo s-or întâlni:
Dracii cu drăcoaicele,
Moroii cu moroaicele,
Strigoii cu strigoaicele,
Diochii cu dioaicele;
Cu cuțitu le-i tăia
Și cu el le-i giunghia,
Sângele li-i bea,
Carnea li-i mânca,
Puterea li-i lua,
Ceas de moarte li-i da,
Și tu-i rămânea
Cu oasele sănătoase,
Cu carnea vârtoasă,
Și lucrat
Cum ești de Dumnezeu lăsat!

Marian, *Descântece*, p. 178-182,
Vatra Dornei, Suceava.

77

Păsărică albă
Cu aripă albă
Din piatră ai crescut,
Cu noi te-ai bătut,

Trei picături din tine au căzut:
Una de lapte,
Una de vin
Și una de venin.
Cel ce a băut lapte s-a săturat.
Ce ce a băut vin s-a-mbătat
Și cel ce a băut veninul a crăpat.
Așa să piară pocitura din cel pocit
Și până-ntr-o clipă să fie lecuit
Și să rămâie ca un pom înflorit.

Bălășel, *Versuri*, p. 62. Ștefănești, Vâlcea.

De samcă

78

S-o sinecat,
S-o suflecat,
S-o mânecat
Ana de la casa ei,
De la masa ei,
Grasă și frumoasă,
Rumenă și voioasă.
Cine o fost
La miez de cale,
De cărare,
Vacă neagră-ntâmpinatu-o,
Bucium negru făcutu-o,
În coarne luatu-o,
În laturi de drum aruncatu-o,
Inima mâncatu-i-o,
Ochii învârtitu-i-o,
În cap amețitu-o,
În spate răcitu-o,
În picioare lovitu-o.
Ana foarte s-o văerat,
Foarte s-o mișelat
Cu glas mare, din pământ
Pân'la sfântu ceri strigând.
Nimene auzitu-o,
Nimene văzutu-o,
Numai Maica Curată,

Maica Preacurată
Auzitu-o,
Văzutu-o,
Întrebatu-o:
- *Ana*, ce te văerezi,
Ce te mișelezi
Cu glas mare din pământ
Pân' la sfântu ceri strigând?
- Of, Maică Curată,
Maică Precurată!
Cum nu s-a văera,
Cum nu s-a mișela,
Că *Ana* s-o sinecat,
S-o suflecat
Și s-o mânecat
De la casa ei
De la masa ei,
Grasă și frumoasă,
Rumână și voioasă.
Dar când o fost
La miez de cale,
De cărare,
Vacă neagră-ntâmpinatu-o,
Bucium negru făcutu-o,
În coarne luatu-o,
În laturi de drum aruncatu-o,
Inima mâncatu-i-o,
Ochii învârtitu-i-o,
În cap amețitu-o,
În spate răcitu-o,
În picioare lovitu-o.
Ana foarte s-o văerat,
Foarte s-o mișelat
Cu glas mare, din pământ
Pân' la sfântu ceri strigând.
Nimene auzitu-o,
Nimene văzutu-o,
Numai tu, Maică Curată,
Maică Preacurată,
Auzitu-o-ai,
Văzutu-o-ai,
Întrebatu-o-ai:
- Ce te văerezi,
Ce te mișelezi?
Tu, *Ană*, sama nu băga,

Că eu cuțite de găsit oi apuca
Și usturoi de pe nouă straturi
Ți-oi alege,
Ți-oi culege,
Și cu aceste de-i descânta
Tot rău de la *Ana* l-ai depărta:
Din mii de mierele,
Din sute de ciolănele...
Samcă de zori,
Samcă de cântători,
Samcă din spaimă,
Samcă din scârbă,
Samcă de duc cu ducoaică,
Samcă de moroi cu moroaică,
Samcă de neamț cu nemțoaică,
Samcă de leah cu leașcă,
Samcă de rus cu ruscă,
Samcă cu zburători,
Samcă cu pocitori,
Samcă de 99 de feliuri,
Samcă de 99 de chipuri,
Nu strângeți,
Nu ardeți,
Nu-ncordați,
Nu-nfocați:
Șelele
Cu andrelele,
Genunchele
Și rărunchele,
Că nu vi-i aici locu,
Nu vi-i locoșagu,
Ci voi vă strângeți
Și vă duceți:
În vârvu munților,
În codrii Arșinilor,
Unde fată mare
Cosițe nu-mpletește,
Cucoș negru nu cântă,
Mâță neagră nu mneaună.
Acolo vă strângeți
Și sângele vă beți;
Acolo vă adunați
Și carnea vă mâncați,
Pe *Ana* s-o lăsați,
Ana să rămână curată,

Luminată,
Ca maica ce-o dat-o,
Ca Dumnezeu ce-o lăsat-o.
Amin! Amin!
Ca soarele-n sănin.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu leacu.

Marian, *Descântece*, p. 218-222.
Bilca, Suceava.

De săgetătură

79

Duh necurat,
Drac nespălat!
Nu veni săgetând,
Nu veni aprinzând,
Nu veni răcind,
Nu veni însuliţând
Vinele-ncordând,
Cătătura stricând,
Rărunchii încuind,
Ci te du-n munţi blăstămaţi
Că acolo-i găsi lupi turbaţi.
Pe gura lor vă băgaţi,
La inimă v-aşezaţi,
Acolo săgetaţi,
Acolo vinele-ncordaţi,
Cătătura stricaţi,
Carnea-nsuliţaţi,
Trupu giunghieţi,
Rărunchii încuieţi.
Ion să rămâie curat,
Curat şi luminat,
Ca argintu strecurat,
Ca Dumnezeu ce l-o dat,
Ca soarele-n senin,
În veci, amin.

Marian, *Descântece*, p. 203-204.

De scrintitură

80

S-o luat Dumnezeu
Cu Sân Petru
Pe cale,
Pe cărare,
Pân la apa cea mare.
Dumnezeu o trecut,
Sân Petru n-o putut.
- Treci, Petre!
- Nu pot, Doamne!
Calul mi s-o poticnit,
Mâna lui *Ion* s-o sclintit.
- Descântă-i, Petre!
- Nu știu, Doamne!
- Zi cum te-oi învăța eu:
Așa să se forostească
Mâna lui *Ion*,
Cum forostește
Țiganu
Fieru!...

Marian, *Descântace*, p.345

De soare sec

81

Capule, capule,
Fete dracu-n tine
Și-n stâlpu care te ține.
De ești de soare
Te bată de răzoare.
De ești de vânt
Te bată de pământ.

Pavelescu, *Cercetări*, p.163. înf. Ana Lupea, 56a. Filea de Sus, Cluj

82

Fugi, soare sec,
Că te-ajunge pai sec,
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din nouăzeci și nouă de oscioare
Și din coatele amândouă.
Și te du unde cocoș nu cântă,
Unde câine nu latră,
Unde popă nu toacă.
Cum se răspândește drumurile,
Cum se răspândește hotarele,
Cum se răspândește potecile,
Așa să se răspândească dorul de soare sec de la *Ion*
Și să rămâie *Ion* curat, luminat,
Ca Maica Precista ce l-a lăsat,
Ca argintu stricurat,
Ca aurul suflat,
Ca roua din câmp,
Ca steaua din cer,
Ca în ceasul ce s-a născut,
Ca mamă-sa ce l-a făcut!

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.562, de la Floarea Sărăcinoaia, Roșia-Jiu, Gorj.

83

S-o luat pasăre de fier,
Cu penele de fier,
Cu aripile de fier,
Cu clonțul de fier,
Ș-o zburat în pădurea de fier;
Și s-o suit în copac de fier,
Și și-o făcut cuib de fier;
Și s-o ouat nouă ouă de fier.
Și-o scos nouă pui de fier.
Și se cânta,
Se văieta
Că n-avea cu ce-i hrăni,

Cu ce-i zburători.
Nime-n lume n-o auzea,
Fără Maica Domnului
Din poarta ceriului:
- Ce plângi, pasere de fier,
Cu aripele de fier,
Cu clonțul de fier,
Cu penele de fier?
- O! Maica Domnului,
Cum nu m-oi cânta,
Cum nu m-oi văieta,
Că io-s pasere de fier
Cu penele de fier,
Cu aripele de fier,
Cu clonțul de fier.
Și-am zburat în pădurea de fier;
Mi-am făcut cuib de fier;
Am ouat 9 ouă de fier;
Am scos 9 pui de fier,
Și n-am cu ce-i hrăni
Și cu ce-i zburători.
- Nu te cânta,
Nu te văieta,
Ci te du curând la *Ion*
Și-i ia de-n de soarele
Din cap,
De după cap,
Din creierii capului,
Din fața obrazului,
Din lumina ochilor,
Din rădăcina dinților.
Bine-i alege,
Bine-i culege,
Puii ți-i hrănește
Și-i zburătorește;
Și *Ion* să rămâie
Curat,
Luminat,
Ca uleiul strecurat,
Ca argintul luminat,
Ca Dumnezeu o zi bună ce a dat,
Ca un fir de grâu curat.

Rusu-Borșianu, *Descântece*, p. 18-20. inf. Paraschiva Pintican, Archiud, Bistrița-Năsăud

84

Soare alb, soare negru,
Soare verde, soare roșu,
Soare galben, soare turchez,
Soare liliachiu, soare porcesc,
Soare cu năjit, soare cu vifor,
Soare cu patruzeci și patru de feluri,
Ieși de la *Ion* din creerii capului,
Din fața obrazului,
Să te duci în munte
La fetele lui Crai,
C-acolo sunt mese puse
Și făclii aprinse;
Acolo ține cina,
Acolo hodină.
Ion nu te poate cinsti,
Nu te poate hodini,
Pe el să-l lăsați curat
Și luminat,
Cum Dumnezeu l-a lăsat.

Bălășel, *Versuri*, p. 77. Făurești, Vâlcea.

85

Sar turcii la bătaie
Cu nouăzeci și nouă dă limbi,
Cu junghiurile, cu spurcurile,
Cu țăpurile,
Cu închisorile;
Să bătură
Pân' trecură mările.
Toți ostașii acas' veniră,
Toți ostașii acasă sălășluiră.
Junghiurile și spurcurile
Și vânturile și facerile
Și țăpurile cu-nchisorile
P-acolo udiră,
Ion rămâni curat, luminat,
Cum Dumnezeu l-o lăsat.
Am gândit că-i „în-de-soare" și țapa

În capu meu,
Da-i în ăl fund de tău.

Conea, *Clopotiva*, II, p.473. inf. Sămziana Simonesc, 72 a. Clopotiva, Hunedoara.

De șarpe

86

Pe un deal frumos
Merge un șarpe veninos.
Pe unde mergea,
Iarba clătina,
Roua scutura.
La mare că-i mergea,
Pe spinare crăpa;
Crăpa cașul
Și răscașul.
Șarpele cu Cotorga se-ntâlnea,
Cotorga-l întreba:
- Ce stai trist și mâhnit?
- Am mușcat pe (cutare: om, vacă, ce este).
- Să rămâie curat,
Rămurat,
Ca Maica Precista din fapt.

Neagu, *Descântece, Preocupări literare*, 5 (1940) nr. 10, p.625. De la Tudor Călin, 87 a. Jegălia, Ialomița

87

Șarpe, șarpe
Conoșerpe!
Tu ai cătat
De-ai mușcat,
Și-ai păzit
De-ai otrăvit,
Eu păzesc să te descânt
Cu apă de prin izvoară

Și cu iarbă de pe hotară.
Cu apă oi descânta
Și dintr-însa oi bea
Iar tu, șerpe, îi crăpa,
Că așa e voia mea!

Marian, *Descântece*, p. 229-230.
Putna, Suceava

88

Plecat-a *Ion*
Pe cale,
Pe cărare,
Prin livadea
Cu florile,
Prin lunca
Cu ierburile,
Prin pădurea
Cu frunzele.
Pe drum l-a-ntâlnit
Șarpele otrăvit,
Șarpele-ncolăcit,
Șarpele solzos,
Șarpe fioros.
Cu gura
L-a mușcat,
Cu limba
L-a înțepat,
Cu dinții
L-a veninat.
Ion a plâns
Și s-a văietat.
Vârful alunului,
Rădăcina cornului
Și rodul pământului
Pe *Ion* l-au auzit,
Înainte i-au ieșit:
- Ce plângi, *Ioane*,
Și te vaieți?
- Cum să nu plâng
Și să nu mă vaiet,
Că io am plecat
Pe cale,

Pe cărare,
Prin livadea
Cu florile,
Prin lunca
Cu ierburile,
Prin pădurea
Cu frunzele.
Pe drum m-a-ntâlnit
Șarpele otrăvit,
Șarpele-ncolăcit,
Șarpele solzos,
Șarpe fioros;
Cu gura
M-a mușcat,
Cu limba
M-a înțepat,
Cu dinții
M-a veninat.
- Taci, nu mai plânge,
Nu te mai văieta,
Că noi leacul ți-om da!
De la mine descântecul,
De la Dumnezeu leacul.

Teodorescu, *Poesii pop. rom.* p.396. Scrisă la 1879 după un bătrân, Slănic, Prahova

89

Tună-n cer,
Tună pe pământ.
Prepelița pestriță
Se ține de peliță,
Peliță de carne,
Carnea de os,
Osul să rămâie sănătos.
Cine i-a adus vestea
Să-i beie povestea.
Câte cuvinte am uitat,
Toate să fie cu adevărat!

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p. 594.

90

Șede fată pupuiată
Pe un vârf de piatră;
Face pâne de cenușă
Și cu lapte de căpușă.
Să mânânce șerpe negru
Și șerpoaie neagră.
Să mânânce șerpe alb
Și șerpoaie albă.
Să mânânce șerpe pestriț
Și șerpoaie pestriță.
Să mânânce șerpe galbân
Și șerpoaie galbână.
Să mânânce șerpe vânăt
Și șerpoaie vânătă.
Să mânânce șerpe roșu
Și șerpoaie roșie.
Și cât ce li-oi da,
Și cât ce-or mușca,
Drept în două or crăpa.

I. Bârlea, *Cântece*, II, p.367. inf. Ioană Ofrim, 60 a. Oncești, Maramureș.

De speriat

91

Azi dimineață *Ion* s-a sculat,
La deal că a urcat,
Cu cocoși necântați,
Cu soarele nerăsărit.
El s-a întâlnit cu un om mare gros,
Cu cojocul întors,
Cu o secure la spinare;
Picioarele
Ca putinele,
Cu mâinile
Ca uleile,
Cu capul
Ca obrocul,
Cu ochii zgâiți,

Cu dinții rânjiți.
După dânsul s-a luat,
În spate l-a izbit,
Inima i-a sărit.
El țipa,
Se văieta;
Maica Precista din cer l-auzia,
Pe scară de argint se pogora,
De mâna dreaptă-l lua:
- Nu țipa, *Ioane*,
Și te văieta,
Du-te la Vasilica descântătoarea:
Cu gura o descânta,
Cu mătura o mătura.
Cum se mătură casa
Și bătătura
Și fața ariei,
Așa să se mâture
Frica și spaima de la *Ion*
Din creerii capului,
Din fața obrazului,
Din zgârciul nasului,
Din băerile inimii,
Să rămâie *Ion* curat,
Lămurat,
Ca-n ziua ce mă-sa l-a fapt,
Ca argintu strecurat.

Neagu, *Descântece, Preocupări literare*, 5 (1940), nr.9, p. 553-554. Vasilica lui Stan Popa, 85 a. Bejgani, Muntenia.

92

O venit omu mare
De la pădurea mare,
Om păros
Și spărios,
Cu mânele păroase
Și cu picioarele păroase,
Cu ochii înholbați,
Cu dinții mari colțați,
Cu obrazu mare,

Cu căutătura-nfiorătoare.
Și-o venit asupra nopții,
Când *Ion* o fost supărat,
Bolnav și înfierbântat.
Și-o venit prin nevoie,
Pe *Ion* să-l înspăimânte,
Zilele să-i scurte,
Viață să-i ciunte.
Dar eu l-am întrebat
Și i-am cuvântat:
- Omule, aici ce-ai căutat?
- Ia, am venit și eu
La *Ion*, la omu mieu,
Să-i strâng vinele,
Să-i sug sângele,
Să-i scurtez zilele,
Să-i mânânc inima,
Să-i scurtez viața
Prin spăimântare,
Prin înfierbântare,
Prin supărare
Și prin boală mare,
Prin nevoie
Și prin mânie,
Să-l fac să bolească,
Mult să nu trăiască!
- Omule uricios
Și spărios!
Tu de nu m-ai asculta,
Pe *Ion* de nu l-ei lăsa
Și de nu t-ei depărta
Din sfârcu nasului,
Din pelița obrazului,
Din toate mădulările
Și din toate-ncheieturile,
Cu mătura te-oi mătura,
Cu grebla te-oi grebla,
Pe mare te-oi arunca,
Peste 99 de mări,
Peste 99 de țări;
Să te duci, să te topești
Și să mi te răstopești,
Să rămâi ca spuma pe mare,

Ca apa pe sare,
Ca roua la soare,
Ca un fir de mac uscat
În patru despicat...
Du-te-n mijlocu mării,
C-acolo-i un cățel negru:
Aceluia să-i strângi vinele
Să-i sugi sângele,
Să-i scurtezi zilele,
Să-i mânânci inima,
Să-i scurtezi viața,
Să-l faci să bolească,
Mult să nu trăiască.
Ion să rămâie curat,
Curat și luminat
Ca Dumnezeu ce l-o dat.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu leacu!

Marian, *Descântece*, p. 242-245.
Suceava.

93

S-o luat Bonza negru
Ponegru,
Cu picioare groase,
Folticoase,
Cu mânuri groase,
Folticoase,
Cu ochii zgâiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba până-n genunchi,
Cu păru până-n pământ,
Căutând,
Cercând.
Fagii surpând,
Pietrile sfărmând,
Grozăvii făcând.
O gândit,
O socotit
Că nime nu-l vede,
Nime nu-l aude.

Da l-o văzut
Și l-o auzit
Maica Domnului
Din poarta ceriului.
Și ea cum l-o văzut,
Cum l-o auzit,
Poale albe o-ntins,
Calea i-o cuprins
Și așa i-o zis:
- Une apuci,
Unde te duci
Tu, Bonză negru
Ponegru,
Cu picioare groase,
Folticoase,
Cu mânuri groase,
Folticoase,
Cu ochii zgâiți,
Cu dinții rânjiți,
Cu barba până-n genunchi,
Cu păru până-n pământ,
Căutând
Cercând,
Fagii surpând,
Pietrile sfărmând,
Grozăvii făcând?
- Că eu apuc
Și mă duc
Pe *Ion* să-l sar,
Să-l spar,
Spaimă mare să-i trag,
În mari boale să-l bag!
- Tu, Bonză negru
Ponegru!
La *Ion* nu te duce,
Că la *Ion* am fost eu
Cu trei zile mai 'nainte,
Veacu i-am întins,
Zilele i-am lungit,
Viața i-am dăruit...
Da te du-n pădurea neagră,
C-acolo-i o stâncă neagră,
Iar sub stâncă un voinic,

Acela a sineca,
Și-a mâneca,
Biciu de foc în mână a lua,
Munții a clătina,
Văile a tulbura...
Acolo sai,
Acolo spai.
Ion să rămâie curat,
Luminat,
Ca Dumnezeu ce l-o dat.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu leacu!

Marian, *Descântece*, p.239-241.
Sân Giorgiu, Transilvania.

94

Mers-o *Ion* pe cale,
Pe cale, pe curare,
Și-o-ntâlnit Spărietu
Cu barba cât cotu,
Cu limba ca știuca,
Cu dinții ca grebla,
Cu dinții rânjiți,
Cu ochii boldiți,
Vânt aducând,
Iarbă târând,
Tare răcuind,
Copii spăriind.
Ion, cum l-o-ntâlnit,
O stat ca-nlemnit
Și-o prins a striga,
Și-a se-ncovăia,
Și-a se văira,
Și-a se căira.
Nime nu l-o văzut,
Nime nu l-o auzit,
Numai Maica Precista
Ce-n poarta ceriului sta.
Și ea cum l-o văzut,
Cum l-o auzit,
La dânsu s-o scoborât

Și din gură i-o vorbit:
- *Ioane*, ce strâgi,
De ce plângi?
Ce te-ncovăiezi,
Ce te văerezi,
Ce te căirezi?
- Da eu cum n-oi striga,
Cum nu m-oi văera
Și cum nu m-oi căira,
Că m-o-ntâlnit Spărietu
Cu barba ca cotu,
Cu limba ca știuca,
Cu dinții ca grebla,
Cu dinții rânjiți
Cu ochii boldiți,
Vânt aducând,
Iarbă târând,
Tare răcnind,
Copii spăriind!
Maica Precista
Lui *Ion* îi cuvânta:
- Așa nu striga,
Nu te-ncovăia,
Nu te vaera,
Nu te căira,
Că eu oi mâna
Pe Spărietu
Cu barba ca cotu
În Marea Neagră,
Că-n Marea Neagră
Este o mreană
Cu coada steamă;
Acolo trăiască,
Acolo răcniască,
Acolo să sară,
Acolo să piară
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Ion rămâie curat
Și luminat
Ca argintu curat,
Ca auru strecurat,
Ca maica ce l-o făcut...

Descântecu de la mine,
Leacu de la Dumnezeu!

Marian, *Descântece*, p.245-248.
Vicovul de Sus, Suceava

De studeniță

95

Pasăre cudalbă
Pe sub ceri zbura,
Puii-și văera
Că n-au ce mânca.
- Pasăre cudalbă!
Nu te văera,
Sub ceri nu zbura,
Că grânele-s verzi...
Da ie tu mătreață
De pe peliniță
Și mergi la Gheorghiță
Și-i intră-n guriță,
Și de studeniță
Dinții lui scobește
Și mi-i curățește,
Puii ți-i hrănește
Și mi-i mulcomește...
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu leacu!

Marian, *Descântece*, p.252,
comunicat de T. Bumbac, Bilca,
Suceava

De urcior

96

Ham, urcior!
Ham, urcior!
Ham, urcior!

Cât sunt eu câine,
Atât să fii tu până mâine.

Bălășel, *Versuri*, p.138.
Bogdănești, Vâlcea.

De vătămătură

97

- Voi, nouă fete înbojorate,
Cu nouă rochie roșu îmbrăcate,
Unde vă duceți, unde mergeți?
- Ne ducem prin mări
Să așezăm carele, beldioarele, trestioarele.
- Nu vă duceți pe acolo,
Duceți-vă la *Ion*
Să așezați vătămătura într-însul
Cum așează copilu în maică,
Vițelu în vacă și mânzu în iapă,
Mielul în oaie, purceii în măscuroaie;
Să șadă și din toate vinele ei să se moaie.
De-i curcă să nu coroiască,
De-i gâscă să nu găgăiască,
De-i cocoș să nu cotcodăcească,
De-i vacă să nu boncălăiască,
Să șadă, să se liniștească.

Lupașcu, *Medicina babelor*, p. 10-11

98

Vătămătură vătămată,
Vătămătură mărinată,
Nu necheza ca caii,
Nu rage ca buhaii,
Nu te zgârci ca aricii,
Nu te zbate ca chiticii,
Nu piscui ca puii,
Nu te mălui ca malu,
Nu te-nvălui ca valu,

Da te prinde de buric
Ca troscotu de pământ,
Ca răchita dintr-o vară.
De *Ana* să nu gândești,
Să te duci, să te prăpădești
În pădurea cea uscată,
În apa cea tulburată.
Ana să rămâie curată,
Curată și luminată,
Cum e de la Dumnezeu lăsată.
Ca argintu cel curat,
Ca aurul strecurat.
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu leacu!

Marian, *Descântece*, p.254. De la M. Molociu, Calafindești, Suceava

De viermi

99

- Bună dimineața, socule!
- Sănătate bună, păcurariule!
- Știi la ce-am venit, socule?
- Oi ști, de mi-i spune, păcurariule!
- Să te duci la *Ion* până-n sară,
Să-i scoți toți viermii afară,
Că tu de nu i scoate
Eu mâni demineață la tine-oi veni
Până soarele n-a răsări,
Și-oi veni
Cu plug roș
Poroș;
Cu pogănici roș
Poroș;
Cu boi roși
Poroși;
Și te-oi ara
În lungiș
Și-n curmeziș,
Și mai multă floare albă nu-i face,
Nici boabe merii nu-i coace!

- Sănătate bună, socule!
- Mergi sănătos, păcurariule!

Marian, *Descântece*, p.349.

De vânt

100

Plecă om vânt
La pădure mare vântă
Cu secure mare vântă;
Tăie un lemn mare vânt,
Se întoarse la casă vântă,
Făcu foc vânt,
Puse căldare vântă
Pe foc vânt
În fiare vânte;
Cernu făină vântă
În postavă vântă
Cu ciurel vânt;
Făcu turtă vânt,
Cu sare vântă;
Coapsă turtă vântă
Și chemă nouă copii vânți,
Mâncară turtă vântă;
Nu mâncară turtă,
Mâncară durerile
Și dogorerile
Și izbiturile,
Rămasă curat, luminat,
Cum Maica Precista l-a lăsat.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 2, p.1511. De la G. Giurumescu, Ruptura, Mehedinți

De zgaibă

101

S-o luat nouă frați
Din nouă tați,
Cu nouă sape săpând,

Cu nouă cuțite tăind,
Cu nouă șterguri ștergând.
Maica sfântă i-o văzut,
Înainte li-o ieșit
Și așa li-o vorbit:
- Unde mergeți, voi
Nouă frați
Din nouă tați,
Cu nouă sape săpând,
Cu nouă cuțite tăind,
Cu nouă șterguri ștergând.
- Noi ne ducem
Ca să săpăm
Pomu raiului...
Rădăcina să i-o săpăm,
Trupina să i-o tăiem,
Vârvu să-i retezăm,
Nici să înfrunzească,
Nici să înflorească,
Nici să mai odrăslească!
- Voi, nouă frați
Din nouă tați,
Înturnați
Și săpați
Zgaiba de la *Ion*,
Din ciont o săpați,
Din carne-o tăiați,
Din piele-o ștergeți,
Nici să odrăslească,
Nici să înflorească.
Ion să rămâie curat,
Luminat,
Ca auru curat,
Ca argintu strecurat,
Ca maica sa ce l-o scăldat,
Cu Dumnezeu ce l-o dat.
Descântecu de la mine,
Leacu de la Dumnezeu!

Marian, *Descântece*, p.347-348.

Întorc urâtu
De nu-l mai cuprinde pământu,
Și aduc dragostea
De n-o mai cuprinde pajiștea.

Chemarea soarelui

102

Sfinte soare,
Sfânt Domn mare!
Eu nu rădic vânt
De la pământ,
Ci cercul tău
În capul meu,
Razele tale
În genele mele.
Sfinte soare,
Sfânt Domn mare!
Ai 44 de răzișoare,
Patru mi le dă mie
Și patru ține-le ție;
Două să mi le pun
În sprâncenele mele,
Și două în umerii obrazului,
La toți feciorii să le par
Cireș de munte înflorit,
Cu mărgăritar îngrădit!

Marian, *Sărbătorile*, III, p.108.
Transilvania.

103

Răsai, soare frățioare,
Nu răsari pe garduri uscate,
Pe țoluri vărgate,
Și răsai pe fața mea,
Pe ochii mei,

Pe hainele mele
Și pe toate viersurile mele.
Și dă-mi roșața ta pe fața mea,
Să se uite țara și lumea la ea:
Să se uite și tânăr și bătrân,
Și rudă și strin,
Mai vârtos *Ion*.
Și dă-mi razele tele
Pe brațele mele,
Să se uite țara și lumea la ele.
Să se uite și mic și mare,
Și tânăr și bătrân,
Și rudă și strin,
Mai vârtos *Ion*.
Soare, soare frățioare,
Cum e deștul ăsta mai mare
Peste toate deștele,
Așa să fiu eu peste toate fetele.
Numai eu să fiu mai frumoasă
Și mai aleasă,
Ca un ban din vistierie,
Ca o iapă din herghelie,
Ca mătasa din prăvălie.

Ciaușanu, Fira, Popescu, *Culegere de folclor*, p. 133-134. De la Ana Fl. Ciaușanu, Făurești, Vâlcea.

104

Sfinte soare
Frățioare!
Răsai cu 40 de răzeșoare,
Dar nu răsări pe munți,
Nici pe case, nici pe curți,
Nici pe cirezi de boi,
Nici pe turme de oi!
Sfinte soare
Frățioare!
Răsai pe capul meu
Și pe tot trupul meu,
De la cap pân' la picioare
Să strălucesc ca tine,
Soare!

Precum cată tot norodul la tine,
Așa să caute el și la mine
Din cap și pân' la picioare.
Cum te-ntorci tu, sfinte soare,
La-mpărați, la-mpărățiori,
Așa să se-ntoarne și la mine
Fete, bărbați și feciori!

Marian, *Vrăji*, p.111. Mitocul Dragomirnei, Suceava.

105

Soare, soare frățioare,
Ochii mei de mierloșiță,
Limba mea de brândușiță,
Limba mea de glas de cuc.
Soare, soare frățioare,
Nu răsări pe munți, pe codri,
Pe curți zugrăvite,
Pe movili clădite,
Răsai pe statul meu
Și fă frumos trupul meu,
Să vadă, să știe lumea și norodul;
Să stai în gura mea
Cum stă lumea și ascultă cucul
Când cântă în mijlocul codrului,
Și telegarii din fundul grajdiului.

Lupașcu, *Medicina babelor*, p.25. Moldova.

106

Răsai, soare
Frățioare
Cu 44 raze arzătoare.
Patruzeci ține-ți-le,
Patru mie dă-mi-le:
Două-n frunte,
Mai mărunte,
Două mai scânteietoare
Peste ochi și țâțișoare.

Soare luminos!
Cât ești de răzos,
Cât ești de frumos,
Așa să fiu și eu de frumoasă,
Răzoasă,
Luminoasă
În ochii mândrului meu,
Peți-mi-l-ar Dumnezeu!

Marian, *Vrăji*, p.112, comunicat de Vasile Alecsandri [Moldova].

Chemarea lunii

107

Lună, lună,
Vârgolună!
Tu ești mândră și frumoasă,
Tu ești a nopții crăiasă,
Tu cal ai
Dar frâu n-ai.
Na-ți ție brâul meu
Și fă frâu
Calului tău
Să mergi dup-ursitul meu.
De-a fi de-aice din sat,
De-a fi din celălalt sat,
De-a fi dintr-al treilea sat
Sau dintr-al noulea sat,
Nu-i da stare
Și-alinare,
El să nu poată dormi,
Să nu poată odihni
Pân' la mine n-a veni!

Marian, *Vrăji*, p. 40-41. Mitocul Dragomirnei, Suceava.

Chemarea stelei

108

O stea, gostea,
Dragostea-i a mea;
Două stele, gostele,

Dragostile mele;
Trei stele, gostele,
Dragostile mele;
Patru stele, gostele,
Dragostile mele;
Cinci stele, gostele,
Dragostile mele;
Șese stele, gostele,
Dragostile mele;
Șepte stele, gostele,
Dragostile mele;
Opt stele, gostele,
Dragostile mele;
Ia și-a noua stea,
Asta-i steaua mea!
Stea, steluța mea!
Eu mă voi culca
Și m-oi hodini
Iar tu nu dormi,
Nu te hodini,
Ci îmblă țările
Și toate hotarele
Să-mi aduci dragostile:
De la nouă holzi înverzite,
De la nouă secări înflorite,
De la 99 de miri cu mirese,
De la 99 de crai cu crăiese,
De la 99 de-mpărați cu-mpărătese,
De la 99 de preoți cu preotese,
De la 99 de păuni cu păunițe,
De la 99 hulubi cu hulubițe,
De la 99 vaci cu viței,
De la 99 de oi cu miei,
De la 99 scroafe cu purcei,
De la 99 pălării fecioresti,
De la 99 struțuri fetești;
Să mi le aduci, dragă stea,
Până la căsuța mea,
De cu seară până-n cântători
De două ori,
Iar din cântători până-n zori
De trei ori,
În astă ulcea cu flori!

Marian, *Vrăji*, p. 91-92. Pătrăuți, Suceava.

Săriți, săteni,
Săriți, poporeni,
Că arde
Înaltul ceriului!
Da nu arde
Înaltul ceriului,
Ci arde
Cușma ursitului meu
Cel ales de Dumnezeu,
Cușma-n capul său
Și cămeșa pe dânsul
Și inima-ntr-însul!
Stea frumoasă
Și luminoasă!
Eu voi dormi,
Dar tu nu dormi,
Ci te duce-n lume
Peste lume
La ursitul meu anume,
Și de l-ai afla
C-a sta
La mese întinse,
La făclii aprinse,
Cu neveste grase
Și copile frumoase,
Fă-l să-i pară cățele vermănoase,
Numai eu să-i fiu frumoasă.
Și mi-l adă
Prin pădure, prin desime,
Și prin sat fără rușine,
Și prin câmp fără de drum,
Și peste ape fără de pod,
Și peste gard fără de pârlaz...
M-am uitat la răsărit
Și n-am văzut nemic;
M-am uitat la asfințit
Și-am văzut
Pajură păjurată
Și cu foc înfocată.
- Pajură împăjurată,
Un-te duci așa-nfocată?
- Mă duc codrii să-i pârlesc,
De verdeață să-i gătesc,

Și văile să le sec,
Și pietrile să le crăp!
- Lasă codrii să-nfrunzească,
Și văile să-nverzească,
Și pietrile ca să crească!
Da te du mai bine
În lume
Peste lume
La ursitul meu anume,
Cu foc îl încinge,
Cu foc îl aprinde,
Foc în gura cămeșii îi bagă,
La inimă i-l așează;
Să ardă cămeșa pe dânsul
Și inima-ntr-însul,
Să nu poată dormi,
Să nu poată hodeni,
Pân' la noi n-a veni,
La părinți a mă peți!

Marian, *Sărbătorile*, I, p.128-129. De la Ioana Gramadă, Pătrăuți, Suceava.

110

Una stea, logostea,
Două stele, logostele,
Trei stele, logostele,
Veniți, drăguțele mele,
Din chită de fetiță,
Din conciuri nevesti,
Din primuța de fetiță,
Din cunună nevestică,
Și din conciuri nevestești
Ori văduvă amărâtă,
Din cloape fecioresți
Ori din cloape văduvești,
Fie tânăr ori bătrân,
Să-mi pună floarea-n sân.
Și de-i da să fie al meu,
Să-l trimită Dumnezeu
Cu grăbire, cu iuțeală,
Să șeadă la mine-n poală,

Să mă sărute cu dor
Ca să-mi fie soțior.
În ulcică floricele,
La vrăjmași să fie jele
De frica „datelor" mele.

Sala, *Descântece*, p.28. De la Popa (Dubău), 80 a. Suștiu, Bihor.

111

Tu, stea, steaua mea,
Toate stelele să stea,
Dar steaua mea să nu stea,
Să-mi aducă scrisa și orânda
Care este de la Dumnezeu dată
Și de ursători ursată.
Să te faci șarpe mare,
Balaure
Cu dinți de fier,
Cu măsele de oțel,
În dinți să mi-o clănțănești,
În aripi să mi-o plesnești,
La mine să mi-o pornești.
Să nu-i vie somn a dormi,
Hodină a hodini,
Până când la mine n-o veni!
Cum se bate unda de mare,
Leul de crăpare,
Peștele pe uscat,
Armăsaru de gard legat,
Așa să se bată și ea de graiu meu,
De chipu meu,
De cerșitu meu,
La noaptea-n vis s-o visez,
Mâine aevea să o văz,
S-o știu bine, s-o cunosc,
Mai vârtos să-ntineresc.
Leac de la nouăzeci și nouă de părți,
Dar mai vârtos
De la Isus Hristos.

Bălășel, *Versuri*, p. 135-136, Vârsănești, Vâlcea.

112

Nu dau în stea
Ci dau în scrisul lui *Ion*,
Să nu-l lase,
De s-o culca
Să-l ciocnească purecii
Cu ciocuri de fier,
Cu aripi de oțel,
Să mi-l pornească pe *Ion*,
Să treacă prin pădure
Fără urât,
Prin sat fără ciumag;
Să nu-i dea să odihnească,
Pân' la *Ana* să-l pornească!

Ciaușanu, Fira, Popescu, *Culegere de folclor*, p.133. De la Ana Fl. Ciaușanu, Făurești, Vâlcea

113

Câmpu cu florile...
Iel a-nflorit câmpu,
Iel s-a scuturat
Și dragostea s-a-mpreunat.
De la Maica Domnului ce l-a lăsat
S-a venit,
S-a-mpreunat,
S-a adunat,
S-a cununat,
Și steaua, steulița omului...
(tot românu are o stea pă pământ)
Toate stelele să stea,
Dar a mea să nu stea.
Cât cuprinde steaua mea ca putere și-alergare,
Să s-adune la casa mea.
Toate țările și toate mările vede steaua mea,
Toate țările și toate mările să s-adune la casa mea.

Georgescu-Tistu, *Folclor*, p.51. inf. Marcicala Avramescu, 67 a. Poienițele de Jos, Buzău.

114

Apă, apă rouroasă!
Fă-mă mândră și frumoasă
Ca grâul ales pe masă,
Ca sfântul soare
Când răsare,
Ca busuiocul când e-n floare.
Câtă dragoste-i pe lume,
Toată s-o pui pe mine-anume.
Câți feciori că m-or vedea
Eu lor dragă le-oi cădea.
Câți bătrâni m-or auzi,
Cu cuvântul m-or cinsti.

Marian, *Vrăji*, p.101. Pătrăuți, Suceava.

115

Apă sfântă și curată,
Cum ai spălat, nu o dată,
Bolohanii de rugină
Și malurile de tină,
Așa să mă curățești,
Să mă speli și limpezești
Și pre mine
De toate metehnele
Și de toate relele,
Să rămân curată
Și luminată,
Ca argintul strecurat
Și ca aurul curat!

Marian, *Vrăji*, p.105.

116

- Bună dimineața,
Apă albă și curată!

- Mulțămesc dumitale,
Ileană felegoasă!
- Că eu nu-s felegoasă,
Că-s mândră și frumoasă
Ca o rujă când înfloare
Și ca sfântul soare
Când răsare!
Eu de-acasă m-am pornit
Și-am venit
Ca să mă rog dumitale
Să-mi dai dragostele,
Frumusețele
Și mândrețele
Dumitale!
Cum se bate toată lumea,
Toată omenirea,
Toate sufletele,
Toate vitele,
Toate paserile
Și toate lighioile
După apă bună și curată,
Așa să se bată
Toți feciorii,
Toți voinicii
După dragostile mele,
După frumusețele mele,
După mândrețele mele,
După vorba mea,
După viața mea,
După graiul meu,
După traiul meu,
După giocul meu!
Cum nu poate nime trăi
Fără de apă,
Așa să nu poată feciorii
Fără de mine
Pân' nu m-or lua în gioc,
Pân' n-or vorbi,
Pân' n-or sfătui,
Pân' nu m-or iubi!

Marian, *Vrăji*, p. 106-107.

117

- Bună demineața,
Rouă rouliță!
- Mulțămim dumitale,
Mândră drăguliță!
- Rouă rouliță,
Am venit să mă închin
Și mă rog ca să mă speli,
Să mă curățești,
Să mă limpezești
De tăte urile
Și făcăturile,
Ca să mă faci
Drăguță și frumoasă
Ca oaule grecilor,
Ca sarea berbecilor,
Ca laptele juncilor
Și țâțele pruncilor.
Cum se bat grecii
Dipe oauă,
Și berbecii
Dipe sare,
Și viteii
Dipe lapte,
Și pruncii
Dipe țâță,
Așa să se bată și flăcăii
Dipe mine!

Marian, *Vrăji*, p. 120-121.
Voitinel, Suceava.

118

De dimineață mă sculai,
La fântână plecai,
Pe potecă necălcată,
Pe rouă nescuturată;
Poteca o călcai,
Roua o scuturai,
Dragostile le-adunai.
Acolo dac-ajunsei:
- Bună dimineața, lină fântână!

- Mai poftim, fată bătrână!
(Îmi dete scaun să șed):
- N-am venit să șed,
Ci-am venit să-mi dai
Dragostile tele
Să mă spăl pe ochi cu ele!

Ciaușanu, Fira, Popescu, *Culegere de folclor*, p. 133. De la Ana Fl. Ciaușanu, Făurești, Vâlcea.

[Cu focul]

119

- Tu ești foc, focșorul meu,
Eu îs domn, domnuțu tău.
Eu m-oi culca, tu nu ti-i culca,
Eu oi durmi, tu nu-i durmi.
Ci te fă, șerpe, laur-bălaur
Cu solzii de aur,
Cu nouăzeci și nouă
De guri mușcătoare,
Cu nouăzeci de limbi
Împungătoare,
Cu nouăzeci și nouă de picioare
Împroșcătoare,
Cu nouăzeci și nouă de cozi
Lovitoare.
Și te du în lume
Peste lume
La ursâtul meu anume.
Cu gurile mușcă-l,
Cu limbile împunge-l,
Cu picioarele împroașcă-l,
Cu cozile lovește-l,
Și la mine arăduiește-l.
De-i în pat, aruncă-l sub pat.
De-i pe scaun, aruncă-l sub scaun.
Nu-i da a fi, nu-i da a trăi
Până la mine n-a veni.

Bârlea, *Cântece* II, p. 334-335. De la Suzana Borodi, Berbești, Maramureș.

120

Eu, focule, te-nvelesc,
Te-nvelesc, te potolesc.
Dar tu mi te desvălește
Și mi te despotolește,
Și te fă laur bălaur
Cu aripi și solzi de aur,
Cu nouăzeci și nouă de capuri,
Cu nouăzeci și nouă de ochi,
Cu nouăzeci și nouă de limbi,
Cu nouăzeci și nouă de picioare,
Și te du-n lume
Peste lume
La ursitul meu anume,
Și te du peste hotară
Până peste-a noua țară,
Și-mi adă ursitul meu,
Cel lăsat de Dumnezeu.
De-a fi holtei,
De-a fi văduvoi,
Adu-l în ia[1] sară la noi.
De le-i găsi la masă stând
Și din vreun păhar bând,
Zvârle-i păharul din mână.
De le-i găsi la masă mâncând,
Zvârle-i lingura din mână.
De le-i găsi pe pat
Dă-l sub pat.
De le-i găsi pe laiță
Dă-l sub laiță.
De le-i găsi pe cuptori
Dă-l sub cuptori.
De le-i găsi pe vatră
Dă-l sub vatră.
De le-i găsi la masă
Dă-l sub masă.
De le-i găsi la ușă
Dă-l pe ușă,
Și grăbește
De-l pornește
Și mi-l adă ca fecior,
Adă-mi-l iute în zbor
Peste drumuri făr' de glod,

[1] Formă populară pentru *această*

Peste ape făr' de pod,
Peste drumuri făr' opreală,
Peste gard fără zăhală.
A lui rușine să piară,
La noi să vie-n ia sară
Să-ntre-n casă să mă ceară...
Peste câmpuri iepurește,
Prin dumbrăvi și lunci lupește,
Prin păduri fără de sine,
Prin sat fără de rușine.
Și-l ad-anume la mine.
Cu limbile mi-l tot linge,
Cu picioarele-l împinge,
Cu ochii-l ochește,
Cu coada-l pleznește,
Spre mine-l pornește,
La mine-l grăbește,
La mine-l sosește.
Cu dânsul în ia sară
Aeve să mă visez,
Cu dânsul mâni dimineață
Aeve să mă-ntâlnesc,
Cu el să vorbesc
Și să mă ndrăgostesc!

Marian, *Vrăji*, p.29-31. Pătrăuți, Suceava.

121

Ard munții Galareului,
Ba nu ard munții Galareului,
Ci arde turnu bisericii.
Ba nu arde turnu bisericii,
Ci arde clopu în cap la ursâtu mieu.
Ba nu clopu-n cap,
Ci capu-n clop.
Nu capu-n clop,
Ci cămașa pe spate.
Ba nu cămașa pe spate,
Ci spatele în cămașă.
Ba nu spatele-n cămașă,
Ci opincile în picioare.
Ba nu opincile în picioare,

Ci picioare în opinci.
Să aibă foc în clop,
Șoareci în cioareci,
Furnici în opinci.
Să-l ardă,
Să-l muște,
Să-l piște,
Să n-aibă stare, nici alinare
Până la mine n-a plecare.
Cu mine d-înt-un pahar să beie,
Dintr-on blid să mânânce,
Într-un pat să se culce.
Să vie,
Să vie,
Să vie
Fuga ca vântu,
Repede ca gându.
La noapte în vis să-l visez,
Pe mâne dimineață
Anume să-l văd
Și să-l cunosc!

Bârlea, *Cântece*, II, p. 335. De la Mărie Borodi, Berbești, Maramureș.

[Cu zilele săptămânii]

122

Laumă, daumă,
În apa lui Iordan,
Nora lui...
Hurducă-mi-se, burducă-mi-se,
Vestea bună ducă-mi-se
De mândră, de frumoasă,
De harnică și drăgăstoasă.
Unde-i o nevastă mândră și frumoasă
Parcă-i o doniță cenușoasă,
Eu să fiu însă mândră și frumoasă
Și lui *Ion* drăgăstoasă.
Sfânta Vinerere,
Dă mamii un ginere;
Că dacă nu li aduce,
Pe toate posturile mânc de dulce.

Adă-l, Doamne, cu hainele-n dinți,
Cu cămașa în brânci.
Pe sub rădăcini,
Ca nu pe alți creștini.
Sfântă Sâmbătă,
Tu mi-l cumpătă.
Sfântă Duminecă,
Ia-l de mânecă,
Sfântă Luni,
Adă-l prin tăciuni.
Sfântă Marți,
Tu-l desparți:
De frați,
De fărtați,
De părinții lui cei dragi.
Sfântă Miercuri,
Nu-l pierde prin cercuri
Sau prin păduri după iepuri.
Sfântă Joi,
Adă-l la noi!

Frâncu-Candrea, *Românii din Munții Apuseni*, p.182-183. [Transilvania].

[Cu Dracul]

123

Mă luai din casă
Di la masă,
Cu ochii ochind,
Cu sprâncenele amăgind,
Toți feciorii la mine să gândească,
La mine să pornească.
Mă uitai în sus,
Nu văzui nemic;
Mă uitai la răsărit,
Văzui un păr mândru înflorit,
Și su păr era un bou sur mare,
Și pe bou 99 de ucenici negri;
Sângele i-l beau,
Oasele i le sfărmau,
În strat de moarte îl lăsau.

Eu din gură așa am grăit:
- Lăsați, voi 99 ucenici,
Boul ăst bătrân,
Nu-l chinuiți,
Nu-l trudiți,
Sângele nu i-l beți,
Oasele nu i le sfărâmați,
Și vă duceți voi, 99 ucenici,
Une voi veni și eu:
Vă duceți la *Ion*,
Cu 99 ace împungătoare
Împungeți-l,
Străpungeți-l;
Cu 99 suliți însulițătoare
Însulițați-l,
La mine mânați-l.
Că pân' ce veți duce,
Vă făgăduiesc
Și vă voi și da
Pită și sare
Și 25 mătane
De vă duceți
Și mi-l aduceți.
Nu-i dați stare a sta,
Mâncare a mânca,
Popas a popăsi,
Horbe de a vorobi,
Nici cu mamă, nici cu tată,
Făr' cu mine-ntâiași dată;
Nici cu fini,
Nici cu vecini,
Cu drăguțele lui de-a se-ntâlni
Nimic să nu poată povesti
Până la mine a veni!

Marian, *Sărbătorile*, I, p. 130-131.

124

Oschi, oschi,
Scaraoschi!
Cu gura să te învăț,
Cu ochii să nu te văz.

Dimone, spirituș rău,
Mergi la ursitoriul meu
Orișiunde le-i aflare,
Făr' a-i da răgaz în cale,
De păr să-l apuci,
Călare să-l aduci,
Tare ca vântul,
Iute ca gândul,
Peste codri, văi și munți,
Peste ape fără punți,
Și la vatra casei mele
Gol să stea în a lui piele.
Fugi de-aici, dimone, fugi, piere!

Marian, *Descântece*, p. 285. De la Paraschiva dascălului Dumitru Bărboși.

125

Eu scutur parul,
Parul scutură gardul,
Gardul scutură lazul
Lazul scutură glodul,
Glodul scutură pământul,
Pământul scutură lacul,
Lacul scutură pe dracul,
Pe dracul cel mai mare,
Dintre toți dracii mai tare.
- Tu, Velzevule ce ești!
Ieși de unde locuești
Și strigă-ți toți dracii tăi
Mari și mititei,
Mulți ca frunza,
Iuți ca spuza,
Și-i trimite
Cum mai iute,
Prin toate țările,
Prin toate ținuturile,
Prin toate orașele,
Prin toate satele
Și prin toate casele,
Prin toate câmpiile,
Prin toate dumbrăvile,

Prin toate drumurile
Și pe toate cărările,
Prin toate pădurile,
Pe toate plaiurile
Și pe toate potecele,
Și te du și tu cu ei
Și căutați ursitul meu
Ce mi-l dete Dumnezeu,
Ce-i de Dumnezeu ursat,
De buni oameni îndemnat,
Ce-i de ursitori ursit
Și de Dumnezeu menit,
Dar de oameni răi vrăjit.
Căutați-l,
Cercați-l!
De le-ți găsi
C-a fi
Acasă,
La masă,
Cu tată,
Cu mamă,
Cu frați,
Cu cumnați,
Cu surori,
Cu verișori,
Cu surate,
Cu cumnate,
Cu sorioare,
Cu verișoare,
Cu vecini,
Cu străini,
La masă stând
Și mâncând,
Zvârliți-i lingura,
Sfârmați-i strachina.
Să-i pară frații
Și cumnații,
Surorile
Și verișoarele,
Suratele
Și cumnatele,
Părinții,
Vecinii
Și străinii
Ca câinii

Ce hârâiesc,
Ca porcii
Ce grohotesc.
De l-ați găsi la masă
Cu văduve grase,
Cu fete frumoase,
Zvârliți-i lingura,
Sfărâmați-i strachina,
Să-i pară lui
Ibovnicele lui
Cățele burduhoase,
Scroafe răpănoase.
De le-ți găsi pe drum mergând,
De le-ți afla în somn dormind,
Trântiți-l,
Iuțiți-l,
Grăbiți-l,
La Domnica porniți-l!
Cu 99 de picioare
Alergătoare
După dânsul alergați,
Pe sus îl luați,
Spre Domnica îl plecați!
Cu 99 de limbi împungătoare
Și străpungătoare
Împungeți-l,
Străpungeți-l,
La Domnica duceți-l!
Cu 99 de cozi lovitoare
Și pălitoare
Loviți-l,
Păliți-l,
Din față-l loviți,
Din dos îl păliți,
Sângele-i clocotiți,
La Domnica mi-l porniți!
Căutați-l,
Cercați-l,
Curând,
Mai curând,
În astă seară,
De seară,
În astă noapte,
De noapte.
Unde li-ți căta

Și mi li-ți afla
Nu-i dați loc de fel a sta.
De li-ți găsi pe cuptori,
Dați-l jos de pe cuptori.
De li-ți găsi pe vatră,
Dați-l sub vatră.
De li-ți găsi la foc,
Dați-l pe foc.
De li-ți găsi pe pat,
Dați-l sub pat.
De li-ți găsi pe laiță,
Dați-l sub laiță.
De li-ți găsi lângă masă,
Dați-l la mijloc de casă.
De li-ți găsi la mijloc de casă,
Dați-l lângă prag.
De li-ți găsi lângă prag,
Dați-l peste prag.
De li-ți găsi după prag,
Dați-l în ogradă.
De li-ți găsi în ogradă,
Dați-l peste poartă.
Nu-i dați a mânca,
Nu-i dați a lucra,
Nu-i dați a bea,
Nu-i dați a ședea.
În loc nu-l lăsați,
Odihnă nu-i dați.
Nu-i dați a ședea într-un loc
Ca părul pe foc.
Dați-i fiori
Pe subsuori,
Și șoareci
Prin cioareci,
Și furnici
Prin opinci.
Cum arde para focului
În gura cuptiorului,
Așa să-i ardă și lui inima
După Domnica,
După gândul ei,
După traiul ei.
Tu, împăratul dracilor,
Împieliților!
Strângeți pe toți dracii tăi

Mari și mititei,
Iuți și sprintenei,
Și-i trimite-n toate țările,
În toate ținuturile,
În toate orașele,
În toate satele.
Și-unde li-ți găsi
Pe ursitul meu
Dat de Dumnezeu,
De Domnul Dumnezeu dat,
De oameni buni îndemnat,
Pe sus luați-l,
La Domnica porniți-l
Iute ca gândul,
Ușor ca vântul,
Peste codri fără rușine,
Peste câmpi fără pășune,
Peste ape fără vaduri,
Peste garduri fără prilazuri.
Cum n-a avut
Când l-a născut
Mă-sa stare,
Alinare
Și așezare,
Așa să n-aibă și el
Stare
Și-alinare
Pân' mi s-a-porni,
Până n-a sosi
La Domnica cea aleasă
Și frumoasă,
La graiul ei,
La traiul ei,
La cuvântul ei
La toate ale ei!
Tu, -mpărate, să m-asculți
Și ce ți-am spus să nu uiți,
Că de nu-i uita
Și m-ei asculta,
Un hărmăsari negru ca corbul
Și iute ca focul
Din herghelia Vlădichii l-oi lua
Și ți l-oi da.
Și de m-ei asculta,
Un hărmăsari negru ca corbul

Și iute ca focul
Din herghelia împăratului
L-oi lua
Și ți l-oi da.
Tu, -mpărate
Cornurate!
De m-ei asculta
Și m-ei asculta,
Un copil de fată mare,
Nebotezat,
Ne-ncreștinat,
L-oi lua
Și ți l-oi da!
Dar de nu m-ei asculta,
Peste mare poznă-i da,
Că muerea prinde-ți-oi,
Cu fusul morii-npunge-oi,
Ochii din cap scoate-i-oi,
Și-altă poznă face-ți-oi!

Marian, *Vrăji*, p.21-28.

126

Sâmbătă dimineața m-am sculat,
Afară am ieșit,
N-am văzut soarele răsărind,
Ci am văzut 99 de arzoaice venind,
Cu foc încălțate,
Cu foc îmbrăcate,
Cu foc încinse,
Cu foc cuprinse,
Și 99 de stânjeni de pară
Din gură afară.
- Voi, 99 de zmeoaice, unde vă duceți?
- Noi ne ducem să ardem codrul cu lemnele,
Câmpul cu ierbele.
- Voi nu vă duceți acolo,
Duceți-vă la *Ion*;
Pe gură vă băgați,
La inimă vă așezați
Și-i frigeți, și-i ardeți,
Și-i întoarceți ochii lui la ochii mei,
Fața lui la fața mea,

Drumul lui la casa mea;
De departe când m-a vedea
Să-i pară ochii mei ochi de șoim,
Fața mea față de Domn,
Buzele mele faguri de miere.
Cum e ales păunul de toate penele
Și busuiocul din toate buruienele,
Așa să fiu și eu aleasă din toate fetele,
Din toate nevestele,
Din toate preutesele,
Din toate giupânesele,
Din toate cucoanele;
Cum se bate lumea după aur și argint,
Așa să se bată și după vorba mea,
După statul meu,
După jocul meu.
Eu sunt vișin din munte adus,
În fruntea adunării pus.

Gorovei, *Descântece*, p.318-319.
Drabani, Botoșani

127

Frunză verde de alun,
Să viă *Ion* nebun!
Frunză verde lemn de fag,
Ion să moară d-al tău drag!
Frunză verde lemn de sânger,
Să viă *Ion* ca un înger!
Ioane, nu zăbovi,
Scoală-te, nu mai dormi,
Vin' de grab', că te-oi iubi!
Frunză verde dirmotin,
Ioane, vin' să ne iubim!
Foaiă verde mărgărit,
Pentru tine m-am gătit!
Hai, *Ioane*, pui boboc,
Nebun să vii la acest loc!
Nu scutur
Gardul,
Ci turbur
Lacul
Să iasă dracul,

Să-mi aducă
Pe cel drag
Ce l-am fermecat!

Teodorescu, *Poesii pop. rom.* p.376-377.

128

Eu scutur socu,
Da nu scutur socu,
Ci scutur pe Nacu,
Nacu scutură pe dracu,
Dracu scutură pe ursâtu mieu.
De-i în lume, peste lume,
Să vie la mine-anume.
Să n-aivă stare, nici alinare,
Pân' la mine n-a plecare,
Cum n-are apa-n vale
Când cură mai tare.
Nici atâta stare să n-aivă
Fără de mine într-on loc
Nici cât arde-un fir de păr în foc.
Să vie,
Să vie,
Să vie
Fuga ca vântu,
Repede ca gându.
Șoareci în cioareci,
Furnici în opinci,
Foc în clop.

Bârlea, *Cântece*, II, p.333. De la Suzana Borodi, Berbești, Maramureș.

Chemarea lui Teme

129

Ieși, Teme,
Nu te teme!
Ieși de unde ești,

De unde locuiești.
Și te du la *Ionică*,
Pe gura cămeșii te bagă
Și la inima lui te-așează.
Cămașa-i pălăește,
Din somn îl trezește,
La mine-l pornește,
Din lume
Peste lume
La mine să vie anume.
Să nu aibă loc, nici stare,
Până la mine o plecare.
Să nu poată făr' de mine
Precum n-a putut
Mă-sa când l-a făcut,
Cu poalele crunte,
Cu sudori pe frunte,
Cu buzele mușcate,
Cu cozile despletite pe spate!

Marian, *Vrăji*, p.45. Șcheia, Iași.

[Duh curat]

130

Duh sfânt și curat,
Du-te-n lume
Peste lume
La ursâtu meu anume.
Pe gura cămeșii bagă-te,
La inimă așează-te,
Și du dor din doru mieu,
Du-i dragoste din dragostea mea
Și laudă din lauda mea:
De mândră și de frumoasă,
De găzdoaie bună-n casă.
Nu-i da a fi, nu-i da a trăi
Până la mine n-a veni.
Cu mine să grăiască,
Cu mine să se sfătuiască
Cum în lume să trăiască.

Bârlea, *Cântece*, II, p.334. De la Suzana Borodi, Berbești, Maramureș.

131

- Sânt Vasile! m-aș ruga
Pe mine-a mă asculta;
C-astă noapte
Mie poate
Ca să-mi facă
Ca să-mi placă,
Să-mi trimiți un petitor
De la vatră ori cuptor
Cu-n criţar descântător
Aicea la tăitor!
Să-l apuci,
Să-l aduci
Pe-un gătej
Cu pârlej.
Ori pe care din flăcăi
Să-l aduci,
Fie mut, fie ciuntat,
Numai să-mi fie bărbat!
Că eu cruce ți-oi da,
Iar de nu, te-oi blăstăma
Și de rău te-oi însemna!
Și te rog, Sfinte Vasile,
Să-mi aduci unul din sănin!
Amin!

Marian, *Sărbătorile*, I, p.139.
Banat.

132

- Bună seara, Sân Vasile!
Eu nu mă spăl
De zoioasă,
De lepoasă;
Da mă spăl
De ură,
De făcătură,
Să rămân peste un an
Curată,
Luminată,

Ca sfântul soare
Când răsare,
Ca apa din fundul pământului
Curată curgătoare,
Ivindu-se pe fața pământului
La soare.
Eu mă rog, Sfinte Vasile,
Să-mi trimiți ursitul meu
De trei ursite ursat,
De Dumnezeu dat,
De buni oameni îndemnat,
Să-l visez la noapte
Luându-mi inelul meu de sub punte!

Marian, *Sărbătorile*, I, p.133.

[De Sân Toader]

133

Toadere,
Sân Toadere!
Dă cosița iepelor
Ca s-o poarte fetele,
Să crească lungă ca ața,
Moale ca mătasea,
Și cosița fetelor
Dă s-o poarte iepele!

Marian, *Sărbătorile*, II, p.68.

134

Ca floarea de corn să fie
Scumpa noastră veselie.
Cum stă faptnica pe punte
Să stau și eu așa în frunte.
Dar și acest cimbrișor
S-atragă voinici cu dor,
Cari îi aștept după ușor!

Marian, *Sărbătorile*, II, p.58.
Moldova.

135

Oman mare,
Domn mare!
Eu îți dau ție pâne și sare
Iar tu dă-mi o coadă de păr mare!

Marian, *Sărbătorile*, II, p.63.

Înfigerea cuțitului

136

Eu nu-nfig acest cuțit
Nici în lut, nici în pământ,
Ci-l înfig în inima
Celui ce mi-i împărțit.
Sâmbătă sară
Am ieșit afară
Și m-am uitat la deal
Și n-am văzut nemică,
Și m-am uitat la vale
Și iar n-am văzut nemică,
M-am uitat la asfințit
Nici atâta n-am văzut,
M-am întors spre răsărit
Și-ntr-acolo am văzut
Pajură împăjurată,
Cu foc îmbrăcată,
Cu foc încinsă,
Cu foc cuprinsă.
Și cum am văzut-o
Am și întrebat-o:
- Unde mergi tu, pajură,
Așa de-mpăjurată
Și-așa de înfocată,
Cu foc încinsă,
Cu foc cuprinsă?
- Mă duc codrii să-i pârlesc,
Câmpii ca să-i vestejesc,
Văile ca să le sec
Și pietrele să le crăp!
- Lasă codrii să-nfrunzească,

Câmpiile să-nflorească,
Văile ca să-nverzească,
Pietrele să se mărească!
Da te du la omul meu,
Ce-i ales de Dumnezeu
Și mie dat,
De oameni buni îndreptat,
Și cu foc îl îmbracă,
Și cu foc îl înfoacă,
Și cu foc îl încinge,
Și cu foc îl strânge,
Și cu foc îl cuprinde,
Și cu foc îl aprinde.
Focul pe gura cămeșii îi bagă
Și la inimă i-l așează.
De l-ai găsi dormind,
De l-ai găsi mâncând,
Din somn să mi-l trezești,
De la masă să-l stârnești
Și spre mine să-l pornești,
Să-l aduci, să mi-l grăbești
Prin pădure fără sine
Și prin sat fără rușine,
Prin poeni fără de drum,
Prin câmpii fără cărări,
Pe drumuri fără de gloduri
Și prin ape fără poduri,
Peste garduri
Fără prilazuri.
Și de l-ai găsi
La mese-ntinse,
Cu făclii aprinse,
La neveste grase
Și fete frumoase,
Să-i pară cățele viermănoase,
Numai eu să-i par frumoasă,
Numai eu să-i fiu aleasă.

Marian, *Vrăji*, p.36-38. Pătrăuți, Suceava.

[Cu Brâul]

137

Brâu brâușor!
Fă-te șărpușor,

Fă-te laur balaur
Cu solzii de aur.
Și cum te-oi încinge
Tu mi te descinge,
Și mergi dup-ursitul meu
Cel lăsat de Dumnezeu
La o casă și la doauă
Până-i ajunge la noauă.
Dacă nu l-ai întâlni,
Dacă nu mi l-ai găsi,
Să te duci l-a noua țară
Și mi-l adă în ia sară,
Și mi-l adă fără sine
Și fără leac de rușine.
Nu-i da a trăi,
Nu-i da a grăi
Cu văduve grase,
Cu fete frumoase,
Cu părinți în casă.
De-i pe pat
Dă-l sub pat.
De-i la masă
Dă-l sub masă.
De-i pe laiță
Dă-l sub laiță.
Unde i-s picioarele
Pune-i capul,
Iar unde-i capul
Pune-i picioarele.
Să n-aibă stare
Și-alinare
Cum n-a avut
Maică-sa când l-a născut,
Cu sudori de moarte,
Cu poalele încruntate,
Cu sudori pe frunte,
Cu vinele toate ude...
Cum s-a sbuciumat maică-sa
Pân' ce l-o născut,
Așa să se zbuciume și el
Pân' ce n-a veni la mine.
Iar la mine dac-a veni,
Eu cu dânsul când voi grăi
Ca cu miru l-oi mirui,
La dânsul când oi căta

Ca cu busuioc l-oi sufla,
Și la dânsul când oi râde,
Să-i pară
Că eu galbeni i-aș întinde!

Marian, *Vrăji*, p. 42-43
Stulpicani, Suceava

138

Brâne, brânișorul meu!
Fă-te șarpe laur,
Șarpe balaur,
Cu solzii de aur,
Cu totul de aur,
Cu 24 picioare mergătoare,
Cu 24 limbi împungătoare,
Cu 24 aripi zburătoare.
Brâne, brânișorul meu,
Pas la ursitorul meu!
De-a fi în sat aice,
De-a fi la al doilea,
De-a fi la al treilea,
De-a fi la al patrulea,
De-a fi la al cincilea,
De-a fi la al șaselea,
De-a fi la al șaptelea,
De-a fi la al optulea,
De-a fi la al noulea,
De-a fi ori și unde ar fi,
Cu limbile să-l împungi,
La inimă să-l străpungi
Și la mine să-l aduci,
Și cu solzii să-l solzești,
Și la mine să-l pornești!
Eu nu strâng aice brâul meu colac
Ci aduc ursitorul meu în cai de olac,
Prin târg fără de rușine,
Prin codru fără de sine!
Eu nu înfig aice acul în brâul meu,
Ci o săgeată în inima ursitorului meu!

Marian, *Descântece*, p. 287-288.

Nu scutur sacu,
Scutur ortacu
Să n-aib-a mânca,
Să n-aib-a lucra
Până la mine-o pleca.
Să n-aibă cină,
Să n-aibă hodină,
Până la mine să vină.
Să n-aib-a durmi,
Să n-aib-a hodini
Până la mine-a veni,
Că pin toate oasele-l împung,
Pin toate-l străpung,
Mai vârtos prin vâna de jos.

Brâu, brâușoru meu,
Eu te țâp pă coș,
Tu să te faci cocoș,
Cu ăripile de fer,
Cu chicu de oțel.
Cu îripile să-l sbicești,
Cu chicu să-l chicuești,
Să-mi spui adevărat
Cine-o fi soția mea;
În vis să-l visez,
Aeve să-l și văz.
Toată lumea are soț,
Numai eu n-am soț.
Ăsta-i cu soț,
Ăsta-i cu soț,
Ăsta-i cu soț,
Ăsta-i cu soț,
Ăsta-i cu soț,
(Se fac cinci perechi de degete)
Aducă-l Dumnezeu
Cine-o fi al meu.
Aducă-l Dumnezeu
Cine-o fi al meu.
În vis să-l visez,
Aeve să-l și văz.

Conea, *Clopotiva*, II, p. 467-468.Sâmziana Simonesc, 72a. Clopotiva, Hunedoara.

La mine s-o trimiți,
Cu aripele s-o pleznești,
La mine s-o pornești,
Să nu-i vie a dormi,
Să nu-i vie-a hodini
Pân la mine n-a veni.
În vis să o visez,
Aievea să o văz.
Să se bată ca unda de mare,
Ca săul de crepare;
Să-i vie a muri, a plezni,
Pân la mine n-a veni.

Rusu-Borșianu, *Descântece*, p.29.

[Cu ulcica]

142

Eu nu-nvârt ulcica,
Ci-ntorc gândul
Și cuvântul
Și inima lui *Nicolae* cu totul
De la alte fete spre mine,
Să par din față
Cuconiță,
Iară din dos păuniță.
Câți în urmă mi-or călca
Toți m-or lăuda,
Cu dânșii-oi juca,
În gură m-oi săruta.
De mână că m-or lua,
Cu dânșii m-oi desmierda.

Marian, *Vrăji*, p.49. Mitocul-Dragomirnei, Suceava.

143

Fierbe, ocnă, clocotește,
Pământul mi-l coșcovește
Și iarba mi-o dogorește,

140

N-arunc brâu în Ana,
Numa arunc un cocoș
Cu cicu dă fier,
Cu ăripili dă lemn,
Cu măsăli dă oțăl;
S-să ducă la soțu lu Ana,
Cu cicu să-l ciocniască,
Cu ăripile să pălăpăiască,
Dân somn să-l pomeniască,
La Ana să-l porniască;
Să nu poată lucra,
Să nu poată mânca
Pân la Ana va pleca.
Cu nima să nu zborască
Pân cu Ana s-să-ntâlniască.
D-o fi dân sat,
Să vină dăzmățat,
În vis să-l visădz
Ș-aievia să-l văd.
D-o fi legat,
S-să dăzliege.
D-o fi dăzlegat,
S-să prolege.

Emil Petrovici, *Folclor*, *A.A.F.* 3 (1935) p. 116. Păuna Râncu, 50 a. Șopotu Nou, Caraș-Severin.

[Cu coșul]

141

Tu, coș, să te faci cocoș,
Cocoș mare praur
Cu coada de aur,
Și creasta dumitale
Să se bată ca unda de mare;
Să umbli și-n lung și-n lat
Și la noi în sat
Până-i găsi scrisa *Mariei*.
Cu ciocul să o ciocnești,
Din somn să o trezești,

Pre *Ion*, la mine-l pornește.
Ion să nu poată bea,
Nici să nu poată mânca,
Pân' la mine n-a pleca;
Să nu poată hodini
Pân' la mine n-a porni
Și la mine n-a veni
Cu mine-a se drăgosti,
Cu mine-a se libovi.

Marian, *Vrăji*, p. 56. Stulpicani, Suceava.

[Cu vârtelnița]

144

Nu învârtesc vârtelnița,
Ci învârtesc mintea lui *Ion*
Și gândul lui.
Să n-aibă stare,
Nici alinare
Pân' la mine n-a vini,
Pân' cu mine s-a-ntâlni,
Pân' cu mine n-a grăi.
N-aibă stare, nici alinare
Atâta într-un loc,
Cât arde un fir de păr în foc.
N-aivă fată frumoasă,
N-aivă văduvă rămasă.
N-aivă mamă,
N-aivă tată.
N-aivă cu nime a fi,
N-aivă cu nime-a grăi
Pân' la mine n-a vini
Și cu mine n-a grăi.

Bârlea, *Cântece*, II, p. 336. Părasca Perta, 80 a. Botiza, Maramureș.

[La răchită]

145

Bună seara, răchită verde înflorită,
Cu pară de foc încinsă,
Cu a mea dragoste cuprinsă.
Așa să-l cuprindă pe ursâtu meu
Doru meu și dragostea mea,
Cum o cuprins pe nouăzeci și nouă de mame
Arșiță și țâță și dor de coconii lor,
Cum o cuprins pe nouăzeci și nouă
De prunci mici dor de țâță,
Dor de mamele lor.

Bârlea, *Cântece*, II, p. 334.
Berbești, Maramureș.

[Adunarea dragostilor]

146

Plecă *Ion*
Pă cale, pă cărare,
Să-ntâlni cu dragostile toate
'N cale.
Cu dragostile,
Cu drăgostițele;
Cu mândru,
Cu mândrețele.
Cum îl văzură pă *Ion*,
În brațe-l luară,
Și-i pusără
Soarele-n piept,
Luna-n spate;
Doi luceferi
În doi umerei,
De se uita toată lumea
Și țara la ei;
Măi cu foc,
Cu-ncingere
Și cu aprindere *Maria*.
Care, cum i-o auzî sfatu,

Să zâcă că e-mpăratu;
Care, cum i-o auzî cuvântu,
Să zâcă că e uns cu untu.
În față i-o căta,
În urmă i-o călca,
În gură l-o săruta.
Buzăle lui *Ion*
Sunt unsă cu miere,
De să uită lumea
Și țara la iele;
Ochișorii lui
Sunt doi luceferei,
Să minună lumea
Și țara la iei.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 2, p.1560. De la Ilinca lui Ioneață, Cernișoara, Vâlcea.

147

Azi, sunt Joi-Joițele,
Mai sus floriuțele.
Sus fusără,
Jos se lăsară,
În brațe mă luară,
În jeț m-așezară,
Gură de pâine-mi făcură,
Ochi de mir,
Sprâncene de fir;
De mine să se mire
Și tânăr,
Și bătrâne,
Și priotese,
Și diaconese;
Ochi de mir,
Sprâncene de fir,
Să se mire și mic și mare,
Mai vârtos *Ion*,
Toți popii,
Toți protopopii,
Toți tinerii,
Toți bătrânii.
Ca calu în erghelie.

Ca mătasa-n prăvălie
Și banii-n zarafie,
Așa să fie *Maria*
În seamă băgată*
Și de lume întrebată.
De toată lumea,
De toată mulțimea
Să fie văzută
Și auzită.
De sus până jos măsurată
Și în seamă băgată,
Și cele rele să fie ca niște mături deslegate,
În gunoaie aruncate.
Iar eu să fiu peste fete și neveste,
Căpitan peste ele toate.
- Răsai, soare frățioare,
Cu patruzeci și patru de răzișoare!
Cu stele pe picioare,
Soarele-n piept,
Luna în spate,
Cu doi luceferei
În doi umerei,
Să cate toată lumea
Cu drag la ei!
Între sprâncene îmi puse
O chită de micșunele,
Se uita lumea cu drag la ele!
În buze îmi puse,
Doi faguri de miere,
Să uita toată lumea cu drag la ei,
Când vorbește
Parcă zâmbește!
Cum aleargă copilul la țâță
Și mă-sa la copil,
Și cum nu poate mama mânca fără copil,
Așa să nu poată *Ion* fără *Maria*.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.672-673. De la Ioana Măldăianca, Roșiorii de Vede, Teleorman.

* Transformarea genului din masculin în feminin am săvârșit-o pentru a nu crea dificultăți în înțelegerea textului. Sublinierile sunt ale noastre pentru a marca intervenția în text (n.e.).

148

Bucium de aur scrisu-l-am,
În dreapta pusu-mi-l-am.
Telincă de aur scrisu-o-am,
În stânga pusu-mi-o-am.
Din bucium am buciumat,
Din telinc-am telincat,
Dragostile mi-am strigat.
Toate noroadele au stat
Și la mine s-au uitat,
Și din gur-au întrebat:
- Cine buciumă,
Cine trâmbiță?
Ce crăiasă,
Ce-mpărătească?
- Nu-i crăiasă,
Nici împărătească,
Că-i *Ana* cea frumoasă,
Dintre fete cea mai aleasă!
Scoate vornici din vornicie,
Și dascăli din dăscălie,
Și preoți din preoție
Și-mpărați din împărăție,
Ca ea nime să nu fie!

Marian, *Vrăji*, p.116-117. Boian, Transilvania.

149

Sântă Marie, sântă de tine!
Eu nu calc degetele tatălui
Ci calc fetele satului,
Le calc să fie călcate
Și-napoia mea lăsate.
Cu dreptul că le-am călcat
Și-napoi că le-am lăsat,
Și cu stângul am păsit
Și-nainte le-am ieșit...
Dănilaș, Dănilaș!
Descalică la oraș
Și-mi dă mie cheile
Să descui cămările,

Ca să-mi scot dragostile
Din cinstea icoanelor,
Din fața cucoanelor,
Din pălăriile flăcăilor,
Din cușmele bărbaților,
Din cozile fetelor,
Din cârpele nevestelor.
Și cum e mai sus
Cununa gardului
De fața pământului,
Așa să fiu și eu mai presus,
Mai cinstită
Și mai iubită
Decât toate fetele
Și toate nevestele!

Marian, *Vrăji*, p.52-53. Pătrăuți, Suceava.

150

Duminică dimineață m-am sculat,
La fântână am alergat
Și acolo am văzut o corabie.
Dar în corabie ce era?
Era dragostea cu dragostele,
Și frumusețea cu frumusețele,
Ochioasa cu ochii,
Sprincenata cu sprincenele,
Genata cu genele,
Albeața cu albețele,
Roșața cu roșețele,
Mintoasa cu mințile.
Dragostea mă îmbrăca,
Frumusețile mă-ncingea.
Em am cerut ochii și mi i-a dat,
Am cerut mințile și mi le-a dat,
Am cerut roșața și mi-a dat-o,
Am cerut albețele
Și mi le-a încredințat mie.
Cum se alege soarele din toți nourii,
Așa să fiu și eu aleasă
De toți boierii
Și de toate cocoanele,

De toți flăcăii
Și de toate domnișoarele.
Cum îi apa dimineții
Și busuiocul de drăgălaș,
Asemenea să fiu și eu.

Gorovei, *Descântece*, p.316-317. Nicorești, Galați.

[De joc]

151

Fugiți, ciute
buite,
coșnițe sparte,
peste gard aruncate,
de feciorii satului uitate,
că vine
un vișin învișinit,
de la munte arăduit,
în fruntea dantului gătit,
cu feciorii satului
în fruntea dantului.

Comoara satelor, 2 (1942), nr.3, p.40. Floare Bonciu Tămășești, Hunedoara.

152

Fugiți, ciuhe hâde
Și ciuhe spurcate,
Că vine floarea florilor,
Giucătoaria feciorilor!
Floare-nflorită,
În mnijlocul dantului răstădită,
De tăț feciorii giucată,
În mijlocu dantului aruncată!
Apă sfântă,
Fă-mă fată mândră!
Apă curgătoare,
Fă-mă fată giucătoare!

Unde-oi sta
Să strălucesc
Ca sfântu soare!
Sântă Marie, Maică sfântă,
Spală-mă cu apă mândră,
Unde-oi sta
Să fiu ca o țântă.

Scurtu, *Cercetări*, A.A.F., VI (1942), p.139. Mărică Coțan, 70 a. Gherța Mare, Satu Mare.

153

Sfinte Dumineci (ori ce zi va fi),
Înaintea mea vă duceți,
La toți feciorii umblați,
Pe picioare îi călcați,
Pe umeri îi apăsați,
La inimă îi săgetați.
Pe toți îi înturnați
Cu vorbe bune,
Cu cuvinte bune,
Niciunul să nu poată păși
Pân' la mine vor veni
De mâna dreaptă să mă ia,
În fruntea dantului să stea
Și să joace tot cu mine
Până s-o însera bine.
- Sfinte soare,
Sfânt Domn mare,
Spre față - de la pământ.
Ci rădic cercul tău
În capul meu.
Ridic razele tale
În genele mele.
Sfinte soare,
Sfânt Domn mare,
Ai 44 de răzișoare:
Patru mi le dă mie
Celelalte ține-le Sfinției tale.
Doauă mi le pune în spinare,
Două pe obraz și gene.
Toți feciorii să grăbească

Cu mine să se întâlnească,
Și să joace tot cu mine
Până s-o însera bine.

Ghiluşul, 1 (1913) nr. 3-4, p. 31-32. Valeadeni, Caraș-Severin.

[De ieșit din urât]

154

Mă sculai azi de dimineață,
Pe rouă, pe ceață, mai de dimineață;
Plecai din pat de aurel,
Pe ușe de argințel,
Pe potecă necălcată,
Pe rouă nescuturată.
Roua o scuturai,
Dragostile le adunai,
În năstrăpioară le băgai,
În glasuri de cântători,
În miroasele de flori.
Când cocoșii cântară,
Dragostele se adunară,
În năstrăpioara mea se băgară.
Maica Precesta m-a zărit,
Din poarta cerului s-a scoborât,
Rochița-n brâu a sumețit,
Către mine așa a grăit:
- Am venit dragostile să ți le dau,
Urâturile să ți le iau;
Și să pleci cinci-cincit,
Și să-mi pleci pom înflorit.
Maica Precesta ce mai făcea:
De mâna dreaptă mă lua,
În Iordan mă băga,
În râul lui Iordan,
În fântâna lui Adam.
Mă spăla pe cap
De peri de țap,
Pe trup
De peri de lup,
Pe picioare
De păr de cățele,

Pe nările nasului
De cojile racului.
Și m-a spălat,
Și m-a luminat.
Și mi-a pus ochi de mir,
Sprâncene de fir,
Gură de mărgăritar,
Ochi pahar de cleștar.
Mi-a uns fața cu mură,
Să mă sărute toți în gură;
Mi-a uns fața cu miere,
Să mă lingă toți pe piele;
Mi-a uns-o cu unt,
Să mă-ntrebe toți de cuvânt;
Vorbele mi le-a făcut ca vinu,
Ale oamenilor ca pelinu;
Vorbele mi le-a făcut ca apa,
Ale oamenilor ca otrava;
Vorbele mi le-a făcut ca mierea,
Ale dușmanilor ca fierea.
Nici p-aia nu s-a lăsat:
De mâna dreaptă m-a luat,
Pe cal alb m-a aruncat,
În ulița Raiului m-a băgat
Și din gură a strigat:
Cum e calul alb din herghelie
Și argintu la domnie
Și mătasea roșie-n prăvălie,
Așa dragostea să fie,
Urâtu să nu mai vie.
Întorc urâtu
De nu-l mai coprinde pământu,
Și aduc dragostea
De n-o mai cuprinde pajiștea.
În ulița Raiului iar mergea
Ș-ncepea a striga:
- Ascultați, lume, și țară,
Ce e pe ulița voastră iară:
Iacă, soarele și luna!
Nu e soarele și luna,
Și e *Ileana* cu lumina.
Eu i-am pus în cap luna cu stelele.
În piept soarele cu razele;
Împrejurul picioarelor sale
I-arunc stele mărunțele,

Lumea să se ție după ele.
Șase fete frumoase
Și luminoase
Îi ieșea înainte:
Una cu bogățiile,
Alta cu averile,
Alta cu aur și cu argint,
Cu bunu de pe pământ;
Ce voi cere la Dumnezeu să-mi dea,
Urâtu să nu mai stea.
Dar nici p-aia nu mă lăsa:
Într-un pisc înalt mă suia,
Cu picioarele mă punea
P-un buștean
De leuștean.
Cu buciumul buciuma,
Cu fluieru-mi fluiera,
Dragostele mi-aducea
De unde erau luate,
În mormânt aruncate.
Câte legate-deslegate,
Câte unite-desunite,
Că de mine sunt gonite.
Cum e calul alb în herghelie,
Cum e mătasea roșie în prăvălie
Și argintu la domnie,
Așa dragostea să fie.
Întorc urâtu
De nu-l coprinde pământu.
Ea l-a dat cu una,
Eu l-întorc cu două;
Ea l-a dat cu două,
Eu l-întorc cu nouăzeci și nouă;
Îl întorc cu zece, o sută, o mie,
De casa fermecătoarelor să se ție,
Urâtu să nu mai rămâie.
Leac de la nouăzeci și nouă de părți;
Dar mai vârtos
De la Isus Hristos.

Bălășel, *Versuri*, p.80-84. De la G. Florescu Vâlsănești, Vâlcea

Mă sculai,
Mânecai,
În sfânta Joi de dimineață
Rouă
Nouă
Scuturai,
Dragostile le adunai,
În astă apă le băgai;
Cu ea pe ochi *Ileana* când s-o spăla
De toate urâciunile s-o curăța,
Înaintea tuturor s-o lumina:
Ca ceru cu stelele
Ca soarele cu razele,
Ca focu în casele;
Și-oi face buciumel
De aurel,
Prin toate florile oi buciuma,
Toate dragostile le-oi aduna,
Și în apă le-oi băga;
Ileana când s-o spăla
De toate urâciunile s-o curăța,
Înaintea tutulor s-o lumina:
Ca ceru cu stelele,
Ca soarele cu razele,
Ca focu în casele.
Și-oi lua din cap
Piele de țap,
După trup
Cojoc de lup,
După țâță
Piei de mâță,
După picioare
Piei de viezure,
Și-oi spăla și-oi curăța,
Și pe *Ileana* oi lumina.
Și-oi face sprâncene de fir,
Fața de trandafir,
Glasu de albină,
Gura de stupină,
Limba de faguri de miere,
Cu cine o vorbi
De inima tutulor s-o lipi;
Cine-o vedea,

Pâine cu miere o mânca;
Pe dinaintea cui o trece,
Inima la toți să sece.
Se sculă *Ileana* în sfânta joi de dimineață
Din pat de aur,
Din țoale de mătase,
Și plecă pe cale,
Pe cărare,
Tot plângând
Și suspinând.
Se-ntâlni cu Maica Precesta-n cale.
Maica Precesta l-auzia [*o auzia*]
Și-l [*o*] întreba:
- Ce plângi, *Ileană*, și te vaeți?
- Cum n-oi plânge
Și cum nu m-oi văeta,
Că toată lumea m-a urât,
M-a părăsit,
Mai vârtos *Tudor*!
Maica Precesta îi zicea:
- Du-te le *Tudora** ,
De mână te-o lua,
În râu Iordanului te-o muia,
Cu steba de busuioc te-o spăla,
De toate urâciunile te-o curăța:
De tină, de rugină,
De găinați de găină,
De rugina fiarelor,
De urâtu oamenilor;
Ca soarele te-o lumina,
Ca soarele cu razele,
Ca ceru cu stelele,
Ca focu în casele.
Amin.

Bălășel, *Versuri*, p.77-80. De la Tudora Lăzăroiu, Bogdănești, Vâlcea.

* numele descântătoarei.

Sinecai,
Mânecai,
Dimineața mă sculai
Înaintea cântătorilor,
Înaintea zorilor,
Înaintea boarilor,
Înaintea clopotelor,
Înaintea toacelor,
Înaintea fetelor,
Înaintea nevestelor,
Pe rouă nestrecurată,
Pe cărare neumblată.
La râul Iordan am alergat,
Apă de dragoste mi-ani luat.
La râul de râu
Cu stropii de mir,
Cu unda de vin,
Cu bicășeii de tămâie,
Cu țermurii de hârtie,
Apă de dragoste mi-am luat,
Înapoi m-am înturnat
Voioasă,
Sănătoasă,
De toți jucată,
De toți lăudată.
Când am fost la miez de cale,
De cărare,
Înainte mi-au ieșit,
Pe loc m-au oprit
Nouăzeci și nouă merișoare,
Nouăzeci și nouă frunzișoare,
Nouăzeci și nouă rândunele,
Nouăzeci și nouă păsărele.
Mândru cânta,
Mândru sălta,
Mândru ciripea
Dragostea mea,
Dragostele mele,
Blândețele mele,
Jocurile mele.
Iar când m-am uitat înapoi,
M-am văzut rău îmboțită
Și rău gârbovită,

De picioare-mpiedicată,
De gură legată,
De nas cârnită,
De urechi asurzită,
De ochi înholbată,
De păr înnodată,
Butuc făcută,
Jos căzută...
Începui a mă cânta
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ,
Cine m-a auzi
Doar mi-o folosi!
Nimeni nu m-aude,
Toate parcă-s surde,
Numai Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului,
Decât loc m-a auzit,
Înainte mi-a ieşit,
Haine albe-ntinsu-mi-o
Şi calea cuprinsu-mi-o:
- O, copila mea frumoasă,
Tu, Săftică drăgăstoasă !
Nu te cânta,
Nu te văeta,
Că curând înapoi m-oi înturna,
Un canceu cu flori în mână oi lua
Şi mândru ţi-oi descânta,
Mândru ţi-oi înturna,
În dragoste te-oi băga !
Cuc viu în cap
Scrie-ţi-oi
Şi pune-ţi-oi,
Pe umerele
Două luceferele
Scrie-ţi-oi
Şi pune-ţi-oi,
În haine stele
Mărunţele,
Scrie-ţi-oi
Şi pune-ţi-oi,
În cosiţa Ilenei
Cosânzenii
Sui-te-oi.
Pe uliţa satului te-oi lua,

Calul s-a sumuța,
Cuc viu din cap va cânta,
Pe toți feciorii va deștepta;
Pe garduri s-or aburca,
Pe cotețe s-or înălța,
Toți la tine s-or uita,
Toți or întreba :
- Ce doamnă ? Ce crăiasă ?
Nu-i doamnă, nici crăiasă,
Că-i Săftica cea frumoasă !
Aide, feciori să o luăm,
Aideți toți să o jucăm
Înaintea dantului
Și-naintea jocului !
Cum e mai ales grâul de sămânță
Din toate buruienile,
Așa am să fiu eu mai aleasă
Și mai frumoasă decât toate fetele !
Cum e mai ales păunul decât toate păsările,
Așa să fiu eu mai aleasă
Și mai frumoasă decât toate fetele !

Marian, *Sărbătorile*, III, p. 104-106. Transilvania

157

- Bună dimineața, apă albă !
Mulțumim dumitale, *Ileană*!
De ce ești neagră și pârlită ?
- Sunt neagră și pârlită
De dat, de fapt,
De făcut, de urât.
Am venit să-mi dai și mie
Apă limpede să mă spăl,
Să mă curăț de dat, de fapt,
De făcut, de urât.
Cum speli malurile de tină
Și pietrele de rugină,
Așa să mă speli și pe mine
De dat, de fapt, de urât.
- U !!! Mă uitai pe apă-n sus,
Văzui urâtul cu pe urâta
Că ieșise pe uscat și se dete peste cap,

Și plecând spre casa cui mi-a dat
S-o făcut un lup turbat
Și s-o dus din vad în vad
Pân-la ușa cui mi-o dat,
Și-o intrat în casa ei,
Și s-o uitat în pat
Și-o urlat ca un lup turbat,
Și-o căzut pe casa ei
Și pe bărbatul ei,
Și pe copiii ei,
Și pe vitele ei,
Și pe dragostea ei,
Și pe toate lucrurile ei !
- A !!! Mă uitai pe apă-n jos
Și văzui dragoștile și cu iubuștile
Venind la mine,
Dragoștile mă-mbrăcară,
Iubuștile mă-ncălțară,
De mână mă luară,
Pe scări de aur la Maica Domnului
Mă-nălțară.
Și ea cum mă vede mă miluiește,
Toată lumea cu drag la mine privește !

Rusu-Borșianu, *Descântece*, p.42-43.

158

S-a sinecat,
S-a mânecat
Mărioara cea isteață
Sâmbătă des-demineață
Pe cărarea lui Traian,
La pârâul lui Iordan,
Apă limpede să-și iee
De ură ca să se spele.
La pârâu nu s-o putut
Nicidecum apropia,
Că era tinos, glodos,
Și-napoi că s-a întors.
Nime n-o văzut-o,
Nime n-o auzit-o,
Numai pizmașele

Și cu vrășmașele,
Numai ele c-au văzut-o,
Numai ele au auzit-o.
Și după ce-o auzit,
Înainte i-o ieșit,
Butuc mare o luat,
În cale-i l-o aruncat,
De picioare-o-mpiedicat-o,
De mâni o legat-o,
De gur-o amuțit-o,
De ochi o orbit-o,
De urechi o asurzit-o,
Și-o prins *Mărioara* a se tângui
Și-a se glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ.
Nime n-o văzut-o,
Nime n-o auzit-o,
Numai Maica Domnului
Sus, din naltul ceriului,
Numai ea c-o văzut-o,
Numai ea c-o auzit-o,
Și pe nume c-o strigat-o,
Și din gură o-ntrebat-o :
- *Mărioară*, ce mi te tânguiești,
De ce mi te glăsuiești
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ ?
-Da cum nu m-oi tângui,
Și cum nu m-oi glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ,
Că m-am sinecat
Și m-am mânecat
Sâmbătă des-dimineață
Pe cărarea lui Traian,
La pârâul lui Iordan,
Apă limpede să-mi iau,
De ură ca să mă spăl;
La pârâu nu m-am putut
Nicidecum apropia,
Că a fost tinos, glodos,
Și-napoi că m-am întors;
Nime nu m-o văzut,
Nime nu m-o auzit,
Numai pizmașele

Și cu vrăjmașele,
Numai ele m-o văzut,
Numai ele m-o auzit;
Și pe loc cum m-o auzit,
Înainte mi-o ieșit,
Butuc mare o luat,
În cale mi l-o aruncat,
De picioare m-o împiedicat,
De mâni m-o legat,
De gură m-o amuțit,
De urechi m-o asurzit
Și de ochi că m-o orbit !
Auzind Maica Domnului
Sus din naltul ceriului,
La *Marioara* lung că s-o uitat
Și așa i-o cuvântat :
- Taci, *Marioară*, nu te tângui,
Nu mi te mai glăsui
Cu glas mare până-n ceri,
Cu lacrimi până-n pământ,
Că eu sunt vrednică
Și puternică
Să te lecuiesc
Și să-ți folosesc !
Și-ndată cum o vorbit,
Scară de aur o slobozit,
Pe dânsa s-o scoborât
Și-nainte i-o ieșit,
De mâna dreaptă o luat-o,
După soare o-nturnat-o
Și-amândouă apoi pornit-o
Pe cărările lui Traian,
La pârâul lui Iordan.
Cum o sosit la pârâu,
Maica Domnului
O băgat-o până-n brâu
În apa Iordanului,
Și-o prins apoi a o spăla,
Cu bani de argint a o săpa,
Cu greblă de busuioc a o grebla,
Cu pană de păun a o mătura,
Cu pene de cuc a o netezi.
Bine spălatu-o,
Bine limpezitu-o,
Din vârvul capului

Până-n cununele unghiilor.
Bine spălatu-o,
Bine limpezitu-o
De ură,
De pâră,
De adusuri,
De supusuri,
De făpturi,
De daturi,
De strigări,
De căscări,
De uriciuni de pe lume.
Cunună de spini de pe capul ei
Luatu-i-o,
Cunună de aur pe capu ei
Pusu-i-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Ochi de budiheci din capul ei
Scosu-i-o,
Ochi de șoim în capul ei
Pusu-i-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Piele de broască râioasă
De pe fața ei
Luatu-i-o,
Soarele și luna de pe fața ei
Scrisu-i-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Dinți de os din gura ei
Scosu-i-o,
Mărgăritari în gura ei
Vărsatu-i-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Glas de cuc în gura ei
Pusu-i-o,
Faguri de miere sub limba ei
Întocmitu-i-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Din cămeșă de spini desbrăcatu-o,
În cămeșă de păioară îmbrăcatu-o,
De ură curățitu-o,

De dragoste încărcatu-o,
Din brâu de șerpe descinsu-o,
Cu brâu de mătasă încinsu-o,
De ură desbrăcatu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Din opinci de plotun
Descălțatu-o,
În cisme galbene
Încălțatu-o,
De ură curățitu-o,
De dragoste încărcatu-o.
De mâna dreaptă luatu-o,
Pe țărmură de mărgăritari
Aruncatu-o,
De ură descărcatu-o,
De dragoste încărcatu-o.
Pe cal alb încălicatu-o,
După soare înturnatu-o,
De ură descărcatu-o,
De dragoste-ncărcatu-o.
Bucium de aur în stânga
Datu-i-o,
Bici de foc în dreapta
Pusu-i-o,
De ură descărcatu-o,
De dragoste încărcatu-o,
Și-a prins *Mărioara* cu biciul a plezni
Și-a trăzni,
Toată lumea a o stârni,
Cu buciumul a buciuma,
Dragostile a striga :
De la-mpărați cu-mpărătese,
De la miniștri cu ministrese,
De la baron cu baronese,
De la preoți cu preotese,
De la domni cu domnișoare,
De la boeri cu cucoane,
De la miri cu mirese,
De la vornici cu vornicese,
De pe pălăriile flăcăilor,
De pe cosițele fetelor,
De pe stratul cu florile,
De pe câmpia cu ierburile,
De pe toate florile,
De pe toate ierburile,
De pe toate pânele,

De pe toate holdele.
Și a prins lumea a s-aduna
Și din gură a-ntreba:
- Cine vine,
Cine vine ?
Ce-mpărătească,
Ce ministreasă,
Ce baroneasă,
Ce preoteasă,
Ce cucoană,
Ce domnișoară,
Ce vornicească,
Ce mireasă ?
- Nu e-mpărătească,
Nici ministreasă,
Nici baroneasă,
Nici preoteasă,
Nici cucoană,
Nici domnișoară,
Nici vornicească,
Nici mireasă,
Că e *Mărioara* cea frumoasă,
Dintre toate cea mai aleasă !
Cine o vedea din dos
Căta s-o vadă și din față,
Cine o vedea din față
Căta s-o vadă și din dos.
Iar care n-o putea vedea,
Pe degete se-ntindea
Și-nlăuntru-și răspundea :
- Ea să drăgostească,
Ea să lăbostească...
De astăzi înainte
Ea să fie cea mai cuminte,
Cea mai deșteaptă
Și mai înțeleaptă,
Cea mai frumoasă
Și mai aleasă.
Pecum îi ales cucul
Dintre toate păsările,
Și păunul
Dintre toate gobăile,
Și busuiocul
Dintre toate florile,
Și argintul

Din aramă,
Așa să fie *Mărioara* mai de seamă,
Mai frumoasă
Și mai aleasă
Dintre toate fetele
Și toate nevestele !

Marian, *Vrăji*, p.75-83.

159

Sântă Măria, sântă de tine !
Am sinecat,
Am mânecat,
Dmineață m-am sculat,
Pe cărare m-am luat,
La pârâul lui Iordan am alergat,
Pe cărare neumblată,
Pe rouă nescuturată.
Dar când eram la miez de cale,
De cale, de cărare,
O femeie neiubitoare
Și de mult rău voitoare
Înainte mi-a ieșit
Și din față mi-a răpit,
Din păr mi-a smuls,
Din cosițe mi-a tuns,
Din urmă mi-a furat,
Din dragoste mi-a luat;
Ciorapi de bursuc
În picioare mi-a tras,
Mânușe de rug
În mâne mi-a pus,
Ochi de broască în cap mi-a lăsat,
De ură m-a încărcat.
Cu care grăiam,
La care mă uitam,
Pare că-l strâmbam.
Eu aceasta cum am văzut,
Glas până în ceri am slobozit
Și lacrimi până-n pământ.
Și nime nu m-a auzit,
Nime nu m-a văzut,

Numai Doamna ceriului
Din poarta raiului.
Și ea cum m-a auzit
Ș cum m-a văzut,
Pe scară de aur s-a scoborât,
Și la mine a venit,
Și din gură mi-a vorbit :
-Măriucă mândră și frumoasă,
Dintre toate fetele mai aleasă !
Ce plângi ? ce te căinezi ?
De ce văicărezi
Cu glas lung până la ceri,
Cu lacrimi pân' la pământ ?
- Of ! Doamna ceriului
Din poarta raiului !
Eu cum n-oi plânge
Cu lacrimi de sânge,
Cum nu m-oi văicăra
Și cum nu m-oi căina,
Dacă eu am sinecat
Și-am mânecat,
Dimineața m-am sculat,
La pârâul lui Iordan am alergat
Pe cărare neumblată,
Pe rouă nescuturată,
Din dragoste neluată;
Dar când am fost la miez de cale,
De cale, de cărare,
O femeie neiubitoare
Și de mult rău voitoare
Înainte mi-a ieșit
Și din față mi-a răpit,
Din păr că mi-a smuls,
Din cosițe că mi-a tuns,
Din urmă mi-a furat,
Din dragoste mi-a legat,
Ciorapi de bursuc
În picioare mi-a tras,
Mănușe de rug
În mâne mi-a pus,
Ochi de broască în cap mi-a lăsat,
De ură m-a încărcat.
La care grăiam,
La care mă uitam
Pare că-l strâmbam.

M-am uitat în deal,
N-am văzut pe nime;
M-am uitat la vale
Și-am văzut trei zori,
Trei surori,
Trei zori de-a ceriului,
Trei surori de-a soarelui.
Sora soarelui cea mare
Luna-n piept pusu-mi-o,
Luminatu-mi-o,
Strălucitu-mi-o,
Ura cu grebla greblatu-o,
Departe de mine depărtatu-o.
Sora soarelui cea mijlocie
Luceferi în umeri pusu-mi-o,
Pusu-mi-o,
Luminatu-mi-o,
Ura de la mine cu furca azvârlitu-o,
Departe de la mine depărtatu-o.
Sora soarelui cea mică
Stele-n poale bătutu-mi-o,
Bătutu-mi-o,
Luminatu-mi-o,
Strălucitu-mi-o,
Cu mătura ura măturatu-o,
Departe de la mine depărtatu-o;
De mâna dreaptă m-a luat,
Pe cal galben m-a-ncălicat,
Fluieraș de argint
În mâna dreaptă mi-a pus,
Fluieraș de aur
În mâna stângă mi-a pus:
Când trâmbițam,
Când buciumam
Și când fluieram,
Toate dragostile s-aduna,
De capul meu se lega
Și mă dezmierda.
Ura să se ducă pe capul aceluia
Care mi-a dat-o
Și mi-a aruncat-o.
Eu să rămân curată
Și luminată
Cum sunt de la Dumnezeu lăsată,
De toată lumea-n seamă băgată !

Marian, *Vrăji*, p.129-133.
Pătrăuți, Suceava.

Dimineața m-am sculat,
Pe obraz m-am spălat,
Pe mândru drum am plecat.
Și când am fost la mijloc de cale
M-am trezit de ochi orbită,
De gură amuțâtă,
De mânuri legată,
De picioare împiedecată,
În neagra ură băgată.
Ura nerușinată,
Ură bubuiată
Ură țâpată,
Ură cu făcătură,
Ură cu apucătură,
Ură ne-ură !
Acolo mă chinuiam,
Rău mă văietam,
În deșert strigam,
Nime n-auzea,
Nime nu venea,
Făr' maica Fiului
Din poarta raiului,
Așa o strâgat,
Așa m-o mângâiat :
- Ce te cânți,
Ce te vaeți,
Ce te dăolești ?
Nu te mai cânta,
Nu te văieta,
Că eu te-oi lua,
La apă albă duce-te-oi,
Mânurile spăla-ți-le-oi,
Ochii spăla-ți-i-oi,
Picioarele spăla-ți-le-oi,
Graiul da-ți-l-oi.
Dar nici așa nu te-oi lăsa
Și încă ți-oi mai da :
În haină de dragostă te-oi îmbrăca,
Din bucin îi bucina,
Munții s-or cutremura,
Voinicii or alerga :
- Ia, mărita crăiasă
Tânără și frumoasă,

De Dumnezeu trimeasă !
- Nu-i mărita crăiasă,
Că-i *Ileana*, frumoasă
Ca grâul pe masă;
Ca fagurul să fie de dulce,
Voinicii de la ea nu s-ar mai duce.

Nicoară-Netea, *Murăș-Murăș*, I, p.221-222. (Transilvania)

161

Dimineața m-am sculat,
Pe cărare m-am luat:
Pe cărarea lui Avram,
La izvorul lui Iordan.
- Bună dimineața, izvor !
- Sănătate bună, *Ană* cea frumoasă !
Da' ce ai sughițat,
Ce ai lunecat,
Ce te-ai întristat
Și la mine ai venit
Mai dimineață
Decât celelalte toate ?
-Mie ură mi-o adus
Și nime nu mi-o spus,
Și din față și din dos,
Și din creștet până jos.
Mă uitai pe râu în jos,
Vedeai un bucium putregăios.
Mă uitai pe râu în sus,
Vedeai 99 de ziori,
A sfântului soare surori.
Și între ele m-o luat,
Și de ură m-o spălat,
Și de dragoste m-o încărcat,
Și pe țărmure m-o scos,
În hiteag albastru m-o învăscut
Și pe murg măiestru m-o încălecat,
Și-n mâna mea cea driaptă
Trâmbiță de aur mi-o pus,
Și pe umăr un pui de cuc,
Și pe uliță m-o îndemnat.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
V A S L U I
Nr. inv. 307647

Cucu o prins a cânta,
Trâmbița a trâmbița.
Oameni la uliță ieșia,
Domni și doamne,
De la prânz da se scula
Și cu toții se-ntreba :
- Cine-i aiasta așa frumoasă,
Doară-i doamna împărătească?
- Ba, nu-i doamnă împărătească,
Ci-i *Ana* cea frumoasă.
- Da unde-o duceți,
Unde îți lăsa-o ?
- Pe gura cămășii,
Pe acolo om băga-o
La inimă de om frumos,
Acolo om așeza-o.
Cu miere dulce om îndulci-o,
Cu măghiran om mirosi-o,
Bătrânii vor cinsti-o
Cu paharele pline
Și cu clopurile amână.
Tinerii or iubi-o
Și or drăgosti-o...
Eu de la mine descânt,
Dumnezeu îi prea sfânt.
Eu cu descântecu meu,
Leacu-i de la Dumnezeu.

Bârlea, *Cântece*, II, p.340-341. De la Docă Rednic, Oncești, Maramureș.

162

Duminică demineață m-am sculat,
Pe cale, pe cărare am apucat.
Când am fost la miez de cale
M-a întâlnit 99 de fermecătoare
Cu 99 de fermecători,
99 de săgetătoare
Cu 99 de săgetători,
99 de diochitoare
Cu 99 de diochitori,
99 de strigoaice

Cu 99 de strigoi,
99 de moroaice
Cu 99 de moroi,
Ură-n față aruncatu-mi-a,
Cu cămașa de broască îmbrăcatu-m-a,
Cu brâu de șarpe încinsu-m-a,
Cunună de spini în cap pusu-mi-a.
Eu am prins a mă cânta,
Amar a mă văera..
Nime nu m-a văzut,
Nime nu m-a auzit,
Numai Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului.
Numai ea că m-a văzut,
Numai ea m-a auzit,
Și-ndată cum m-a auzit
La mine s-a scoborât
Și din gură mi-a vorbit:
- Ce te cânți, ce te văerezi,
De ce mi te căinezi ?
- Da eu cum nu m-oi cânta,
Și cum nu m-oi văera,
Că duminică demineață m-am sculat,
Pe cale, pe cărare am apucat.
Când am fost la miez de cale
M-a întâlnit 99 de fermecătoare
Cu 99 de fermecători,
99 de săgetătoare
Cu 99 de săgetători,
99 de diochitoare
Cu 99 de diochitori,
99 de strigoaice
Cu 99 de strigoi,
99 de moroaice
Cu 99 de moroi,
Uri în față aruncatu-mi-a,
Cu cămeșă de broască-mbrăcatu-m-a,
Cu brâu de șarpe încinsu-m-a,
Cunună de spini în cap pusu-mi-a,
Bun de nimică făcutu-m-a !
- Taci, *Ană*, nu te cânta,
Nu te văera,
Nu te căina,
Că eu de mâna dreaptă lua-te-oi,
Pe cărarea lui Traian porni-te-oi,

La fântâna lui Iordan duce-te-oi,
Și acolo, după ce-om sosi,
Pe scări de aur te-oi scoborî,
În fântâna lui Iordan te-oi vârî,
Cu fisoace de busuioc te-oi stropi,
Cu făclii te-oi lumina,
Foarte mândru te-oi spăla.
De uri că te-oi curăți
Și te-oi limpezi,
Și mult frumoasă-i mai fi !

Marian, *Vrăji*, p.113-115. Boian, Suceava.

163

- Bună dimineața,
Apă curgătoare !
- Sănătate bună,
Ană cea frumoasă !
- Am venit la tine
Pe țermuri de busuioc,
Pe prunduri de bărbinoc,
Să mă speli pe mine
De ură și de țipătură.
Că dimineață m-am sculat,
În mare ură m-am aflat :
În ură urâtă,
În ură țipată,
În ură urâtă,
În ură ștopită.
Nime-n lume nu m-aude,
Numai Maica Precista
Din poarta ceriului.
- Ce te cânți, ce te vaieți ?
- Cum nu m-oi cânta,
Cum nu m-oi văieta,
Că dimineață m-am sculat,
În mare ură am picat ;
În ură urâtă,
În ură ștopită,
În ură urâtă,
În ură țipată,
În ură de jos luată.

-Nu gândi nimica,
Descântecul e al meu
Da liacu e de la Dumnezeu,
De-aieste ți-or scoate.
De ți-o țipat cu o mână,
Eu te spăl cu două,
De ți-o țipat cu două,
Eu te spăl cu trei.
De ți-o țipat cu trei,
Eu te spăl cu patru.
De ți-o țipat cu patru,
Eu te spăl cu cinci.
De ți-o țipat cu cinci,
Eu te spăl cu șasă.
De ți-o țipat cu șasă,
Eu te spăl cu șapte.
De ți-o țipat cu șapte,
Eu te spăl cu opt.
De ți-o țipat cu opt,
Eu te spăl cu nouă.
De ți-o țipat cu nouă,
Eu te spăl cu mânurile mele amândouă.
Să rămâi curată,
Să rămâi luminată,
Cum îi grâul străcurat
Și maica care te-o lăsat.
Cât ce-n drum îi ieși,
Toți feciorii or sări :
-Cine-i aiasta,
Cine-i aceia ?
Nu știu, mire
Ori mireasă,
Împărat
Ori împărătească !
- Nici-i mire,
Nici mireasă,
Nici împărat,
Nici împărătească,
Fără *Ana* cea frumoasă.
Hai de mână s-o luăm,
În crâșmă să o băgăm,
Cu vin și cu horincă
Să o adăpăm.
Către care cum a râde,
Turtă cu miere i-a-ntinde.

Către care s-ar uita,
Turtă cu miere i-a da.
Să fiu dragă la feciori
Ca vinu la domnișori.
Să fiu dragă domnilor
Ca tămâia popilor.
Să fiu dragă la voinici
Ca țâța la coconi mici.

Bârlea, *Cântece*, II, p.341-343,
De la Susana Borodi, Berbești,
Maramureș.

164

Demineață m-am sculat,
Pe cărare m-am luat,
Pe cărare necălcată,
În rouă nescuturată,
Cărarea călcând-o,
Dragostea luând-o.
Înainte ieșitu-mi-o
Miriș și Pârâș
În față mi s-o uitat,
Mare ură mi-o aruncat.
M-am prins a mă cânta
Și a mă văieta.
Nime-n lume nu m-o auzit,
Fără Doamna ceriului,
Din portița raiului :
- Ce te cânți, ce te vaieți ?
- Cum nu m-aș cânta,
Cum nu m-aș văieta,
Când demineață m-am sculat,
Pe cărare m-am luat,
Pe cărare necălcată,
Pe rouă nescuturată,
Pe rouă scuturând-o,
Dragostea luând-o.
Înainte ieștu-mi-o
Miriș și Pârâș,
În față mi s-o uitat,
Mare ură mi-o aruncat !
- Taci, nu te văieta,

Mai mult nu te cânta.
Pe cal-gangur ti-oi încăleca,
Cizme roșii ti-oi încălța,
În apa Iordanului ti-oi băga.
Hireșă și frumoasă ti-oi spăla
Și-n sân ți-oi pune pupăză,
Și-n poală colaci.
Și cu câți îi râde
Pupeze li-i întinde.
Cu câți îi sta
Colaci li-i da.
Și-n mâna driaptă
Ți-oi pune trâmbiță,
Și-n mâna stângă fluier.
Și-i prinde a trâmbița,
Și-i prinde a fluiera,
Și femeile or lăsa
Foc pe vatră hopotind,
Și coconii țipurind.
Și-or zice așa :
- Ce doamnă, ce împărătească,
Ce mândră de crăiasă ?
- Nu-i împărătească,
Nici nu-i crăiasă,
Fără-i Mărie cea frumoasă.
De mâni lua-ti-or
Și-n crâșmă băga-ti-or.
Și-i zice : fugiți, fugiți
Mături părăsâte
Și gurgâi de opinci,
Că coboară vișini înfloriți.
De la munte coborât,
De toți apucat și iubit,
Și de toți drăgostit.

Bârlea, *Cântece*, II, p.332-333.
De la Toader Hoza Baicu, 60a.
Ieud, Maramureș.

165

Mă uitai pe Tisă-n sus,
Vedeai tri rândunele.
În poală mni-s rândunele,

În gură mni fagur de mniere.
Cine mere pă uliță ?
Împărat cu-mpărătească.
Nu mere împărat cu-mpărătească,
Da mere fata cea frumoasă.

Țiplea, *Poezii*, p.103. De la Pălăguță Valas, Biserica Albă, Maramureș.

166

- Bună dimineața, vidră de baltă !
- Mulțumesc dumitale, mândră fată !
De ce-mi zici mie vidră de baltă ?
- Cum nu ți-oi zice
Și cum n-oi veni
Ție a mă jelui ?
Că eu m-am aflat,
Când am sinecat
Și am mânecat,
Din dos închinată,
În față băligată,
De ură-ncărcată,
De ura feciorilor
Și a fetelor,
Și a satului,
Și de-aceea am venit,
Ca să mă speli,
Să mă limpezești,
Să mă curățești
De ură,
De făcătură,
De dat,
De fapt,
De cârșcare,
De făcare,
De urâtul cel mai mare;
Să mă speli,
Să mă curățești,
Să mă limpezești,
Să rămân curată
Și luminată
Ca țâța pruncilor,

Ca laptele juncelor,
Ca tămâia popilor,
Ca vinul domnilor,
Să mă curățești
Ca piperiul grecilor,
Ca sarea berbecilor.
Cum nu poate popa
În biserică intra
Și de slujb-a se-apuca
Fără vin, fără tămâie
Și fără de prescure,
Așa să nu poată
Flăcăii fără mine !
Să mă speli, să mă curățești
Și să mă limpezești,
Că eu mă plângeam
Și mă ofileam,
Nimen-n lume nu mă auzia,
Nime nu mă vedea,
Numai Maica Domnului
Din poarta ceriului.
Și ea când auzea,
Milă i se făcea,
Jos pe scară
De ceară
Se scoboria,
Și din gură așa vorbia :
- Ce plângi, *Ana*,
Ce te tânguiești,
Ce te izbești,
Ce te ofilești ?
Că eu mai frumoasă purta-te-oi,
De mâna dreaptă lua-te-oi,
Pe pârâu în sus duce-te-oi,
În volbură cu mir zvârli-te-oi,
Cu miru mirui-te-oi,
Cu aghiasmă de cea mare stropi-te-oi,
Cu miere îndulci-te-oi.
Câți feciori cu tine s-or întâlni,
Ca de miere s-or îndulci,
Ca de soare s-or încălzi,
Alta nu li-a trebui !

Marian, *Vrăji*, p.186-188. De la Ilinca a Mielului Capra, Ciprian Porumbescu, Suceava.

- Bună demineață, fântâniță
Mândră și frumoasă !
-Mulțămesc dumitale,
Jupâneasă Iordăneasă !
Dar ce-ai venit cu jupânul Iordan
Așa de mândru și frumos ?
- Dragă fântâniță
Mândră și frumoasă,
Eu n-am venit nici să beu
Nici să te mănânc,
Ci-am venit ca să mă bagi în tine
Și să mă speli pre mine
De ură,
De gură
Și de făcătură,
De dat,
De fapt
Și de aruncat,
De crâșcare,
De făcare
Și de urâtul cel mai mare;
Să mă speli, să mă curățești
Cum spală apele curgătoare
Și mergătoare
Toate malurile
Și toate petrile
Și toate rădăcinile;
Să mă speli și să mă faci
Cum maica m-a făcut,
Să rămân curată
Și luminată
Cum sunt de la Dumnezeu lăsată;
Să mă speli și să mă-mbraci
Cu cămeșă de drăgostele,
Cu ciubote de săftiele,
Și să mă scoți afară pe disdele.
Să m-alegi dintre toate celelalte fete
Cum se alege păunul din pene
Și busuiocul din buruiene;
Iar celelalte fete să șează
Pe lângă garduri, zbârlite
Ca niște tânjele pârlite,
Eu să fiu în tot locul mai nainte,

Eu să fiu orșiunde mai sus,
Cuvântul meu să fie mai pe sus
Dintre toți cei ce vor fi cu mine.
Să fiu dragă ca sfântul soare
Demineața când răsare !...
Vine-un jurat c-o jurătoaie,
Un vornic c-o vorniciță,
Un vătav c-o vătăjiță,
Un boier c-o boieriță,
Un preot c-o preoteasă,
Un împărat c-o împărăteasă.
Nu-i jurat cu jurătoaie,
Nu-i vornic cu vorniciță,
Nici vătav cu vătăjiță,
Nici boieri cu boieriță,
Nici preot cu preoteasă,
Nici împărat cu împărăteasă,
Că-i *Ana* a lui *Ion* cea frumoasă,
Că-i *Ana* cea mai frumoasă,
Mai mândră și mai aleasă
Dintre toate fetele
Și toate nevestele.
Toată lumea peste gard s-a uita
Și la mine-a căuta.
Iar la Domni când voi întra
Cunună de aur în cap i-a pica.

Marian, *Vrăji*, p.179-180. De la Ilinca a Mielului Capra, Ciprian Porumbescu, Suceava.

168

De dimineață mă sculai
Pe potecă neumblată,
Prin roua nescuturată,
Găsii dragostea încurcată.
- Ce plângi *Ioane* ?
- Ce să plâng, neică...
Pe el de mână îl lua,
De rouă îl scutura,
De tot faptul.
De-o fi vrășmaș,
De-o fi de pismaș.

Și pe el când îl vedea
Ca pe măr îl mușca,
Ca pe pâine îl mânca,
Ca pe vin îl bea.
Umerașii lui doi luceferi,
Pe piept soarele și luna,
El când vorbea și râdea, roșu croia,
Care era mare se scula-n picioare,
Care era mic se suia pe gard
Și cu toții îl privea cu drag.
Din bucium buciumai,
Toate dragostile adunai
Și în această apă le băgai.

Ghiluşul, 2(1914), nr. 5-6, p.10
(Oltenia)

169

Plecă *Ileana*
Pe potecă necălcată,
De rouă nescuturată.
Roua o scutură,
Dragostile le adună
Și în oală le băgă,
Și pe trup se spălă
De toate urâciunile,
De toate făcăturile,
De toate aruncăturile,
De toate lepădăturile.
Și-l ușură
Ca pasărea când zboară,
Ca oaia când se scutură.
Și-i pusei în umerei
Doi luceferei,
Să privească lumea și țara la ei,
Mai vârtos care mi-o fi drag;
Și pusei pe poale stele mărunțele,
Să privească lumea și țara la ele,
Mai vârtos *Ion*.
Suflu din gură
Mură,
La toți să le fiu în gură;
Suflu din gură frăguță,

La toți să le fiu drăguță.
Îngenunchiați, bușteni pârliți,
Că vin brazii înfloriți,
Cu poalele poleite,
Cu vârfurile aurite,
Toată lumea să se uite,
Și mic, și mare,
Boieri și cocoane,
Mai vârtos *Ion* !
Eu să fiu mai văzută,
Mai auzită
Și mai luminată,
Ca o vacă albă
Într-o cireadă neagră.
Cum se bate limba-n gură
Și de bune și de rele,
Așa să se bată toată lumea de cuvântul meu,
De vorba mea.
Să nu-i dea a sta,
Să nu-i fie a mânca
Pân' la *Ileana* n-o pleca.
Să nu-i dea somn a somni,
Odină a odini,
Pân' la *Ileana* n-o veni.
Să treacă pân fete frumoase
Și prin văduvi grase,
Să vie la mine, la o slabă și trențuroasă
Și să-i par mândră și frumoasă.
Eu din gură când grăiam,
La mărgăritar chitiam.
Când pe mine mă vedea,
Lumea toată mă cinstia
Și toți la scaune mă poftia !

Amin, amin,
Maica Sfânta Marie.
Leac din mâna mea să fie !

Pământe, urâte,
Câtă lume și frunză pe tine,
Atâta dragoste pe mine.
Cum e busuiocu mai frumos
Și mai cu miros,
Așa să fiu eu mai văzut și mai auzit
De toată lumea,

De toată mulțimea,
În seamă băgat,
De toți întrebat.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.677-678. De la Dumitra Răducanu Mărgoi, Urdarii de jos, Oltenia.

De ursită

170

- Ohoho, vacă di laie,
Ohoho, vacă plăvae,
Ohoho, vacă bălaie,
Di, unde vii tu ?
- Din nouă țări
Și din nouă mări,
Răcnind și boncăind,
Din picioare brăzde azvârlind.
-Stai, nu te râncăi
Șî nu te boncăi,
Că io nu ni-oi da
Patu cu bărbatu,
Nișî blidu cu mâncare,
Nișî săculețu cu sare,
Că io șeră[1] am cătat,
În foc li-am aruncat,
În apă li-am stâns,
La inimă ți-a-mpuns,
Sânjele ț-o curs,
Acolo ti-ai tăvălit,
Acolo ti-ai forfotit
Șî io am rămas
Curată, luminată,
Di ursâta îndreptată.

Candrea Densușianu, Speranția, *Graiul nostru*, I, p.500-501. Inf. Ileana Sumanu, Corni-Albești, Vaslui

[1] pluralul de la *fier*

171

- Bună dimineața, fată băgată !
Unde te duci tu ?
- Eu mă duc pe drum băgat.
- Ce să faci, ce să bagi ?
- Să bag împărații în împărăție,
Și domnii în domnie,
Și popii în popie,
Și protopopii în protopopie,
Și toate breslele să pui
Să se bage în breslele lor.
- Să nu te duci la aceia la nimeni,
Că aceia sunt toți puși în breslele lor
Și sunt supuși.
Să te duci la *Ion*
Și pe acela să-l pui
Și să-l supui,
Părul lui sub părul ei,
Ciuda lui sub ciuda ei,
Mânia lui sub mânia ei,
Hârțagul lui și mânia lui
Și ciuda lui sub ciuda femeii
Și sub tălpile ei
Să fie puse și supuse.
Să-i plângă inima după femeie
Cum plâng copiii după mamele lor,
Cu milă și cu dragoste,
Cu gând bun să gândească la femeie,
Și cu ochii să-l privească.
Cum rag viteii după vaci
Și zbiară oile după miei
Și mieii după oi,
Așa să zbiere inima bărbatului
După femeie.
Cum se pun și se supun
Mieii la oi,
Așa să fie pus
Și supus
Bărbatul la femeie.
Cum țipă 99 de cloște
După 99 de pui,
Așa să țipe inima în bărbat

După femeie,
Și cum se pun și se supun
Puii sub aripile cloștii,
Așa să fie pus și supus
Bărbatul femeii,
Și așa să se supuie
Și femeia bărbatului.
Cum caută cloșca de pui și-i cocolește
Și-i milește,
Așa să caute bărbatul și femeia
De casă și de treabă.
Cu gând bun să-și gândească,
Cu ochi frumoși să se privească
Unul pe altul.
Cum n-au putut mamele lor
Bea și mânca
Și locului sta,
Și au umblat ele cu poalele crunte,
Cu șelele frânte,
Cu gâțele pe spate,
Cu sudori de moarte,
Așa să nu se poate aciua,
Nici astâmpăra,
Până nu vor trăi amândoi bine;
Amândoi să se miluiască
Și să se drăgostească,
Și să fie pus și supus
Unul altuia.

Gorovei, *Descântece*, p. 392-393. Brebiceni, Bacău

172

Doamne Sfinte Ție,
Sfinte Dumnezeule,
Ajută la toată lumea
Și m-ajută și mie.
Cum ține părete către părete
Și nu zâce nimica,
Așa să țină el cu mine
Și să nu zâcă nimica,
Cum se uită părete la părete
Și cum ține părete la părete,

Așa să se uite el la mine
Și să nu-mi zică nimica.
Cum țin părețîi casa-ntreagă,
Așa să țină el cu mine
Și să nu-mi zică nimica...
. . . . . .
Cum îi merea de dulce,
Așa să fiu eu de dulce.
Cum se uită la soare,
Așa să să-mbucure el la mine
Și să-i fie drag de mine.

Conea, *Clopotiva*, II, p. 467. De la Sămziana Simonesc, 72 a. Clopotiva, Hunedoara.

173

Furcă și fus, îndărăt ![*]
Să nu poată trăi bărbatul fără mine
Cum nu pot nici umbla în pielea goală
Și nu pot toarce fusul îndărăpt,
Și cum nu pot cerne cu ciurul ori sita îndărăpt,
Și cum nu pot spăla în copaie cu fundul în sus,
Așa nice bărbatul meu, Ion, să nu poată fi fără de mine.
Să n-aibă alinare, pace, hodină
Până n-om pune capul amândoi pe o perină.
Să tragă la mine ca popii la slujbe,
Jucuțeii la vânzare,
Fiscărașii la pâre,
Doctorii la bolnavi,
Bețivii la crâjmă,
Babele la minciuni,
Feciorii la fete,
Vitele la iesle,
Chiugarii la târguri,
Călugării la mânăstiri,
Fetele la joc,
Faur la foc,
Lemnarii-n păduri,
Capra la muguri,

[*] versurile 1-26 sunt transcrise după descântecul scris în proză.

Rațele-n apă,
De mine să nu-i fie greață,
Ci ca să mă iubească cu dragoste curată de Dumnezeu.
Marie, maică sfântă,
Tu singură-mi ajută
Să fie așa după cum oi vrea.
De mine să nu se despartă
Ca focul de iască,
Ca albinele de miere,
Ca bărbatul de muiere.
Așa zic, așa o cere
O sărmană de muiere
Ce pentru dragoste-o cere.
Fie, maică, voia ta,
Bărbatu să facă așa !

Sala, *Descântece*, p.29-30.
Transilvania. 174

174
Cum veni făina curată,
De la trei mori luată
În ceașcă aicea,
Tot așa și bărbatul
După femeia sa.
Cum laptele îndulcește făina,
Așa să te îndulcești, bărbate !

Țocilescu, *Materialuri*, II, p.298
Avela, Epir.

Înnegrirea fetelor

175

Hâș, cioare negre, buhoase !
Că eu sunt *Ana*, cea frumoasă,
Dintre fete cea aleasă,
Eu sunt floarea satului,
Crucea busuiocului
Și fruntea norodului,
Dragostea feciorilor

Și fala voinicilor !
Eu sunt pom mândru-nflorit,
Cangur galăb aurit.
Când din gur-oi gânguri
Toți feciorii-oi îndulci,
Toți cei mici
Și voinici,
Toți sătenii
Și poporenii.
Cine de mine s-a lipi,
Ca de vin bun s-a veseli;
Cine de mine s-a atinge,
Ca de miere se va linge !

Marian, *Vrăji*, p.60. Stulpicani, Suceava.

[De despărțit]

176

Cine-i aceea,
Cine-i aceea ?
- Catrina !
- Ce are pe cap ?
- Piele de drac !
- Ce are pe trup ?
- Piele de lup !
- Ce are pe vine ?
- Piele de câne !
- Ce are în gură ?
- Pricaz și ură !
Dacă-i așa,
Să fugă *Ion* de ea
Ca de dracu
Și să se teamă
Ca de lup,
Și să se păzească
Ca de-un câne turbat !

Marian, *Vrăji*, p.58.

[De amuțit bărbatul]

177

Pelin tare și mai tare,
Să-mi aduci pe lucru vrăjmășesc în cale.
Ce leg și cu ochii nu văd ?
Gândul lui *Ion* îl legai;
Îl legai,
Îl ferecai,
Îl amuții,
Îl împietrii,
Îl încremenii,
Să nu mai aibă gând asupra *Măriei*,
Și gură căscată
Și limbă ridicată.
Să se potoliască
Și să amuțească
Cum se potolește steaua-n cer,
Oaia-n staul,
Porcii-n strat,
Vitele în sat;
Și el să rămâie în seamă nebăgat,
Ca un sac vărgat,
Pe gard aruncat,
Și el la gard să fie legat.

Tocilescu, *Materialuri*, I, p.667. De la Tinca Bălan Stoica, Costești, Vâlcea.

Mana să-i vie
De pe câmpie,
Din toate răzoarele,
De la toate izvoarele,
De la toate fântânele.

De lăcuste

178

Lăcustă, fata dracului,
Fata diavolului,
Fata lui Faraon,
Fata Satanei,
A Mumii pădurii,
A pajurei,
A ciumei,
A primejdiei,
A boalelor,
A nevoilor,
De ai venit cu rău,
Du răul în pârâu,
De ai venit cu boală
Du boala înapoi,
Nu o lăsa la noi,
Du boala în pustii,
N-o lăsa pe aici;
Lăcustă, căpușă flămândă,
Dracu mi te prindă
De gât,
Că-i flămând;
De cap,
Că-i fără minte,
Că-i fără bunețe,
Că-i fără blândețe,
Că-i fără bunătate
Și plin de răutate,
Fugi în munți,
În pietrile reci,

În pietrile seci,
Că din găzdaci
Nu faci săraci.

Marian, *Insectele*, p.154

De găsit vita pierdută

179

-Nea, nea, nea, Mărtuță,
Din nouă hotare
Vin-acasă iară,
Din fundul pământului
Pe aripa vântului,
Prin fundul pădurii
Pe coada securii.
Nea, nea, nea, Mărtuță !

Marian, *Sărbătorile*, II, p.202

[Mana vacilor]

180

S-a pornit Rujana de acasă
Grasă și frumoasă
În zorii zorilor
În calea vânătorilor,
Și-a-ntâlnit fărmăcătoarea
Cu străcătoarea,
Și o a fermecat,
Laptele i-a luat.
Rujana a-nceput a răncălui
Și-a se stiglui.
Nime n-a văzut-o,
Nime n-a auzit-o,
Numai Maica Domnului
Din poarta cerului.
Numai ea a văzut-o,
Numai ea a auzit-o.
Și cum a auzit-o,
La dâns-a sosit

Și din gură i-a vorbit:
- Ce răncăluiești,
Ce te stigluești ?
- Cum n-oi răcni,
Cum n-oi stiglui,
Că eu m-am pornit de-acasă
Grasă și frumoasă
În zorii zorilor
În calea vânătorilor.
Și m-a-ntâlnit fărmecătoarea
Cu străcătoarea,
Și m-a fermecat,
Laptele mi-a luat,
Pulpa mi-a veștezit,
Părul mi-a zburlit,
Coarnele mi-a ciungărit.
Maica Domnului a zis
Și din gură așa i-a spus :
- Nu răncălui,
Nu stiglui,
Că cine laptele tău
Fără dreptate a luat,
Inima-n el a crăpat
Și mana-napoi s-a-nturnat,
Dulce ca mierea,
Galbănă ca ceara,
Groasă ca mămăliga !
Cum se strânge cenușa în vatră,
Așa să se strângă și mana Rujanei !
Cum se strânge gunoiul în casă,
Așa să se strângă mana Rujanei !

Marian, *Sărbătorile*, III, p.218-219. De la Anisia Iliuț.

181

Să luă Preluca de-acasă
Să-ntâlni cu 99 de urcoi,
Să-ntâlni cu 99 de pocitori;
Laptele i-l luară
Și-l dusără peste 9 hotară
Și la 9 izvoară
Și la 9 colibi de vară.
Și ei să-l aducă

Din lume de peste lume,
Din patru cornuri de lume,
Din vârfu munților,
De su rădăcina sâlhelor,
Că de voie de nu l-or aduce
L-or aduce de mare nevoie,
Că noi după ei om mâna
Nouă câni înstrungați,
Nouă zăvozi înzgărdați,
Și ei or peri și s-or topchi
Ca roa de soare,
Ca pulberea pe cale
Ș-încă și mai tare.
Să i se adune laptele
Ca codru cu frunză,
Ca câmpu cu iarbă
Din Paști până-n Rusalii,
Să-i șie dulce ca mierea
Și galben ca ciara ;
Și atunci să aibă putere
Să o strâce,
Cân o avea izvoarăle
Să nu izvorască,
Atunci și nici atunci nu.
Și laptele să hșie ca groscioru,
Zmântâna să iasă ca molu
Și nimica să nu-i șie
Cum nu o fost nici dintâie.

Pavelescu, *Cercetări*, p.172. inf. Maria Dondoș, Cacova Ierii, Cluj.

182

Întunecatu-s-a,
Înmânecatu-s-a
Lunaia pe cale,
Pe cărare,
Pe roua nescuturată,

Cu mana scuturată,
La izvoare cu lapte,
La fântâni
Cu smântâni,
La livezi
Cu poame verzi;
Acolo să s-adape,
Acolo să pască,
Acolo să se hrănească.
Când a fost la miez de cale,
De cărare,
Înainte ieșitu-i-a,
Înainte sositu-i-a
O rea diochitoare,
O rea fărmecătoare ;
Cu ochii diochiatu-o,
Cu mâna luatu-i-o.
Lunaia a prins a răncălui
Și-a boncălui.
Nime n-o vedea,
Nime n-o auzia,
Numai Maica Domnului
Sus, din poarta cerului,
Bine sama că-i băga
Și din gur-așa-i zicea :
- Taci, Lunae, nu răncălui,
Nu boncălui,
Nu te-ntrista,
Nu te văicăra,
Că din trâmbiți-om trâmbița,
Din bucium om buciuma
Și mana-napoi ți-om da,
De-ar fi-n târg vândută
Și-n putini bătută,
Sub laiță ascunsă,
De babe bătrâne strânsă,
De acolo-om lua-o
Și ție-napoi ți-om da-o,
Ș-aibă vițelu ce suge
Și femeia ce mulge,
Ș-aibă copii ce mânca,
Casa cu ce se sătura !

Marian, *Sărbătorile*, III, p.220-221. Pătrăuți, Suceava.

Maria isteață,
Desdemineață,
Pe la cântători,
Pe la zori
S-o sinecat,
S-o mânecat
Și și-o luat :
Văcuța ei,
Pripasurile ei
Ș-o mânat-o,
Și-o depărtat-o
În dealu Galileului,
Unde iarba nu-i călcată,
Roua nu-i scuturată,
Apa nu-i tulburată,
Mana nu-i luată,
Ca s-o pască,
S-o hrănească.
Când o mâna
Și-o depărta,
I-o ieșit,
I s-o ivit
O femeie destrămată
Dintr-o casă blăstămată,
În mână cu donița
Și cu strecurătoarea.
Rea fermecătoare,
Rea deochitoare,
Cu farmice-n mân
Și cu setea-n sân,
Cu râhna în gură,
Cu pricazu-n mână,
Cu diochi
În ochi,
Cu ochi-nholbați,
De tot încruntați.
Cu ochii diochiat-o,
Cu râhna râhnit-o,
Cu pricazu pricăjit-o,
Pulpa pânzăritu-i-o,
Păru vestejitu-i-o,
Coada scurtatu-i-o,
Coarnele retezatu-i-o,
Mana luatu-i-o,

Laptele albăstritu-i-o,
Untu albitu-i-o,
Smântâna supțietu-i-o,
Lăsatu-i-o numai zeru
Să nu-i piară vițelu.
Dar ea
Se ofelia,
Și răncăluia,
Și boncăluia,
Și se zvârgolia,
Nime n-auzia,
Nime nu știa,
Nime nu vedea,
Numai Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului.
Iară Maica Domnului
Sus, din poarta ceriului,
Cum a auzit-o
Și-o văzut-o,
Pe scară
De ceară
Cu fuștei
Mărunței
De măgară
Și săcară
S-o scoborât,
Și-o venit
La Lunaia,
Și-o cătat-o,
Și-o-ntrebat-o :
- Ce te ofelești,
Ce te zvârgolești,
Ce rămcăluiești,
Ce boncăluiești,
Lunăioară hăi,
Porumbiană hăi ?
Nu răncălui,
Nu boncălui,
Nu te ofeli,
Nu te zvârgoli,
Că eu oi căta
Și te-oi vindeca,
Și te-oi purta
Pe la livezi
Mândre și verzi,

Pe la izvoare
Răcoritoare,
Pe la prunturi
Cu unturi,
Pe la fântâni
Cu smântâni.
La fântâna lui Iordan duce-te-oi,
Țâțele-n pahar de aur spăla-ți-le-oi.
Mana ți-a veni,
Mana ți-a sosi
Dulce ca mierea,
Galbănă ca ceara,
Sponică ca sarea,
Și ți s-or împle
Țâțișoarele
Ca bucinile,
Pulpa ca gălețile...
Țâțele din pahar de aur spălatu-le-o,
Cu leuștean bine stropitu-le-o.
Păru netezitu-și-o,
Mana dobânditu-și-o,
Coarnele bouritu-și-o.
De-acuma-nainte
Iarăși s-a prinde
Carnea de dânsa,
Laptele-ntrânsa,
Ca grunzu de sare,
Ca faguru de miere,
Ca roiu ce roiește,
Ca sfânta zi de astăzi ce rodește.
Iară tu, die,
Die, păpădie,
Zi untului să vie.
În loc ca să steie,
Zi lapte să deie,
Și să vie untu
Cum i l-o da Sfântu.
Mana să-i vie
De pe câmpie,
Din toate răzoarele,
De la toate izvoarele,
De la toate fântânele,
De la toate smântânele,
De la toate prunturile,
De la toate unturile ;

Din codrii cu brazi,
Din câmpii cei lați,
Limpede, curat,
Cum i-o lăsat
Și cum i l-o dat
Dumnezeu cel nalt,
Nu amestecat
Cu altu din sat...
Că eu nu știu,
Zău ! nu știu
Ori de-i de-o fată luat,
Ori de-i de-un moșneag luat,
Ori de-i de-o babă luat.
Cine l-ați luat,
De unde l-ați dus,
De unde l-ați pus,
De-acolo-l aduceți,
În pulpă îl puneți,
Din pulpă-n țâțe,
Din țâțe-n doniță,
Să aibă *Ana* ce mulge
Și vițelu ce suge !
Iar voi, strigoaie,
Voi, moroaie,
Voi, fermăcătoare,
Voi, diochitoare !
Voi vă pierdeți
Și vă duceți
La Ler împărat,
La al vostru palat.
Acolo să mergeți,
Acolo să ședeți,
Acolo să pieriți,
Acolo să vă izărâți,
Pe Lunaia-o părăsiți !
Ea să rămâie curată
Și luminată
Ca roua-n ceriu,
Ca poala Sfântă Mariei.
Că voi dacă nu-ți ieși
Și nu vă veți prăpădi,
Cu acu v-oi împunge
Și vă voi străpunge.
Cu cuțitu voi tăia,
Cu sufletu voi sufla,

Cu limba voi descânta...
Mie să nu-mi fie păcat,
Că eu altuia n-am luat
Cât îi un fir de mac uscat
În patru despicat,
Numai cât îi de la Domnu lăsat,
Limpede, curat,
De Sântă Măria măsurat...
De la mine descântecu,
De la Dumnezeu daru !

Marian, *Descântece*, p.136-142.
De la Ilinca a Mielului Capra,
Ciprian Porumbescu, Suceava.

184

Sântă Mărie, Maică sfântă !
Mă luai dimineața
Cu Vireag de-ampruor,
Pe iarba neciuntată,
Pe roua nescuturată,
Să hrănească trupu,
Să-ș împle ugeru
De tăt bunu iei,
De tătă mana iei.
Mă lovi cu nouăzeci și nouă de săgetători,
Mouăzeci și nouă de strâcători,
Nouăzeci și nouă de deochitori.
Mâna pe coarne i-o țâpat
Și tăt bunu i l-o luat.
Ș-o rămas săgetată
Și strâcată.
Tă(t) răge și țâhue.
Nime-n lume n-o aude,
Nime-n lume n-o vede,
Numai Sfânta Mărie, Maica sfântă,
Din poarta ceriului,
De-a dreapta Tatălui :
- Ce bai ai tu, Vireag,
De răgești ?
- Cum n-aș răgi,
Cum n-aș țâhăi,
Că m-am lovit

Cu nouăzeci și nouă de strâcători,
Cu nouăzeci și nouă de săgetători,
Cu nouăzeci și nouă de deochitori.
Mâna pe corn ni-u-o țâpat
Și tot bunu mni l-o luat.
- Oho, oho, nu răgi,
Oho, oho, nu țâhui,
Că lua-te-oi
Și te-oi duce
La tău lu Liordan,
La fântâna lu Rusalim,
C-acolo apa-i lăptoasă,
Iarba-i fruptoasă.
Bine împle-te-oi,
Bine-ncărca-te-oi
De tăt bunu tău,
De tătă mana ta,
Din vârvu coarnelor
Până-n vârvu coadii.
Din vârvu coadii,
Până-n vârvu coarnelor.
Ugeru
Ca ghideru,
Țâțele
Ca bucinu,
Sămăchișa
Ca peliță, ca de ceapă;
Smântâna
Ca aluatu.
Că mie a nimunui nu-mn treabă,
Cât un grăunț de mac
În patru crăpat.
Ca Dumnezeu sfântu să-i coate leacu.
Frumos cum o fost,
Vireag să rămâie curată,
Luminată,
Ca argintu cel strecurat,
Ca Dumnezeu să-i coate leacu.

Mușlea, *Cercetări*, *A.A.F.* I (1932), p.201. Țara Oașului.

Pe-ntunecat
M-am mânecat,
Pe la zori,
Pe la cântători
Cu ale mele vaci,
Cu ale lor pripași,
La câmpu cu rouă,
La iarba cu mană.
Dară când am fost
La mijloc de cale,
De cale și cărare,
Înainte ni-o ieșit
Și-n cale ne-o oprit
Nouă moroi,
Nouă strigoi,
Nouă fărmăcători,
Nouă diochitori.
Și cum ne-o întâmpinat
Vacile rău le-o stricat,
Coarnele li-o ciuntat,
Țâțele li-o scurtat,
Laptele li-o luat,
Țâțele li-o zgârcit,
Laptele li-o stârpit,
Carnea li-o ciungărit,
Părul li-o zborșit,
Tare rău li-o smintit,
Tare rău le-o stricat,
Bune de nimic le-o lăsat.
Nime nu mi le-o văzut,
Nime nu le-o auzit,
Numai Sân-Giorgiu,
Sân-Petru, Sân-Nicolaiu
Și cei doisprece sfinți apostoli.
Numai ei că le-o văzut,
Numai ei le-o auzit,
Pe scări de-aur s-o scoborât,
Și-nainte li-o ieșit
La fântâna la Iordan.
Cu steblă de leuștean
Peste țâțe le-o pleznit,
Laptele și-o dobândit,
Părul li s-o netezit,

Coarnele s-o bourit.
Din păhar de aur le-o spălat,
Mai mândre o arătat;
Din păhar de aur li-o dat de băut,
Mai frumoase le-o făcut...
Tu, die, păpădie !
Spune untului să vie !
De-a fi în vase cuprins,
De-a fi-n oale străine prins,
De-a fi-n putine bătut,
De-a fi în târg de vândut,
De-a fi în orișice loc ținut.
Spune-i degrabă să vie,
Pe-acolo să nu rămâie,
Să vie în data mare,
În tărâțe și în sare,
S-aibă viteii ce suge
Și gospodina ce mulge !
Iar voi, moroi,
Și voi, strigoi,
Voi, fermecători
Și diochitori !
Mergeți la Ler împărat
Unde-i blidu de furat
Și lingura de aflat.
Acolo voi să vă duceți,
Mana vacilor mele s-aduceți
Și-n aste tărâțe și sare s-o puneți !
Descântecu din capu mieu,
Leacu de la Dumnezeu !

Marian, *Descântece*, p.132-134.
Horodnicu de Jos, Suceava.

186

Eu nu dreg vitele astea
Dreg sporu și porneala,
Sângele și carnea,
Pofta de mâncare

Și toată umblarea vitelor mele.
Cum se ridică norii de vânt
Și ceturile după vâlcele,
Așa să fugă răul după vitele mele.
De-o fi de la Dumnezeu, să mă ierte;
De-o fi de la mână de om să se întoarcă asupra lui
Și asupra vitelor lui tot rău și pagubă.
El mi-a dat mie cu cinci dește uscate și afânate;
Eu îi întorc lui cu zece dește verzi, îndesate.
Cum se-ntorc norii, apele și caprele
Așa să se-ntoarcă rău și paguba.
Nu-ntorc crucea
Și răscrucea,
Ori hainele pe mine;
Ci întorc rău de pe vitele mele.
Cum se ridică norii de pe munte,
Așa să se ridice făcăturile
Și stricăciunile
De la mine din curte.
Toate făcăturile:
Mugitul,
Orăcăitul
Și nălucitul
Să se ducă de la mine din curte.

Bălășel, *Versuri*, p.136-137. Vălsănești, Vâlcea.

187

Cură lapte în mulțime,
Cură lapte cu smântână !
Cură lapte și cu unt
Ca izvorul din pământ !
Din cias în cias te limpezește,
Din zi în zi te înmulțește,
Să fii bucuria casei
Și prânzul mesei.

Prexl. *Descântece*, *Conv.lit.* 25 (1891), nr. 7, p.607. Sebeș-Transilvania.

188

Plecai dimineață
Pe rouă, pe ceață,
Pe rouă nepăscută,
Cu roua în picioare,
Cu ceața în spinare,
Cu senicul legat
La piciorul ăl stâng.
Tur,
Pur,
La mine,
La Oprița.
Ture
Pure.
Că-l strânsei cu senicul,
Îl strânsei
Și laptele-i adunai.
Nu luai roua pe senic,
Ci luai laptele *Floarei*.
La ea apătos
Și zeros,
Dar la mine untos.
La mine lapte gros
Ș la ea uscat.

Marian, *Sărbătorile*, III, p.206.
Oltenia.

[De mușcătură de șarpe la animale]

189

Pasăre albă, pasăre codalbă,
Pasăre mică, pasăre mare,
Pasăre pestriță, pasăre mohorâtă,
Pasăre verde, pasăre caciură,
Pasăre roșie, pasăre sură,
Pasăre de nouăzeci și nouă de feluri;
Hu, mihore, hu,
Hu, mihore, hu,
Nu-ți vărsa veninu pe Vireana
Ca bradu rășina,
Că ți se usucă mușcătura

Ca buciumul uscat,
Pă gard lăpădat,
Că vine dragu,
Și-ți taie capu,
Pe un bât de alun
Că ți-i nănaș bun;
Doamne-ajută,
Doamne-ajută !
Mă-ntâlnii cu Socea în cale
Cu găleata-mbursucată,
Sărind gard-nstrășinat dintr-odată;
Capu i-l tăiai,
Sângele-l vărsai.
P-un bât de alun,
Că i-i nănaș bun.
Cân ți-oi descânta,
Tu n-ei mai sufla;
Cân eu l-oi găti,
Nu te-oi mai simți.

Conea, *Clopotiva*, II, p.475. De la Sâmziana Simonesc, 72a, Clopotiva, Hunedoara.

190

Mersei în pădurea neagră
Și tăiai brazdă neagră.
De-a direapta, boul negru
Își pierdu răsteul roșu.
Răsteu rece
Marea trece.
Și a sosit la *Floare*.
Nu mușca,
Nu împunge,
Nu străpunge.
Ci te du în munții pustii,
În lemne neroditoare,
Sau în ape stătătoare,
Unde popa nu toacă,
Unde pește nu înoată,
Unde cocoș nu cântă,

Unde câne nu bate,
Unde vacă nu rage.

Frâncu-Candrea, *Românii din Munții Apuseni* p. 180.

De boala găinilor

191

A plecat Dobrița
Cu măturița,
Să mături cotețu cu paserile,
Grădinile cu livezile,
Câmpiile cu fânețele,
Dealurile cu viile,
Munții cu pădurile.
- Nu te duce, Dobriță,
Să măturî cotețu cu paserile,
Ci vin de mătură cotețul păsărilor noastre.
Eu cu gura oi descânta,
Tu cu mătura îi mătura boala,
Cu mâna îi lua-o,
Peste Marea Neagră îi arunca-o.
Și acolo să piei, să răspiei,
Ca spuma de mare,
Ca roua la soare,
Iar paserile noastre să rămâie curate
Luminate,
Ca Dumnezeu ce l-a lăsat.

Gorovei, *Descântece*, p.240, Popeni, Bacău.

[De albine]

192

Harnici să fiți,
Dimineața să vă treziți,
Să vă duceți și să vă hrăniți,
Câmpii să-i alergați,
Averea să v-o câștigați
Din mana cerului
Și din grăsimea pământului,
S-aduceți folos stăpânului.

Marian, *Insectele*, p.151.

[De ales untul]

193

- Fată, fată dobolată,
Ce stai veselă pe piatră ?
- Ce stau veselă pe piatră ?!...
Unt aleg. Untul mie,
Zara ție;
Untul copilașilor,
Zara cățălașilor.

Tudor Pamfile, 2 (1924) nr.1,2,3, p.36. De la Catinca Haira, 80a Șerbănești, Suceava.

194

Cici fată
Pe lopată.
- Ce direge ?
-Unt alege.
Grăunța ca mazărea.
Untul galben ca ceara;
Botul untului
Cât capul ciuntului,

Zara cățelușului,
Untul prefăcutului.

Tudor Pamfile, 3 (1925), nr. 5-8, p.74, Josenii Bârgăului, Bistrița-Năsăud.

195

Podbalule, podbalule,
Treci cea vale
La cel paltin mare.
De-i un măr cu mere,
Da nu-i un măr cu mere;
De-i un păr cu pere,
Da nu-i păr cu pere,
De-i pătuț cu pene.
Până joacă-n grindă
Pătruț joacă în tindă.
Până joacă-n masă.
Casa-i românească,
Dumnezeu să trăiască.
Oile din capre
Dați-le la o parte,
Smântâna din zer,
Aceasta v-o cer.

Sala, *„De ale mele"*, p.12. [Transilvania]

De pureci

196

Pentru că mâni e o sărbătoare
Iaca, v-am adus și eu o floare
Să vă gătesc,
Să vă grijesc;
Pe trup să vă pun pelin,
Și-n vin să vă pun pelin,
Și voi, flăcăi, să vă porniți la drum.
Plecați degrabă la pădure sub cei copaci,
Că la pădure e verdeață

Și-i frumușață,
Și de aicea de mână vă luați,
În pădure să stați,
Că la mine n-aveți s-aveți noroc,
Că eu în toate părțile dau foc,
Și tare mi-i frică că n-aveți
Unde să ședeți !

Gorovei, *Descântece*, p.378-379.
Tepu, Galați.

De furnici

197

- U ! Furnici, furnici, furnici,
Roșii, negre, mari și mici,
Aripate, nearipate,
Fugiți încolo departe,
Cu aste frimituri mâncate...
Luați, mâncați și vă umflați,
Prin casa și arătura mea
Să nu dați !

Rădulescu-Codin-Mihalache,
Sărbătorile, p.27

De roade

198

Întorc paguba de la *Niculae*,
Din târla oilor, din oborul vitelor,
Din stratu porcilor, din cuibu găinilor,
Din hamu cailor, din jugul boilor,
Din coarnele plugului, din locul cu grâu.
Întorc răutățile
Din locu cu porumb, din locu cu orz,

Din locu cu mei, din locu cu linte,
Din locu cu fasole...

Gorovei, *Descântece*, p.381.
Tecuci, Galați.

[De gonit furtuna]

199

Bălaur, bălaur,
Cu cap de taur,
Du-te-n pustie
Ca nimeni să nu te știe,
Că de nu ti-i duce
Cu drâga te-oi trage,
Cu securea te-oi tăia,
Cu sâta te-oi cerne,
Cu ojogul te-oi mătura,
Cu răzușa te-oi rade
Și-n foc te-oi arde.

Comoara satelor, 4 (1926) nr. 1,
p.10-11.

[De găsit hoțul]

200

Tu, cuțite cununate,
Tu cu dracu îmi ești frate;
Să umbli din sat în sat
Să găsești p-ăl d-a furat.
Să-l trântești,
Să-l snopești,
Sânge pe gură să verse.
Eu te sorocesc pe capul celui care a furat.
Eu pe tine te-am mânat,
În pântecele lui *Vasile** te-am băgat.
Din toate oasele l-am adunat,
În creierii capului

* aci se spune numele hoțului prezumtiv.

Cuțitul i l-am băgat.
Pe cel de a furat
Să-l chinuiască
Ori să-l prăpădească.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.575. De la vrăjitoarea Simina, Gresia, Teleorman.

De pagubă

201

Pagubă de la surate,
Pagubă de la cumnate,
Pagubă de la vecine,
Pagubă de la striine,
Fugi, pagubă, din oi,
Fugi, pagubă, din boi,
Fugi, pagubă, din cai,
Fugi, pagubă, din porci,
Fugi, pagubă, din masă,
Fugi, din oborul vacilor,
Din grajdiu cailor,
Din târla oilor,
Din scrociobu porcilor,
Din coteţu găinilor,
Din punga banilor,
Din sporu femeilor,
Cum se strâng tărâţele în ciur,
Aşa să se strângă vitele-n obor.
Cum se prăsesc porumburile
Pe toate câmpurile,
Şi grânele pe toate locurile,
Şi poamele în toate pometurile,
Şi furnicile în toate muşuroaiele,
Aşa să se prăsească vitele la *Ion*,
În curtea lui,
În oborul lui,
În casa lui.
Viţeii la vaci,
Mânjii la iepe,
Purceii la scroafe,
Puii la cloce.

Nu întorc cămașa,
Și întorc paguba.
Nu mătur gunoaiele
De prin toate colțurile,
Și mătur pagubele
Din toate vitele.
Îl măturai
Și-l strânsei;
Nu limpezii casa de toate gunoaiele,
Și limpezii casa de toate pagubele,
De toate aruncăturile,
De toate dătăturile
De la surate,
De la cumnate,
De la vecine,
De la striine.
Când oi ieși eu cu capul gol
Și cu pielea goală
În marginea drumului
Să vorbesc cu oamenii,
Atunci să moară și să mănânce
Lupii vacile
Și toate dobitoacele lui *Ion*
Și când oi țese
Și oi coase,
Oi munci
Și m-oi hrăni
Cu mâinile la spate,
Atunci să mai moară lui *Ion*
Viteii la vaci,
Boii de la plug,
Mânjii de la iepe,
Purceii de la scroafe,
Atunci și nici atunci.
Cum se oprește podu și moara,
Așa să se oprească paguba.
Cine a dat paguba cu o mână,
Eu o întorc cu două;
Cine a dat cu două;
Eu o întorc cu trei;
Cine a dat cu trei,
Eu o întorc cu patru;
Cine a dat cu patru,
Eu o întorc cu cinci;
Cine a dat cu cinci,

Eu o întorc cu șase;
Cine a dat cu șase,
Eu o întorc cu șapte;
Cine a dat cu șapte,
Eu o întorc cu opt;
Cine a dat cu opt,
Eu o întorc cu nouă;
Și i-o întorc pipărată,
Înghimpată,
Urzicată,
Înfocată,
Mărăcinată.
Ea mi-a trimis-o pe vite,
Eu i-o întorc pe mălai și pe apă.
Când s-o mai întoarce gunoiu în casa mea
Și chiotu în gura mea,
Atunci să se mai întoarcă paguba
În casa mea,
În curtea mea.

Bălășel, *Versuri*, p.121-125. De la Tudora I. Lăzăroiu, Bogdănești, Vâlcea.

202

Cum silitra sparge
Cetățile
Și țările,
Așa să se spargă
Toate pagubele,
Daturile,
Fapturile,
Descântecele,
Farmecele
Și vrăjile
De la casa lui *Ion*,
De la masa lui,
Și de la trupul lui,
Și de la toate treburile lui.

Cum plugul
Cu fierul
Sparge pământul,
Ogoarele
Și brazdele,

Așa să se spargă
Toate pagubele,
Daturile,
Fapturile,
Descântecele,
Farmecele
Și vrăjile
De la casa lui *Ion*
Și de la masa lui,
Și de la trupul lui,
Și de la toate treburile lui.
Cum copilul ăsta
E dintâi născut,
Așa eu mai întâi
Să ies la toți oamenii;
Și cum fără țâță
Nu poate răbda,
Lumea fără mine
Să nu poată răbda.

Cum s-a spart târgul
(cum s-a spart Oborul),
Așa să se spargă
Toate pagubele,
Daturile
Fapturile,
Descântecele,
Farmecele
Și vrăjile:
Ca răspântia să se răspândească
Pe vânt să se risipească,
Pe drumuri să călătorească,

Teodorescu, *Poesii pop. rom.* p.384-385. După moașa Dumitra din Giulești, București.

De dușmani

203

Tu, moș Apeș,
Ai să ieși;
Dar n-ai să ieși tu,
Ci să iasă băieții tăi,

Să iasă arhiereii tăi,
Să-i faci slujitorii mei;
Să se ducă la tribunal,
La judecătorie,
Toate să le îmblânzească,
Să le potolească,
Să le spărgăluiască.
Că dacă slujba mi-oi face-o,
Eu ție ți-oi da
Un cal înfrânat,
Cum e bun de-ncălicat.
Eu ție ți-oi mai da
Încă și ce mi-oi mai cere
Numai fă ce-ți stă-n putere.

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p. 667, Gresia, Teleorman.

[De judecată]

204

Scoală-te Drăgoi,
Zbierând tare din cimpoi,
Iute și degrab,
Că-mi ești la cap;
Cu toți bătrânii,
Cu toți tartorii,
Cu toți unchii,
Cu toți mititeii,
Cu toți mărunțeii.
Să mergeți la judecător,
Pe drum ca niște călători.
În poală să-i luați,
Ura să le-o-ncleștați,
Ciubucile să le-aprindeți,
Cu foarfecile să-i tundeți,
Să mi-i zăpăciți,
Pe mustăți să-i neteziți,
Să mi-i orbiți,
Să mi-i ologiți,
D-asupra lui *Stan* să-i luați,
Că eu vă dau mălai de mâncare,

Cisme de-ncălțare,
Bani de cheltuială.
- Scoală-te și tu, *Ionică*,
Zbierând tare din bășică,
Iute și degrab,
Că-mi ești la cap;
Cu toți bătrânii,
Cu toți tartorii,
Cu toți unchii,
Cu toți mititeii,
Cu toți mărunțeii,
Să mergeți la judecători
Pe drum ca niște călători.
În poală să-i luați,
Gura să le-o încleștați,
Ciubucele să le aprindeți.
Pân la *Stan* n-o veni,
Dracu în ei o plezni;
Pân la Stan n-o pleca,
Dracu în ei o crăpa.
Să nu le fie a mânca,
Să nu le fie a bea,
Să nu le fie a odini,
Să nu le fie a prânzi.
Să vie cu gurile căscate,
Cu picioarele bășicate.
Pân la *Stan* n-o veni,
Fierea în ei o plezni;
Pân la *Stan* n-o pleca,
Fierea în ei o crăpa.
Că eu, cu ciocurile i-am ciocnit,
Cu aripile i-am pleznit,
În contra lui Marin i-am pornit,
D-asupra lui *Stan* i-am gonit,
Și asupra lui Stan să nu mai aibă gura căscată
Și limba ridicată
Ca să-l vorbească
Și să-l grăiască de rău !

Tocilescu, *Materialuri*, I, 1, p.664, De la Gheorghiu Dumitru Gâdea.Săceni, Teleorman.

[De desfăcut farmecele]

205

Cunună-se crai nou
Cu cunună de piatră scumpă
De mult preț.
Lună luminată
Ce ești în cer
Și pre pământ,
Și vezi toate ce sunt
Pre pământ
Eu nu mă poci odihni
În casa mea
Și-n sălașul meu
De răul vrăjmașilor
Și al pizmașilor,
Carii s-au sculat
Cu multă răutate
Asupra mea
Și asupra casei mele;
Iar tu, lună luminată,
Să nu ai odihnă, nici somn,
Ci să iei farmecii și urâtul
Dn casa noastră
Și din masa noastră,
Și din fața mea,
Și din fața soției mele,
Și din darul nostru,
Și din sporul nostru.
Lună luminată,
De bărbat
Fapt,
De muieri
Fapt,
De băiat
Fapt;
Lună luminată,
Ia faptul din casa noastră,
Și din sporul meu,
Și din sălașul meu,
Și din toate dobitoacele mele,
Și din grădina mea,
Și din pomurile mele,
Și din toate lucrurile noastre,

Și din prejurul casei noastre.
Lună luminată,
Fapt de 99 de chipuri
Și de 99 de feluri,
Fapt cu lut de la topilă,
Fapt cu creieri de broască ,
Fapt cu păr de muieri,
Fapt cu ou de pui înădușit
Fapt cu cârtiță,
Fapt cu aruncat în vânt,
Fapt cu urinul înapoi,
Fapt cu rac,
Fapt cu talpă de guzgan orb,
Fapt cu peli de șerpi,
Fapt cu sânge și cu mațe de arici,
Fapt cu rugumătură de sfredel,
Fapt cu ștreang de om spânzurat,
Fapt cu pui de rândunică,
Fapt cu liliac,
Fapt cu țărână de cai,
Fapt cu seu de vacă crăpată,
Fapt cu sarea vitelor,
Fapt cu culcuș de iepuri,
Fapt cu mână de om mort,
Fapt cu țărână de la mormânt,
Fapt cu vine și gâtlej de lup,
Fapt cu zgură de la cuptor părăsit,
Fapt cu praf de la țâțâna ușii,
Fapt cu scârnă de lup,
Fapt cu cupag de car,
Fapt cu piedică de la mort,
Fapt cu păr de la mort,
Fapt cu creieri de la coțofană,
Fapt cu resteu,
Fapt cu clocitură de la rațe,
Fapt cu lac,
Fapt din fântână părăsită,
Fapt din răspânturi de drum,
Fapt cu cărbuni,
Fapt cu luatul în anii vacilor și al oilor
Și împrejurul sfântului Gheorghe,
Fapt cu luatul manei grâului,
Și al păpușoilor
Și a toate semănăturilor,
Și din grădini,

Fapt cu usturoi
Descântat la sfântul Andrei,
Fapt cu strehină,
Fapt cu prăzneală de mâță,
Fapt cu hărășeală de câini,
Fapt cu hârburi
Din nouă târguri împroșcați,
Fapt cu apa de la roata morii
Care împroașcă,
Fapt cu praf
De la scuturătura de găină,
Fapt cu plisc de cioară,
Fapt cu cenușă
Lepădată de la cămeși,
Fapt cu mătură lepădată,
Fapt cu potlogi lepădați,
Fapt cu aramă,
Fapt cu marmură,
Fapt cu cremene,
Fapt cu hârtie,
Fapt cu broască cusută la gură,
Fapt cu făină
Măcinată pe diudor,
Fapt cu turtă de grâu
Și cu țâțe de muieri,
Fapt cu legatul cununiei flăcăilor și a fetelor,
Fapt cu făcutul pe ursită,
Fapt de adus cu farmeci pe carii ți drag,
Fapt cu mătrăgună
De a trăi rău în casă,
Și de pagubă,
Și de urât,
Și de nebuneală,
Și de despărțire de soț,
Fapt aruncat în fața casei,
Fapt aruncat în dosul casei,
Fapt aruncat în horn,
Fapt în așternut.
Lună luminată,
Lună luminată,
Să vii, să vii
Să iei faptul,
Și strigarea,
Și cercarea,
Și pârâciunea,

Și urâtul
De pe lume
Și din casa noastră,
Și din measa noastră,
Și din sălașiul meu,
Și din țarina mea,
Și din țărâna mea,
Și din grădina mea,
Și din livada mea,
Și din viia mea,
Și din meșteșugul meu,
Și din negustoria mea,
Și din sporul meu,
Și din lenevirea mea,
Și din trândăvirea mea,
Și din punga mea cu bani,
Și din lada mea cu straiele,
Și din cuptoarele casei mele,
Și să-l treci
Din vad
În vad,
Și să-l duci
Prin munți
Și codrii pustii,
Nelocuiți de nici o ființă omenească;
Iar pe noi
Și pe copiii noștri
Și pre cei ce s-ar naște din noi,
Să ne lași curați,
Luminați,
Ca argintul strecurați,
Și ca aurul de curați,
Ca soarele-n senin
Ce luminează ceru,
Și să ne lași
După cum ne-a lăsat
Domnul nostru Isus Cristos
Nazarineanul
Pre pământ,
Amin!

Teodorescu, *Poesii pop. rom.*, p.374-376.